

แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ
อำเภอ นาคู
พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐
(ฉบับทบทวนปี ๒๕๖๘)

สำนักงานเกษตรอำเภอนาคู
จังหวัดกาฬสินธุ์

หลักฐานประกอบการพิจารณาประกอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการ
ของเกษตรจังหวัด ตัวชี้วัดที่ ๑.๑.๗ ระดับความสำเร็จของการจัดทำ
แผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐(ฉบับทบทวนปี ๒๕๖๘)
ตามแนวทาง การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ/ตำบล ปี ๒๕๖๒

คำนำ

การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ จัดทำขึ้นตามโครงการพัฒนาชุมชน ประจำปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ของกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์จุดอ่อน - จุดแข็ง - โอกาส-ภาวะคุกคาม (SWOT ANALYSIS) ของตำบล มุ่งเน้นถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนให้มากที่สุด ซึ่งข้อมูลที่ได้มาจากการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนโดยผ่านผู้นำชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสุขอาสาสมัครเกษตร และผู้แทนเกษตรกรระดับหมู่บ้าน ตลอดจนหน่วยงานราชการต่างๆ ในพื้นที่

การศึกษวิเคราะห์ข้อมูล ตามโครงการพัฒนาชุมชนฉบับนี้ ผู้จัดทำขอขอบพระคุณผู้นำชุมชน ผู้นำองค์กรท้องถิ่นและผู้เข้าร่วมการประชุมทุกท่าน ที่ให้ข้อมูลและร่วมมือเป็นอย่างดี และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าแผนพัฒนาการเกษตรฉบับนี้จะสามารถทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรในอำเภอ ดีขึ้นและยั่งยืนสืบไป

คณะทำงานการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ

สำนักงานเกษตรอำเภอนาคู

สิงหาคม ๒๕๖๘

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

สารบัญตาราง

สารบัญรูป

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑

๑.๑ ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑

๑.๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

๑

๑.๑.๒ อาณาเขตติดต่อ

๒

๑.๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

๒

๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

๓

๑.๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

๓

๑.๒.๒ ลักษณะทิศทาง ความลาดชัน

๖

๑.๒.๓ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน

๖

๑.๓ สภาพภูมิอากาศ

๙

๑.๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ และฤดูกาล

๙

๑.๓.๒ สถิติปริมาณน้ำฝน

๑๐

๑.๓.๔ อุณหภูมิ

๑๑

๑.๔ เส้นทางคมนาคม

๑๑

๑.๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

๑๒

๑.๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง

๑๒

๑.๕.๒ อ่างเก็บน้ำ เขื่อน ฝายทดน้ำ

๑๒

๑.๖ สภาพเศรษฐกิจและสังคม

๑๔

๑.๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

๑๔

๑.๖.๒ พันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ

๑๖

๑.๖.๓ ด้านการพาณิชย์

๑๖

๑.๖.๔ จำนวนประชากร

๑๖

๑.๖.๕ ข้อมูลสาธารณสุขโรค

๑๗

๑.๖.๖ ข้อมูลด้านสังคม

๑๘

๑.๖.๗ การศึกษา

๑๘

๑.๖.๘ สาธารณสุข

๑๙

๑.๖.๙ ศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรม

๑๙

๑.๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used)

๒๓

๑.๗.๑ พื้นที่และการใช้ประโยชน์

๒๓

๑.๗.๒ การใช้ที่ดิน

๒๓

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ	๒๔
๒.๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ	๒๔
๒.๑.๑ สถานการณ์การเกษตรในพื้นที่	๒๔
๒.๑.๒ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๓๘
๒.๒ การจัดทำ TOWS Matrix	๔๐
บทที่ ๓ ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ	๔๒
๓.๑ ตำบลสายน้ำวัง	๔๒
๓.๒ ตำบลโนนนาราน	๔๖
๓.๓ ตำบลนาคู	๕๕
๓.๔ ตำบลบ่อแก้ว	๖๐
๓.๕ ตำบลภูแล่นช้าง	๖๘
สรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ	๘๑
บรรณานุกรม	๘๖

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๑ ตารางแสดงองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ ในอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	๓
ตารางที่ ๒ ตารางแสดงเขตการปกครอง อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	๓
ตารางที่ ๓ ตารางแสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	๖
ตารางที่ ๔ แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝน ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๖๐ อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	๑๐
ตารางที่ ๕ ตารางแสดงอุณหภูมิสูงสุดต่ำสุดเฉลี่ยของแต่ละเดือน ใน ปี พ.ศ. ๒๕๖๑	๑๑
ตารางที่ ๖ ตารางแสดงจำนวนแหล่งน้ำผิวดินในอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	๑๓
ตารางที่ ๗ ข้อมูลประชากรแยกชายหญิง และจำนวนครัวเรือน อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ปี ๒๕๖๕	๑๖ ๒๓
ตารางที่ ๘ แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	๒๔
ตารางที่ ๙ ตารางแสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	๒๕
ตารางที่ ๑๐ ตารางแสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	๒๖
ตารางที่ ๑๑ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	๒๗
ตารางที่ ๑๒ แสดงข้อมูลแปลงใหญ่อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	๒๙
ตารางที่ ๑๓ แสดงพืชเศรษฐกิจที่สำคัญอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	๓๑
ตารางที่ ๑๔ แสดงเขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวซ้อนทับกับพื้นที่ปลูกข้าว อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	๓๒
ตารางที่ ๑๕ จำนวนพื้นที่ปลูกข้าวและพื้นที่เก็บเกี่ยว	๓๔
ตารางที่ ๑๖ ปฏิทินการปลูกข้าว	
ตารางที่ ๑๗ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว	๓๕
ตารางที่ ๑๘ จุดรับซื้อข้าวในพื้นที่ใกล้เคียง	๓๖
ตารางที่ ๑๙ เกษตรกรต้นแบบ	๓๗
ตารางที่ ๒๐ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาและแนวทางการแก้ไข	๓๘
ตารางที่ ๑๙ การวิเคราะห์ TOWS Matrix สภาพแวดล้อมตำบลภูแล่นช้าง อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	๔๐
ตารางที่ ๒๐ สรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอนาคู ปี ๒๕๖๖ – ปี ๒๕๗๐	๗๙

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ ๑ ภาพแสดงที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	๑
ภาพที่ ๒ อาณาเขตติดต่อ	๒
ภาพที่ ๓ ภาพแผนที่แสดงลักษณะภูมิประเทศของอำเภอนาคู	๔
ภาพที่ ๔ รูปภาพแสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	๕
ภาพที่ ๕ แสดงทรัพยากรดินอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	๖
ภาพที่ ๖ แสดงข้อมูลกลุ่มชุดดินอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	๗
ภาพที่ ๗ ปริมาณน้ำฝนสะสมภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ประจำปี ๒๕๖๑	๑๐
ภาพที่ ๘ ภาพแสดงถนนสายหลัก ถนนสายรอง อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	๑๒
ภาพที่ ๙ ภาพแสดงแหล่งน้ำในอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	๑๓
ภาพที่ ๑๐ ภาพแผนที่แสดงพื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ	๑๕
ภาพที่ ๑๑ ภาพแสดงการใช้ที่ดินอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	๒๓
ภาพที่ ๑๒ แสดงหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	๒๔
ภาพที่ ๑๓ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	๒๕
ภาพที่ ๑๔ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	๒๖
ภาพที่ ๑๕ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	๒๗
ภาพที่ ๑๖ แสดงแผนที่การปลูกข้าว อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	๒๙
ภาพที่ ๑๗ แสดงแผนที่เขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว อำเภอนาคู จังหวัด กาฬสินธุ์	๓๐
ภาพที่ ๑๘ แสดงชั้นความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	๓๑
ภาพที่ ๑๙ แสดงวิธีการตลาดสินค้าเกษตรของอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	๓๖

๑.๑.๒ อาณาเขตติดต่อ

มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ อำเภอต่างอย อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดสกลนคร
ทิศใต้	ติดต่อกับ อำเภอห้วยผึ้ง และอำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ อำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์



ภาพที่ ๒ อาณาเขตติดต่อ

๑.๑.๓ แบ่งเขตการปกครอง

มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด ๖ แห่ง ได้แก่ เทศบาลตำบล ๒ แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ๔ แห่ง (ตารางที่ ๑) จำนวน ๕๕ หมู่บ้าน (ตารางที่ ๒)

แบ่งเขตการปกครองตาม พ.ร.บ.ลักษณะปกครองท้องที่พ.ศ.๒๕๕๗ ออกเป็น ๕ ตำบล คือ (๑) ตำบลนาคู (๒) ตำบลสายนาวัง (๓) ตำบลบ่อแก้ว (๔) ตำบลโนนนางาม (๕) ตำบลภูแล่นช้าง

ตารางที่ ๑ ตารางแสดงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ ในอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	เขตพื้นที่รับผิดชอบ	
	ตำบล	หมู่บ้าน
เทศบาลตำบลนาคู	นาคู	หมู่ที่ ๑,๒,๖,๗,๙,๑๐,๑๑,๑๒
องค์การบริหารส่วนตำบลนาคู	นาคู	หมู่ที่ ๓,๔,๕,๘,๑๑,๑๓,๑๔
องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อแก้ว	บ่อแก้ว	หมู่ที่ ๑ – หมู่ที่ ๑๔
องค์การบริหารส่วนตำบลสายนาว่าง	สายนาว่าง	หมู่ที่ ๑ – หมู่ที่ ๘
องค์การบริหารส่วนตำบลโนนนาจาน	โนนนาจาน	หมู่ที่ ๑ – หมู่ที่ ๙
องค์การบริหารส่วนตำบลภูแล่นช้าง	ภูแล่นช้าง	หมู่ที่ ๑ – หมู่ที่ ๑๐

ที่มา : ที่ทำการอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์, ๒๕๖๔

ตารางที่ ๒ ตารางแสดงเขตการปกครอง อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

ตำบล	หมู่ ที่	ตำบลนาคู	ตำบลสายนาว่าง	ตำบลบ่อแก้ว	ตำบลโนนนาจาน	ตำบลภูแล่นช้าง
ชื่อบ้าน	๑.	นาคูเหนือ	จอมศรี	บ่อแก้ว	จาน	ภูแล่นช้าง
	๒.	นาคูใต้	หนองขามป้อม	หินลาด	นายอ	คุ้มหัวเมือง
	๓.	นาสีนวล	นาทุตสิม	นางาม	ดอนจั่ว	โนนศาลา
	๔.	ชาดใต้	กุดตาไถ่	ดอนแคน	หนองห้าง	น้ำปุ่น
	๕.	ชาดเหนือ	นากระเดา	ห้วยน	ม่วงนาดี	โนนนาคำ
	๖.	วังเวียง	นากระเดาพัฒนา	ม่วงกุล	โคกยาว	น้ำคำ
	๗.	นาคลอง	กุดตาไถ่พัฒนา	ห้วยนพัฒนา	โนนสูง	โพธิ์แสง
	๘.	ชาดพัฒนา	นาทุตสิมพัฒนา	หินลาดใหม่	นาขาม	พรหมสว่าง
	๙.	สายนาคำ		หินลาดพัฒนา	จานพัฒนา	เมืองภู
	๑๐.	นาคู		ทุ่งนางาม		น้ำปุ่น
	๑๑.	นาคู		โนนพัฒนา		
	๑๒.	นาคูพัฒนา		บ่อแก้วสามัคคี		
	๑๓.	ชาดกลาง		ม่วงกุลโนนสะอาด		
	๑๔.	ชาดพัฒนา		ดอนศิลา		

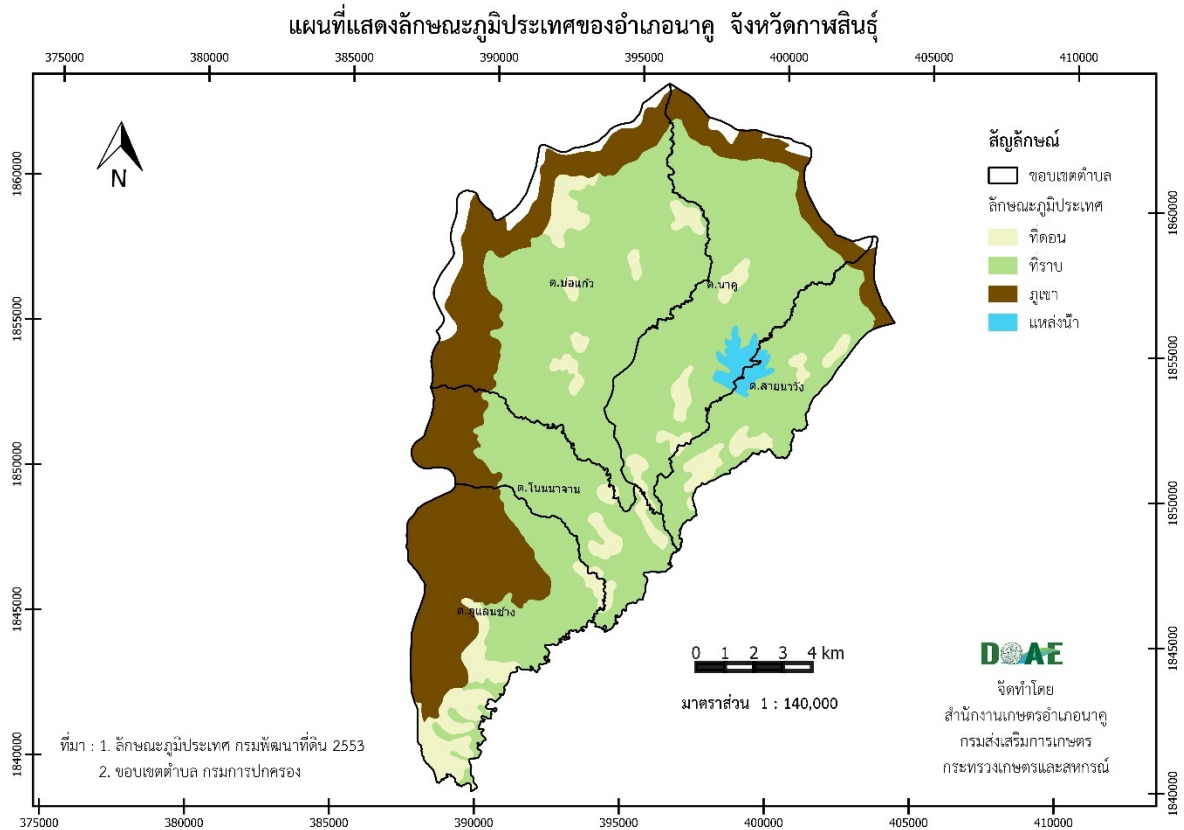
ที่มา : ที่ทำการอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์, ๒๕๖๔

๑.๒. ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

๑.๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

สภาพทั่วไปส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มหุบเขาภูเขา ลักษณะเป็นแอ่งกระทะ มีลำน้ำไหลผ่าน ๔ สาย ได้แก่ ลำห้วยมะโน ลำห้วยขาม ลำห้วยยาง และลำน้ำยั้ง พื้นที่ดินส่วนใหญ่ เป็นดินเหนียวปนทราย มีภูเขาล้อมรอบ ทั้ง ๓ ด้าน ซึ่งเป็นแนวแบ่งเขตระหว่างอำเภอ อยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางและอยู่ห่างอำเภอเขาวง ๑๐ กิโลเมตร

ภูเขา อำเภอนาคูไม่มีพื้นที่ภูเขา
แม่น้ำ อำเภอนาคู ไม่มีแม่น้ำสายหลักไหลผ่านในพื้นที่ แต่มีลำห้วย หนองน้ำขนาดใหญ่ เช่น ได้แก่ ลำห้วยมะโน ลำห้วยขาม ลำห้วยยาง และลำน้ำยัง และลำห้วยอื่นๆ เป็นแหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภค บริโภค และใช้ในการเกษตรในพื้นที่



รูปภาพที่ ๓ ภาพแผนที่แสดงลักษณะภูมิประเทศของอำเภอนาคู

ที่มา: ที่ว่าการอำเภอนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์, ๒๕๖๔

พื้นที่ป่าไม้ในเขตอำเภอนาคู เป็นป่าไม้ขนาดเล็กในพื้นที่สาธารณะ ป่าชุมชน ส่วนใหญ่เป็นป่าเศรษฐกิจ เช่น ป่ายูคา สำหรับการอนุรักษ์และปลูกป่าทดแทนยังมีไม่มาก

ตำบลนาคู พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นา เป็นที่ดอนและแหล่งน้ำบ้าง นอกจากนี้ยังมีคลองส่งน้ำจากอ่างเก็บน้ำลำห้วยมะโน เพื่อใช้ปลูกข้าวนาปรังและพืชในฤดูแล้ง เช่น ข้าวโพด ถั่วลิสง พืชผักชนิดอื่น ๆ และยาเทอร์กิช(ยาสูบ) เป็นอาชีพเสริม มีลำห้วยยาง และลำห้วยมะโนไหลผ่านลงสู่ลำน้ำยังหรือลำพะยังในท้องที่ตำบลภูแล่นช้าง ลักษณะดินเป็นดินเหนียวปนดินทราย มีถ้ำเสรีไทยซึ่งเป็นแหล่งโบราณคดีที่น่าสนใจ และยังมีผาแรงที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีวิวทิวทัศน์ที่ร่มรื่นและสวยงาม

ตำบลบ่อแก้ว พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นาเกือบทั้งหมด มีที่ดอนและแหล่งน้ำบ้าง มีลำห้วยจาน ลำห้วยแซ่และลำห้วยขามไหลผ่านลงสู่ลำห้วยยาง ในท้องที่ตำบลโนนนางาน มีอ่างเก็บน้ำห้วยจาน ดินเป็นดินเหนียวปนทราย มีน้ำตกคำเตย และน้ำตกผานางคอย เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม น่าทัศนียาอย่างยิ่งนัก หน้าแล้งประชากรจะปลูกพริก ข้าวโพด ถั่วลิสง พืชผัก ยาเทอร์กิช โดยอาศัยน้ำจากอ่างเก็บน้ำห้วยจาน

ตำบลสายนาวัง ตำบลนี้มีลำห้วยนาไหลผ่านลงสู่ลำห้วยมะโน พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นา เกือบทั้งหมด มีที่ดินและแหล่งน้ำอยู่บ้าง ดินเป็นดินเหนียวปนดินทราย หลังจากการเก็บเกี่ยวข้าวเสร็จแล้ว ประชาชนเริ่มปลูกข้าวนาปรัง พริก ยาเทอร์กิช และพืชผักอื่นๆ เป็นอาชีพเสริม

ตำบลภูแล่นช้าง ชั้นที่ตำบลนี้มีลำน้ำยังไหลผ่าน พื้นที่อุดมสมบูรณ์เป็นที่ลุ่มมีน้ำท่วมถึงพื้นที่ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นา เป็นที่ดอนและแหล่งน้ำ ดินเป็นดินเหนียวปนดินทราย เมื่อเก็บเกี่ยวข้าวเสร็จจะเริ่มปลูก พริก พืชผลผักชนิดอื่น ๆ

ตำบลโนนนาจาน ชั้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่มาและมีที่ดอน มีลำห้วยขามไหลผ่านลงสู่ลำห้วยยาง ดินเป็นดินเหนียวปนดินทราย ประชาชนจะปลูกพริก ข้าวโพด ถั่วลิสง พืชผักโดยอาศัยน้ำจากฝายน้ำล้นด้วย ขาม หลังจากการเก็บเกี่ยวข้าวเสร็จแล้ว

อำเภอนาคูมีพื้นที่ป่าไม้จำนวน ๓๒,๒๘๐ ไร่ (รูปภาพที่ ๒) โดยพื้นที่ป่าไม้มากที่สุดในเขต พื้นที่ตำบลภูแล่นช้าง ๑๑,๔๔๑ ไร่ ตำบลบ่อแก้ว ๑๐,๔๓๐ ไร่ ตำบลนาคู ๕,๓๔๐ ไร่ ตำบลโนนนาจาน ๓,๔๑๐ ไร่ ตำบลสายนาวัง ๑,๖๕๙ ไร่ ตามลำดับ (ตารางที่ ๓)



รูปภาพที่ ๔ รูปภาพแสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอ นาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>

ตารางที่ ๓ ตารางแสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

ตำบล	เนื้อที่ (ไร่)
ตำบลนาคู	๕,๓๔๐
ตำบลสายนาวัง	๑,๖๕๙
ตำบลบ่อแก้ว	๑๐,๔๓๐
ตำบลโนนนาจาน	๓,๔๑๐
ตำบลภูแล่นช้าง	๑๑,๔๔๑

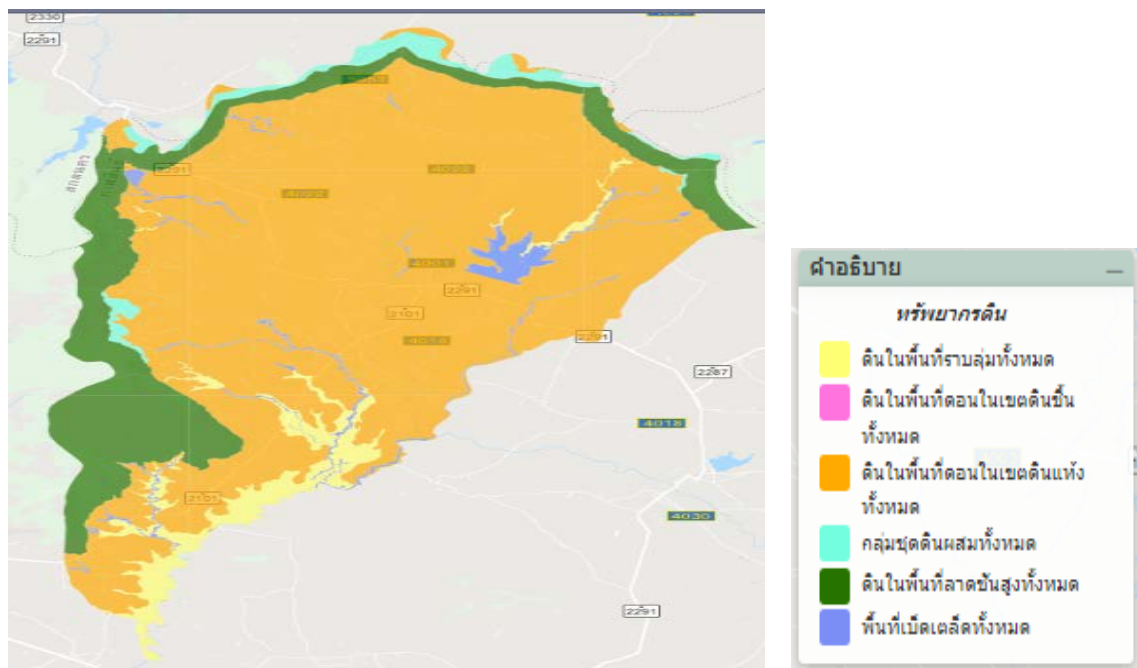
ที่มา : ข้อมูลการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน ,๒๕๖๑ – ๒๕๖๒

๑.๒.๒ ลักษณะทิศทาง ความลาดชันมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ความสูงของพื้นที่ประมาณ ๑๗๐ - ๒๐๐ เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง มีเทือกเขาเป็นแนวยาว บริเวณภูเขาที่มีความสูงของพื้นที่ ประมาณ ๒๐๐-๕๓๐ เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง

๑.๒.๓ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน

๑.๒.๓.๑ ลักษณะดิน

อำเภอนาคู มีทรัพยากรดิน เป็นดินในพื้นที่ตอนในเขตดินเหนียวที่ ๒๑๘,๐๕๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๗.๐๔ ,ดินในพื้นที่ราบลุ่ม เนื้อที่ ๖๒,๕๕๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๑๐ , และพื้นที่เบ็ดเตล็ด ๒,๔๒๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๘๕ (รูปภาพที่ ๓)

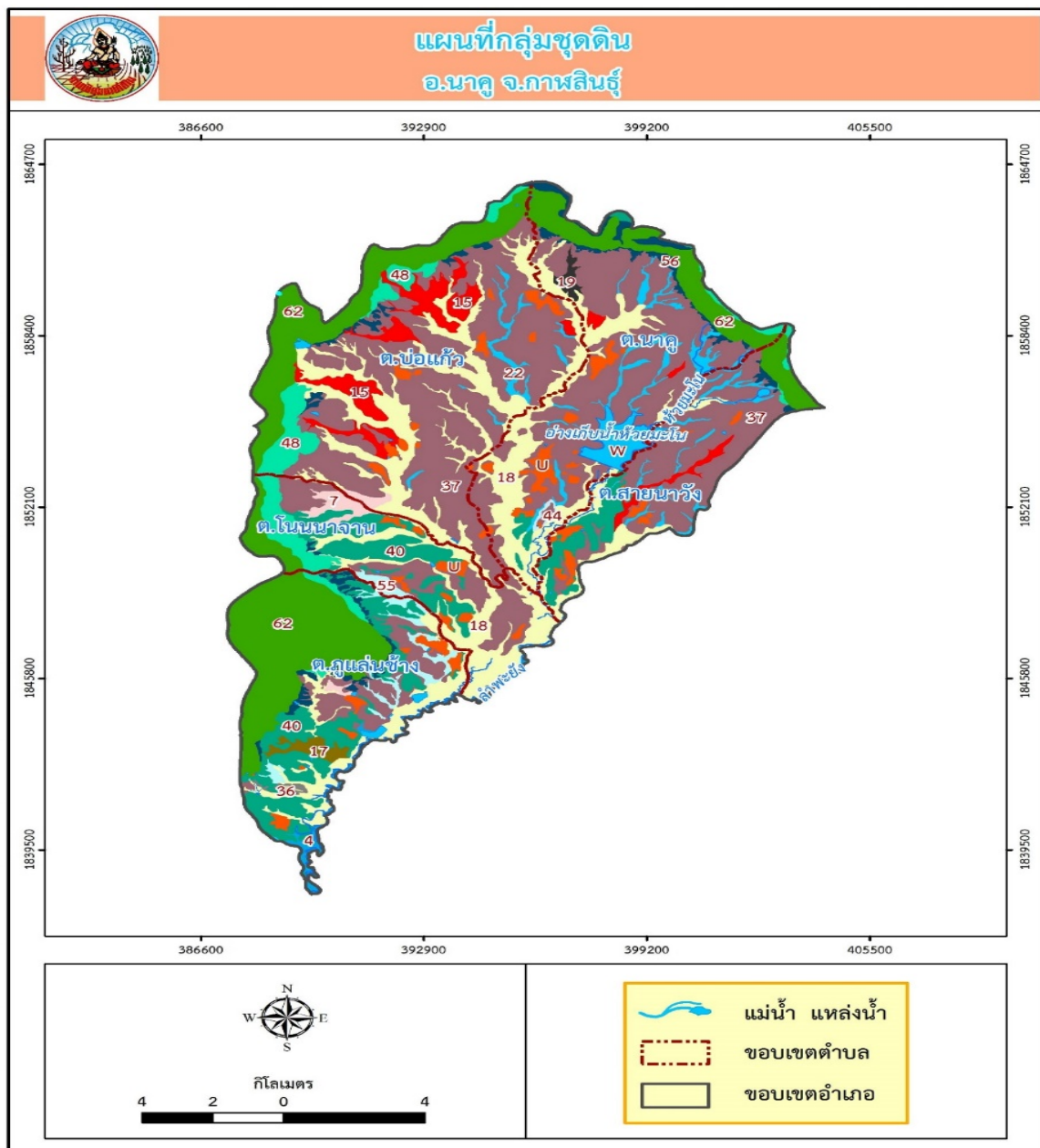


รูปภาพที่ ๕ แสดงทรัพยากรดินอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th>

๑.๒.๓.๒ ข้อมูลกลุ่มชุดดินที่พบในอำเภอนาคู

กลุ่มชุดดินอาเภอนาคู มีกลุ่มชุดดินที่ ร้อยเอ็ด, เรณู, สีทน ลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทราย ดินล่างเป็นดินร่วนปนเหนียว มีการระบายน้ำค่อนข้างน้อย ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ, ชุดดินน้ำพอง, คำบาง ลักษณะดินเป็นดินทรายจัด หน้าดินลึกมากการระบายน้ำเร็วไม่อุ้มน้ำ ระดับความสมบูรณ์ของดินต่ำมากไม่เหมาะสมในการปลูกพืช, ชุดดินโคราซ, สดึก, วาริช, ยโสธร จัดเป็นดินร่วนปนทราย การระบายน้ำดี ปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำเหมาะในการปลูกพืชไร่ ชุดดิน ซึ่งเป็นเขตพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศ โดยเฉพาะพื้นที่ส่วนใหญ่ของภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลาง โดยทั่วไปมีฝนตกน้อยและตกกระจายไม่สม่ำเสมอ ปริมาณฝนตกเฉลี่ยน้อยกว่า ๑,๕๐๐ มิลลิเมตรต่อปี (ภาพที่ ๗)



รูปภาพที่ ๖ แสดงข้อมูลกลุ่มชุดดินอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, ๒๕๖๐

กลุ่มชุดดินที่ ๔๐ กลุ่มชุดดินในพื้นที่ดอน เขตดินแห้ง

ชุดดิน : ชุดดินจักราช (Ckr) ชุดดินชุมพวง (Cpg) ชุดดินหุบกระพง (Hg) ชุดดินห้วยแกลง (Ht) ชุดดินสันป่าตอง (Sp) และชุดดินยางตลาด (Yl)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินร่วนหยาบลึกถึงลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำหรือวัตถุต้นกำเนิดเนื้อหยาบ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดหรือเป็นกลาง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหา : ดินปนทราย ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำ ในพื้นที่ที่มีความลาดชัน ดินง่ายต่อการถูกชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดิน

แนวทาง : ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียน หรือปลูกพืชสลับเป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

กลุ่มชุดดินที่ ๓๗ กลุ่มชุดดินในพื้นที่ดอน เขตดินแห้ง

ชุดดิน : ชุดดินบ่อไทย (Bo) ชุดดินนาคู (Nu) และชุดดินทับเสลา (Tas)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินร่วนหยาบลึกปานกลาง ที่เกิดจากการสลายตัวหรือพัดพาตะกอนเนื้อหยาบ มาทับถมบนชั้นหินผุในช่วงความลึก ๕๐-๑๐๐ ซม. จากผิวดิน ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหา : ดินปนทราย ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำ ในพื้นที่ที่มีความลาดชัน ดินง่ายต่อการถูกชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดิน

แนวทางการจัดการ : ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียน หรือปลูกพืชสลับเป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกไม้ผล ชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ทำขั้นบันได คันดิน ปลูกพืชคลุมดิน ปลูกพืชแซม วัสดุคลุมดิน ทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

กลุ่มชุดดินที่ ๗

ชุดดิน : ชุดดินเดิมบาง (Db) ชุดดินน่าน (Na) ชุดดินนครปฐม (Np) ชุดดินผักกาด (Pat) ชุดดินสุโขทัย (Skt) ชุดดินท่าตูม (Tt) ชุดดินอุตรดิตถ์ (Utt) และชุดดินระโนด (Ran)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินเหนียวลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำ ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่าง การระบายน้ำค่อนข้างเลว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

ปัญหา : โครงสร้างแน่นทึบ ดินแห้งแข็ง ทำให้ไถพรวนยาก ขาดแคลนน้ำ และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการ : ปลูกข้าว ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ไถกลบตอซัง ปล่อยไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานโสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยทิ้งไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปัก

ดำ ๓๕-๔๐ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในเวลาที่ข้าวขาดน้ำหรือทำนาครั้งที่ ๒ หรือใช้ปลูกพืชไร่หรือพืชผักหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ปลูกพืชผักหรือไม้ผล ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร ร่องแปลงปลูกอยู่สูงจากระดับน้ำที่เคยท่วม ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑๕-๒๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

กลุ่มชุดดินที่ ๕๕ กลุ่มชุดดินในพื้นที่ดอน เขตดินแห้ง

ชุดดิน : ชุดดินจัดรัส (Ct) และชุดดินวังสะพุง (Ws)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินลึกปานกลางถึงชั้นหินพื้น เศษหิน ก้อนหินหรือลูกรัง ปฏิกริยาดินเป็นกลางหรือเป็นด่าง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

ปัญหา : ดินลึกปานกลางถึงชั้นหินพื้น เศษหิน ก้อนกรวดหรือลูกรัง ขาดแคลนน้ำ และเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดินในพื้นที่ลาดชัน

แนวทางการจัดการ : ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ จัดระบบการปลูกพืชให้หมุนเวียนตลอดทั้งปี ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอกปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดินปลูกพืชหมุนเวียน ปลูกพืชสลับเป็นแถบ หรือทำแนวรั้วหญ้าแฝก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๑.๓ สภาพภูมิอากาศ

๑.๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ ฤดูการ

จากสภาพที่ตั้งของอำเภอนาคู สามารถแบ่งฤดูการออกได้ ๓ ฤดู คือ

ฤดูฝน เริ่มประมาณเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงที่ได้รับอิทธิพลจากร่องมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งพัดพาเอาความชื้นมาจากมหาสมุทรอินเดีย

ฤดูหนาว เริ่มประมาณเดือนพฤศจิกายน ถึงเดือน กุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาที่มีอากาศหนาวเย็น ได้รับอิทธิพลมาจากประเทศจีน

ฤดูร้อน เริ่มประมาณเดือนมีนาคม ถึงเดือน เมษายน อากาศจะร้อนอบอ้าว อุณหภูมิสูงโดยได้รับอิทธิพลจากร่องมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ซึ่งพัดพาเอาอากาศร้อนขึ้นมาจากทะเลจีนใต้

๑.๓.๒ สถิติปริมาณน้ำฝน

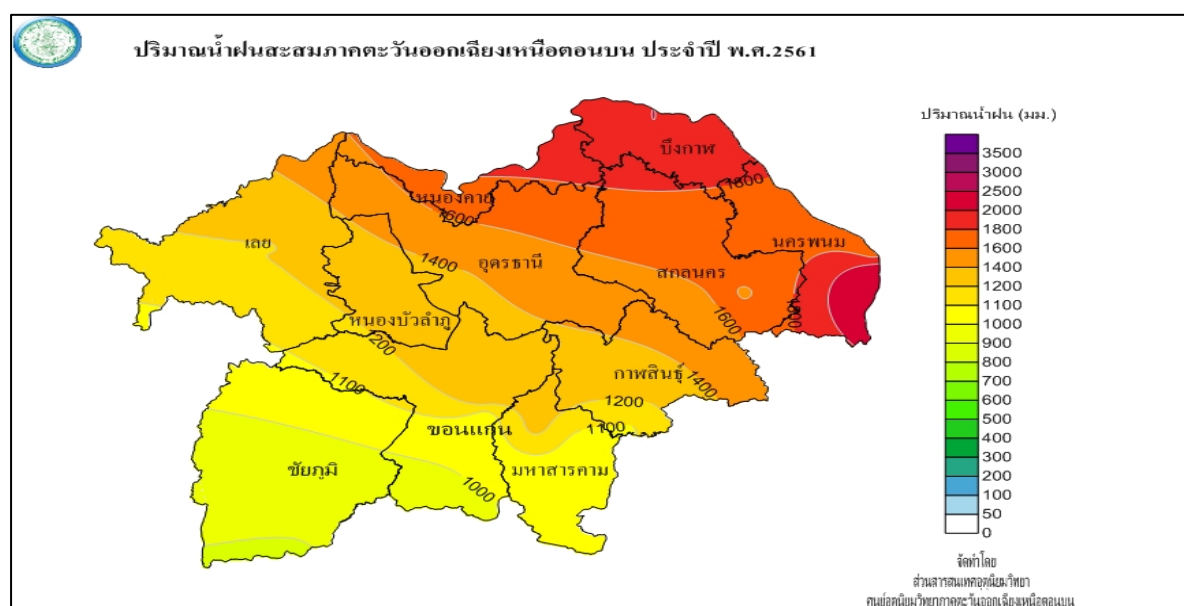
จากข้อมูลสถิติน้ำฝนของส่วนสารสนเทศอุตุนิยมวิทยา ศูนย์อุตุนิยมวิทยาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน พบว่า ปริมาณน้ำฝนทั้งปี เฉลี่ยอยู่ที่ ๙๐๐ - ๑,๐๐๐ มิลลิเมตร (รูปภาพที่ ๕) และจากปริมาณน้ำฝน (ตารางที่ ๔) พบว่า ในปี ๒๕๖๑ อำเภอนาคู มีปริมาณน้ำฝนอยู่ที่ ๒๓๗.๙ มิลลิเมตร และอำเภอนาคูได้ประกาศเขตภัยพิบัติฝนทั้งช่วง ทำให้เกษตรกรที่ปลูกข้าวไม่ได้รับผลผลิต และขอรับการช่วยเหลือ เกษตรกร จำนวน ๔ ตำบล ๔๑ หมู่บ้าน เกษตรกร ๒๙๓ ราย พื้นที่ ๑,๗๘๐.๒๕ ไร่

ตารางที่ ๔ แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝน ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๖๐ อำเภอฉะเชิงเทรา จังหวัดกาฬสินธุ์

รายงานข้อมูลสถิติฝนปี 2550 - 2560 (10 ปี) อำเภอฉะเชิงเทรา จังหวัดกาฬสินธุ์

ปี	ปริมาณน้ำฝน (มิลลิเมตร)												รวม /ปี	เฉลี่ย/ปี
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.		
2550	-	-	81.3	210.3	317.5	348.3	134.9	186.9	290.3	55.5	20.0	-	1,645.0	164.5
2551	5.0	16.5	25.5	178.0	336.4	457.0	343.2	329.0	238.0	13.4	-	-	1,942.0	194.2
2552	-	-	84.4	65.6	324.7	368.2	251.8	612.7	177.0	198.2	37.2	-	2,119.8	235.5
2553	-	-	88.2	155.1	217.1	286.1	199.0	517.8	406.0	10.0	-	-	1,879.3	234.9
2554	-	30.0	106.3	-	98.7	135.6	122.8	330.2	448.9	-	5.0	-	1,277.5	159.7
2555	31.7	102.0	33.7	46.5	134.7	169.0	686.8	631.1	273.3	-	-	-	2,108.8	234.3
2556	-	-	22.0	26.3	217.7	191.7	306.5	351.0	494.3	-	73.1	-	1,682.6	210.3
2557	-	-	-	-	-	20	310.5	395	102.5	220.9	-	-	1048.9	209.8
2558	-	-	-	-	60	210	315	882	428	607	-	-	2502	417
2559	-	-	-	-	139	280	561	357	488	85	-	-	1910	318.3
รวม/ เดือน	36.7	148.5	441.4	681.8	1836.3	2465.9	3231.5	4592.7	3346.3	1190	135.3	-	32411.8	2378.5
เฉลี่ย/ เดือน	13.9	43.1	63.1	113.6	204.1	246.6	323.2	459.3	334.6	170	33.8	-	3241.2	237.9

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาอำเภอฉะเชิงเทรา จังหวัดกาฬสินธุ์. ๒๕๖๐



ภาพที่ ๗ ภาพแสดงปริมาณน้ำฝนสะสมภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ปี ๒๕๖๑

ที่มา : ส่วนสารสนเทศอุตุนิยมวิทยา ศูนย์อุตุนิยมวิทยาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

๑.๓.๓ อุณหภูมิ

อุณหภูมิเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลกระทบต่อการเจริญเติบโตของพืช โดยเฉพาะในช่วงฤดูหนาว อุณหภูมิจะจำกัดการเจริญเติบโตของพืช ดังนั้นการกำหนดช่วงระยะเวลาปลูกพืช การเลือกชนิดพืช ควรพิจารณาด้วยความรอบคอบและเหมาะสม และจากข้อมูลของ website accuweather ในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ พบว่าอุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในเดือนเมษายน ๓๗ องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดในเดือนมกราคมและเดือน ธันวาคม ๑๗ องศาเซลเซียส (ตารางที่ ๕)

ตารางที่ ๕ ตารางแสดงอุณหภูมิสูงสุดต่ำสุดเฉลี่ยของแต่ละเดือน ใน ปี พ.ศ. ๒๕๖๑

เดือน อุณหภูมิ	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
อุณหภูมิ เฉลี่ยต่ำสุด	๑๗	๑๙	๒๒	๒๔	๒๕	๒๕	๒๕	๒๔	๒๔	๒๔	๒๑	๑๗
อุณหภูมิ เฉลี่ยสูงสุด	๓๒	๓๔	๓๗	๓๗	๓๖	๓๔	๓๓	๓๒	๓๒	๓๒	๓๑	๓๐

ที่มา : www.accuweather.com/th/th/phra-yun

๑.๔ เส้นทางคมนาคม

๑.๔.๑ การคมนาคมติดกับอำเภออื่นๆ

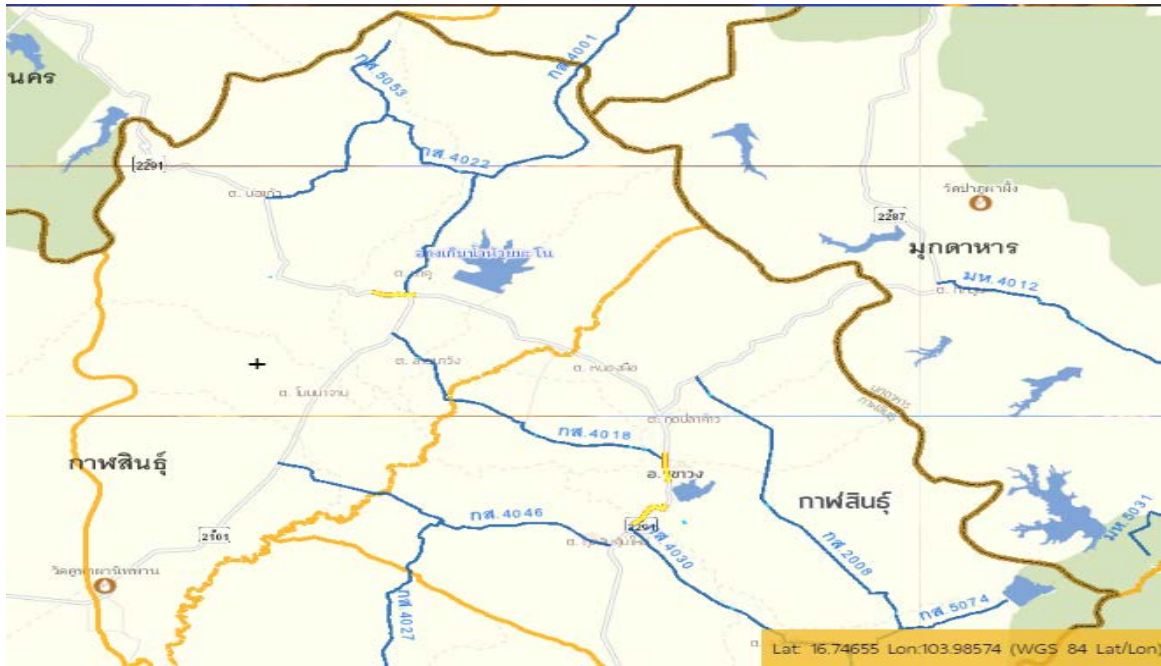
๔.๑.๑ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๐๔๑ (สายเขาวง-นาคู)

๔.๑.๒ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔๐๑๘ วังเวียง - กุดสิมคุ้มเก่า ผ่านหมู่ที่ ๖ บ้านนากระเดา พัฒนา และหมู่ที่ ๗ บ้านกุดตาไถ่พัฒนา

๔.๑.๓ ทางหลวงหมายเลข ๒๒๙๑ (สายนาคู - เขาวง)

๔.๑.๔ ทางหลวงหมายเลข ๒๑๐๑ (สายนาคู - ห้วยผึ้ง)

- การคมนาคม ระยะทางจากอำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ระยะทาง ๘๘ กิโลเมตร เป็นถนนสายหลัก ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๐๑ ส่วนถนนสายรองระหว่างตำบล หมู่บ้าน การขนส่งสินค้าทางเกษตร ส่วนมากเป็นถนนลาดยาง และคอนกรีตเสริมเหล็ก (รูปภาพที่ ๘)



รูปภาพที่ ๘ ภาพแสดงถนนสายหลัก ถนนสายรอง อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์
ที่มา :กรมทางหลวงชนบท ,๒๕๖๑

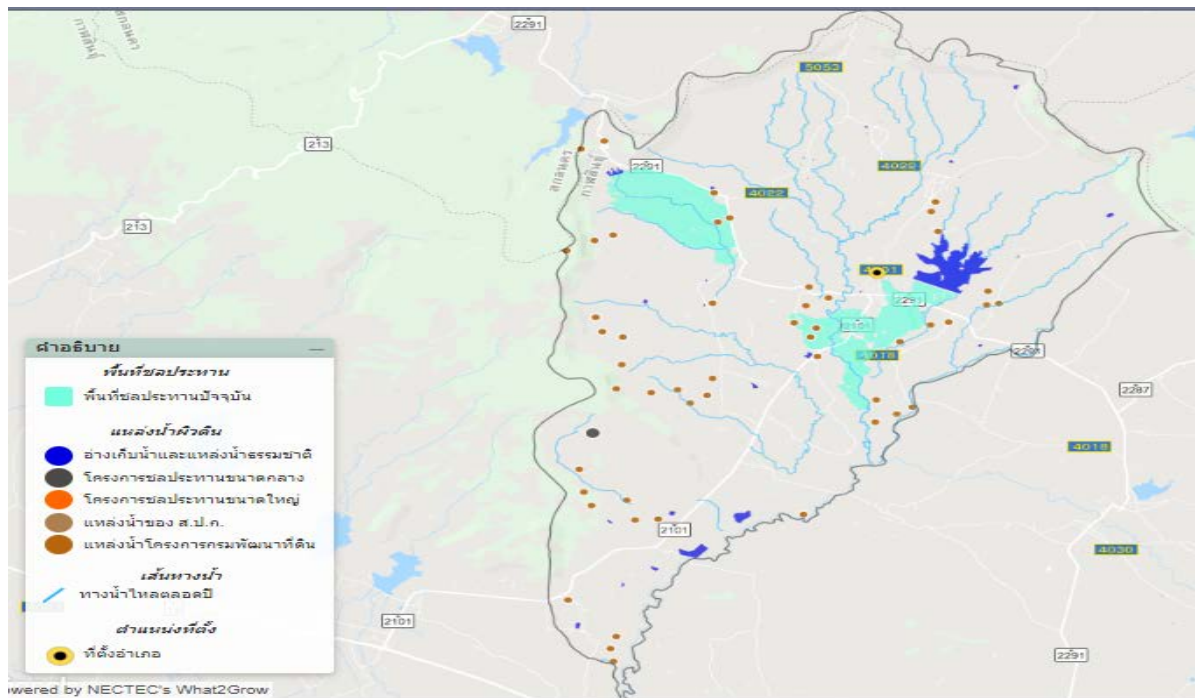
๑.๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

๑.๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ

แหล่งน้ำส่วนใหญ่เกิดจากเทือกภูเขาภูพาน ได้แก่ ลำห้วยมะโน ลำห้วยยาง ลำห้วยขาม และลำพะยัง โดยมีอ่างเก็บน้ำที่สำคัญคือ อ่างเก็บน้ำห้วยมะโน ความจุ ๕,๘๑๓,๐๐๐ ลบ.ม. มีพื้นที่ชลประทาน ๓,๐๑๘ ไร่ พื้นที่ได้รับประโยชน์ ๗๕๐ ไร่ จำนวน ๑๘๐ ครัวเรือน

๑.๕.๒ อ่างเก็บน้ำ เขื่อน ฝายทดน้ำ

- อ่างเก็บน้ำ จำนวน ๒ แห่ง ได้แก่ อ่างเก็บน้ำห้วยมะโน อ่างเก็บน้ำห้วยจาน
- ลำน้ำสาขา ได้แก่ ลำห้วยมะโน ลำห้วยยาง ลำห้วยขาม ลำพะยัง ห้วยสายนา ห้วยน้ำขุ่น ห้วยกุดแอ ลำห้วยนาเรียง ลำห้วยตากผ้า ห้วยแก้งชีแล้ง ลำห้วยยาง
- หนองน้ำ ๑๓ สาย เช่นหนองโปรงแดง หนองกุง สระหลวง หนองสระพัง หนองห้าง กุดอุมลัว กุดคุมเกวียน หนองแม่แก้งตอนบน หนองสิม หนองกุดอ้น สระหลวง หนองแม่แก้งตอนล่าง หนองเม็ก
- ฝายน้ำล้น คสล. ๑๐๘ จุด
- แหล่งน้ำผิวดิน จำนวน ๒๙๘ จุด
- แหล่งน้ำพัฒนาที่ดิน จำนวน ๒๘๔ จุด
- โครงการชลประทานขนาดเล็ก จำนวน ๑๔ จุด



ภาพที่ ๙ ภาพแสดงแหล่งน้ำในอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์
ที่มา; <http://agri-map-online.moac.go.th/>

ตารางที่ ๖ ตารางแสดงจำนวนแหล่งน้ำผิวดินในอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

ที่	ตำบล	ประเภทแหล่งน้ำ (จุด)	
		แหล่งน้ำพัฒนาที่ดิน	โครงการชลประทานขนาดเล็ก
๑	นาคู	๑๓	
๒	โนนนารายณ์	๑๒	
๓	บ่อแก้ว	๑๒	
๔	ภูแล่นช้าง	๑๒	๑
๕	สายนาง	๑๑	
	รวม	๖๐	๑

แหล่งน้ำในตำบลนาคู

แหล่งน้ำธรรมชาติ

๑. ลำห้วยนาเรียง
๒. ลำห้วยตากผ้า
๓. ห้วยแก้งซี่แล้ง
๔. ลำห้วยยาง

แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

๑. อ่างเก็บน้ำห้วยมะโน
๒. อ่างเก็บน้ำห้วยจาน

แหล่งน้ำในตำบลโนนนาจาน

แหล่งน้ำธรรมชาติ

๑. ลำน้ำ/ลำห้วย ๖ สาย (ห้วยขาม, ห้วยโป่ง, ห้วยส้ม, ห้วยทับโพ, ห้วยยาง, ห้วยลำพะยัง)
๒. หนองน้ำ ๑๓ แห่ง

แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

๑. ฝาย จำนวน ๒๔ แห่ง
๒. บ่อบาดาล
 - บ่อโยก จำนวน ๓๒ บ่อ ติดเครื่องสูบ จำนวน ๓๘ เครื่อง

แหล่งน้ำในตำบลภูแล่นช้าง

แหล่งน้ำธรรมชาติ

๑. ลำห้วย ๔ สาย
๒. บึง/หนองน้ำและอื่นๆ ๙ แห่ง
๓. หนองน้ำสาธารณะ ๑๐ แห่ง
๔. บ่อน้ำแร่ ๑ แห่ง

แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

๑. ฝาย จำนวน ๘ แห่ง
๒. บ่อโยก จำนวน ๒๐ แห่ง
๓. บ่อน้ำประปา ๑๑ แห่ง

แหล่งน้ำในตำบลสายนาวัง

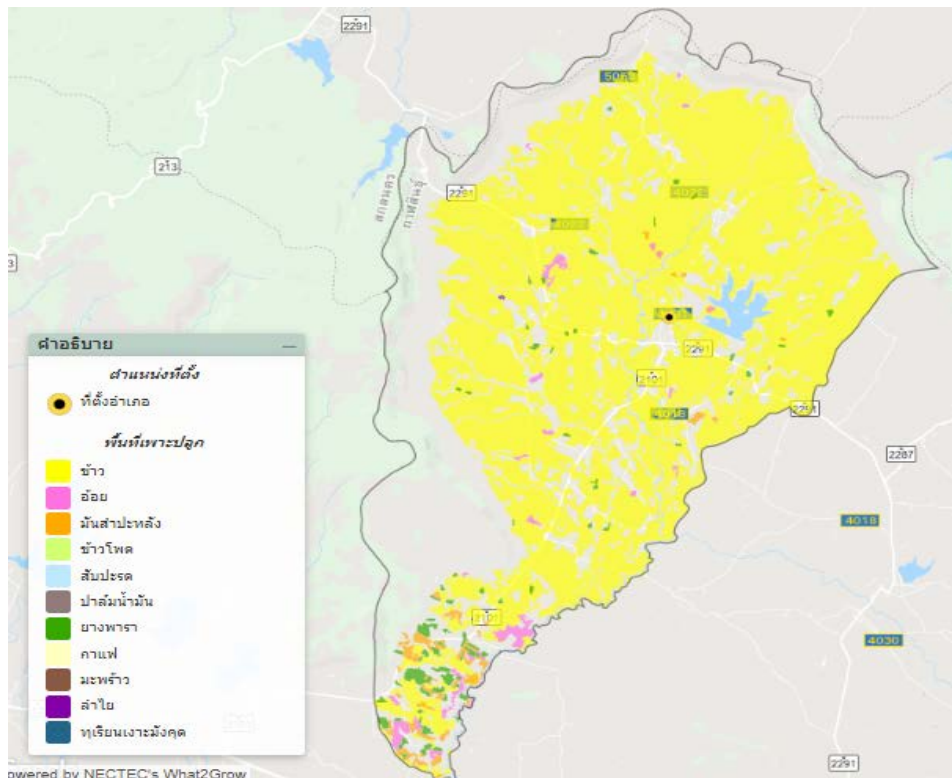
แหล่งน้ำธรรมชาติ

๑. ห้วยมะโน
๒. ห้วยสายนา
๓. ห้วยน้ำขุ่น
๔. ห้วยกุดแฮ่
๕. ห้วยหนองเม็ก

๑.๖ สภาพเศรษฐกิจและสังคม

๑.๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

- พื้นที่การเกษตร รวมทั้งอำเภอ ๘๖,๖๓๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๒๒ ของพื้นที่เกษตรทั้งอำเภอ เป็นพื้นที่นา ๖๖,๐๕๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๖.๒๔ ของพื้นที่เกษตรทั้งอำเภอ
- พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่
 ๑. ข้าว มีพื้นที่เพาะปลูกประมาณ ๖๖,๐๕๕ ไร่
 ๒. มันสำปะหลัง มีพื้นที่เพาะปลูกประมาณ ๔๓๐ ไร่
 ๓. อ้อย มีพื้นที่เพาะปลูกประมาณ ๑,๓๐๔ ไร่
 ๔. ยางพารา มีพื้นที่เพาะปลูกประมาณ ๑,๐๓๖ ไร่
 ๕. การเลี้ยงปศุสัตว์ที่สำคัญ ได้แก่ โคเนื้อ กระบือ สุกร ไก่พื้นเมือง



รูปภาพที่ ๑๐ ภาพแผนที่แสดงพื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ

ที่มา <http://agri-map-online.moac.go.th/>

๑) พันธุ์พืชที่ปลูก / พันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ

พันธุ์พืชที่ปลูก

- ข้าว เกษตรกรในอำเภอนาคู เกือบ ๑๐๐ % ใช้พันธุ์ข้าวพันธุ์ส่งเสริม ได้แก่ พันธุ์ กข.๖ พันธุ์ข้าวขาวดอกมะลิ ๑๐๕ และพันธุ์ กข.๑๕
- พืชไร่ ได้แก่ อ้อยโรงงาน และมันสำปะหลัง ได้แก่ พันธุ์เกษตรศาสตร์๕๐, ระยะยง ๗๒
- ไม้ผล ไม้ผลที่ปลูกมากที่สุด ได้แก่ มะม่วง พันธุ์ที่ปลูก ได้แก่ แก้ว เขียวเสวย โชคอนันต์
- ยางพารา และผักชนิดต่างๆ

๑.๖.๒ พันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ

- ไก่ เกษตรกรในอำเภอนาคู นิยมเลี้ยงไก่พันธุ์พื้นเมือง และไก่ไข่เพื่อใช้บริโภคในครัวเรือน ที่เหลือขายมีปริมาณเล็กน้อย
- โค เกษตรกรส่วนใหญ่ที่เลี้ยงโคเนื้อ จำนวน ๑,๔๑๒ ตัว จะนิยมเลี้ยงพันธุ์อเมริกันบาร์มัน รองลงมาเป็นพันธุ์ผสมระหว่างพันธุ์อเมริกันบาร์มันกับพันธุ์พื้นเมือง ตามลำดับ
- กระบือ ในปัจจุบันจำนวนกระบือ กระบือ จำนวน ๔๐๘ ตัว และมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากในปัจจุบันเกษตรกรไม่นิยมใช้แรงงานจากกระบือแล้ว คงมีการเลี้ยงเพื่อขาย เป็นกระบือเนื้อบริโภค เท่านั้น พันธุ์ที่ใช้เลี้ยงกัน ได้แก่ กระบือพันธุ์ไทย
- สุกร ในปัจจุบันแนวโน้มลดลง เนื่องจากในปัจจุบันเกษตรกรค่าอาหารเลี้ยงสุกรมีราคา เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่บางส่วนคงมีการเลี้ยงเพื่อขาย และบริโภค
- เป็ด ที่นิยมเลี้ยงกันมีทั้งเป็ดพันธุ์ไข่ เป็ด จำนวน ๔๘๖ ตัว ได้แก่ พันธุ์กากีเคมเบล และเป็ดเนื้อ ได้แก่ เป็ดเทศพันธุ์กากี, พันธุ์พื้นเมือง, สามสายเลือด ไก่ ที่นิยมเลี้ยงกันมีทั้งเป็ดพันธุ์ไข่

๑.๖.๓ ด้านการพาณิชย์

- มีสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงขนาดเล็ก จำนวน ๑ แห่งและขนาดกลาง ๑ แห่ง ได้แก่
 - ปั้มน้ำมัน พี ที จำกัด จำนวน ๑ แห่ง (ปั้มน้ำมันขนาดเล็ก)
 - ปั้มน้ำมัน ปตท. จำนวน ๑ แห่ง (ปั้มน้ำมันขนาดกลาง)
- มีธนาคาร จำนวน ๑ แห่ง ได้แก่
 - ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขานาคู
- ร้านค้าอุปโภคบริโภคทั่วไป
 - ซูเปอร์มาเก็ต เทสโก้โลตัส เอกซ์เพรส จำนวน ๑ แห่ง
 - ร้านค้าสะดวกซื้อ ร้านเซเว่น – อีเลฟเว่น, ร้านคิมมาร์ท รวมจำนวน ๒ แห่ง
 - ร้านขายของส่ง จำนวน ๑๑ ร้าน ร้านขายของทั่วไปประมาณ จำนวน ๑๑๓ ร้าน
 - ร้านค้าที่ขายวัสดุก่อสร้าง จำนวน ๖ ร้าน
 - ร้านขายอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการทำเกษตร จำนวน ๕ ร้าน

๑.๖.๔ จำนวนประชากร

อำเภอนาคู มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น ๒๘,๐๕๐ คน แยกเป็น ชาย ๑๓,๙๙๓ คน หญิง ๑๔,๐๖๔ คน รวม ๒๘,๐๕๐ คน จำนวนครัวเรือน ๗,๗๑๓ ครัวเรือน มีความหนาแน่นเฉลี่ยต่อพื้นที่ ๑๕๔.๒๖ คน/ตร.กม. (ตารางที่ ๗)

ตารางที่ ๗ ข้อมูลประชากรแยกชายหญิง และจำนวนครัวเรือน อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ปี ๒๕๖๕

ที่	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร		
				ชาย	หญิง	รวม
๑	นาคู	๑๔	๓,๓๕๘	๔,๕๘๖	๔,๘๒๐	๙,๔๐๖
๒	สายนาวัง	๘	๑,๓๖๕	๒,๐๒๕	๒,๑๐๖	๔,๑๓๑
๓	บ่อแก้ว	๑๔	๒,๗๐๔	๔,๒๙๖	๔,๓๐๕	๘,๖๐๑
๔	โนนนาราน	๙	๑,๔๒๕	๒,๔๒๒	๒,๓๒๓	๔,๗๔๕
๕	ภูแล่นช้าง	๑๐	๑,๓๓๗	๒,๐๕๔	๒,๐๕๕	๔,๑๐๙
รวม		๕๕	๑๐,๑๘๙	๑๕,๓๘๓	๑๕,๖๐๙	๓๐,๙๙๒

ที่มา : สำนักทะเบียนอำเภอนาคู ข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม ๒๕๖๕

๑) แนวโน้มการเพิ่มขึ้นของประชากรเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาหรือแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นหรือลดลงในอนาคต

- มีแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา

๒) แนวโน้มการเพิ่มขึ้นและลดลงของประชากรแต่ละอาชีพเช่น

- ภาคการเกษตรมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น
- รับราชการมีแนวโน้มลดลง

๑.๖.๕ ข้อมูลสาธารณูปโภค

ตำบลสายนางัว

๑. ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๑ แห่ง
๒. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน ๒ แห่ง
๓. โรงเรียนประถมศึกษา ๔ แห่ง
๔. ประปา มีน้ำประปาใช้ ครอบคลุมหมู่บ้าน จำนวน ๘ หมู่บ้าน
๕. ไฟฟ้า มีไฟฟ้าใช้ครอบคลุมหมู่บ้าน จำนวน ๘ หมู่บ้าน

ตำบลบ่อแก้ว

๑. โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน ๔ แห่ง
๒. โรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน ๒ แห่ง
๓. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน ๔ แห่ง
๔. วัดพุทธ จำนวน ๑๑ แห่ง
๕. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน ๒ แห่ง
๖. ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๑ แห่ง

ตำบลนาคู

๑. โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน ๔ แห่ง
๒. โรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน ๑ แห่ง
๓. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน ๑ แห่ง
๔. โรงพยาบาล จำนวน ๑ แห่ง
๕. ประปา มีน้ำประปาใช้ครอบคลุมหมู่บ้าน จำนวน ๑๔ หมู่บ้าน
๖. ไฟฟ้า มีไฟฟ้าใช้ทุกหมู่บ้าน ครอบคลุมครัวเรือน และกำลังขยายไฟฟ้าเพื่อการเกษตร

ตำบลโนนนาจาน

๑. โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน ๔ แห่ง
๒. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน ๑ แห่ง
๓. ประปา มีน้ำประปาใช้ ครอบคลุมหมู่บ้าน จำนวน ๙ หมู่บ้าน
๔. ไฟฟ้า มีไฟฟ้าใช้ทุกหมู่บ้าน ครอบคลุมครัวเรือน แต่ขาดไฟฟ้าเพื่อการเกษตร

ตำบลภูแล่นช้าง

๑. โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน ๓ แห่ง
๒. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน ๑ แห่ง
๒. หอกระจายข่าว จำนวน ๑๐ แห่ง
๓. ประปา จำนวน ๑๐ แห่ง
๔. มีไฟฟ้าใช้ครอบคลุมหมู่บ้าน แต่ขาดไฟฟ้าเพื่อการเกษตร และบางพื้นที่ยังไม่มีไฟฟ้าตามพื้นที่สาธารณะโดยเฉพาะริมถนน

๑.๖.๖ ข้อมูลด้านสังคม

๑.๖.๖.๑ ประวัติความเป็นมาของชุมชน และรูปแบบการตั้งถิ่นฐาน

อำเภอนาคู เริ่มตั้งบ้านเรือนเมื่อปีพุทธศักราช ๒๓๘๔ โดยอุปฮาด ขุนเทพ ขุนมีสิทธิ์ พร้อมครอบครัวและญาติ ได้อพยพหลบหนีภัยแล้งและโรคระบาดจากบ้านบก เมืองวัง ผังซ้ายของแม่น้ำโขง (ปัจจุบัน คือสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว) มาตั้งบ้านเรือนอยู่หุบเขาภูพานทางทิศตะวันตก พื้นที่แห่งนี้มีลักษณะเป็นสันคูหรือเนินดิน จึงขนานนามหมู่บ้านว่า บ้านนาคู มีชนเผ่าต่างๆที่สำคัญอาศัยอยู่ ๓ เผ่า คือ เผ่าไทพวน เผ่าภูไท และเผ่าญ้อ

เดิมท้องที่อำเภอนาคูเป็นส่วนหนึ่งของอำเภอลำทะเมนชัย ทางราชการได้แบ่งพื้นที่การปกครองออกมาตั้งเป็นกิ่งอำเภอ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทยเมื่อ วันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘ โดยมีผลบังคับตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๓๘ จนกระทั่งในวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐ ได้มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะขึ้นเป็นอำเภอนาคู โดยมีผลบังคับตั้งแต่วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๐ เป็นต้นมา

๑.๖.๖.๒ หน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่

๑.๖.๖.๒.๑ หน่วยงานราชการ/หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ

๑.๖.๖.๒.๑.๑ หน่วยงานราชการส่วนกลางมี ดังนี้

๑. โรงพยาบาลนาคู
๒. สถานีตำรวจภูธรนาคู

๑.๖.๖.๒.๑.๒ หน่วยงานราชการส่วนภูมิภาคมี ดังนี้

๑. ที่ทำการปกครองอำเภอนาคู
๒. สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอนาคู
๓. สำนักงานสาธารณสุขอำเภอนาคู
๔. สำนักงานเกษตรอำเภอนาคู
๕. ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอนาคู
๖. สำนักงานปศุสัตว์อำเภอนาคู
๗. หน่วยสืบสวนอำเภอนาคู
๘. สำนักงานท้องถิ่นอำเภอนาคู

๑.๖.๖.๒.๑.๓ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ มีจำนวน ๓ แห่ง ดังนี้

๑. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขานาคู
๒. สำนักงานการประปาส่วนภูมิภาคอำเภอนาคู
๓. สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอนาคู
๔. ที่ทำการไปรษณีย์อำเภอนาคู

๑.๖.๖.๒.๑.๔ หน่วยงานอื่นๆ ในพื้นที่

๑. สหกรณ์การเกษตรนาคู จำกัด จำนวน ๓ แห่ง

๑.๖.๖.๒.๒ ธนาคารหรือสถาบันการเงิน

๑. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขานาคู

๑.๖.๗ การศึกษา

อำเภอนาคู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ มีการจัดการศึกษาออกเป็น

๒ ระบบ คือ การศึกษาในระบบโรงเรียนและการศึกษานอกระบบโรงเรียน โดยมีสถานศึกษา จำนวน ๒๙ แห่ง แบ่งเป็น ระดับมัธยมศึกษา ๒ แห่ง ระดับประถมศึกษา ๒๗ แห่ง

- ระดับประถมศึกษา จำนวน ๑๖ แห่ง
- ระดับมัธยมศึกษา จำนวน ๕ แห่ง
- โรงเรียนเอกชน จำนวน ๒ แห่ง
- ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอนาคู จำนวน ๑ แห่ง
- ศูนย์การเรียนรู้ (กศน.ตำบล) จำนวน ๕ แห่ง
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน ๖ แห่ง
- ห้องสมุดประชาชน จำนวน ๑ แห่ง (ห้องสมุดประชาชนอำเภอนาคู)

๑.๖.๘ การสาธารณสุข

- โรงพยาบาลประจำอำเภอ จำนวน ๑ แห่ง (ขนาด ๓๐ เตียง)
- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล จำนวน ๕ แห่ง
- PCU/เทศบาล ๒ แห่ง
- คลินิกทั่วไป (แพทย์แผนปัจจุบัน) ๓ แห่ง
- เฉพาะทาง ๒ แห่ง
- ร้านขายยา ๕ แห่ง

๑.๖.๙ ด้านศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรม

- ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธเป็นส่วนใหญ่ และมีศาสนาอื่น ๆ อยู่บางส่วน
- มีสถาบันหรือองค์กรทางศาสนา
- วัดและที่พักสงฆ์ จำนวน ๑๑ แห่ง
- ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี

ประชาชนอำเภอนาคู พูดภาษาอีสาน และ ภาษาภูไท มีการรักษาและปฏิบัติตามธรรมเนียมประเพณีของชาวอีสาน ทั่วไป โดยยึดปฏิบัติตามประเพณีฮีตสิบสองครองสิบสี่ ด้วยดีตลอดมาฮีตสิบสองเป็นประเพณีที่ชาวอีสานประพฤติปฏิบัติสืบต่อกันมาตั้งแต่โบราณกาล คำว่า “ฮีต” มีความหมายตรงกับคำว่า “ริต” อันหมายถึงจารีตประเพณี ดังนั้น “ฮีตสิบสอง” จึงหมายถึงประเพณีที่ชาวอีสาน จะต้องประพฤติปฏิบัติในรอบปี หักสิบสองเดือน ถ้าใครฝ่าฝืนถือว่าเป็นความผิด เรียกว่า “ผิดฮีต” สังคมทั่วไปจะตั้งข้อรังเกียจ ฮีตสิบสองจึงเป็นข้อบัญญัติที่นักปราชญ์ชาวอีสานโบราณ ได้บัญญัติขึ้นเพื่อให้คนในชุมชนได้ ประกอบกิจกรรม ร่วมกัน ทำให้คนในชุมชนได้มีโอกาสพบปะกันเดือนละ ๑ ครั้ง นอกจากนี้ยังเป็นประเพณีจรรยาทางสังคมอีสานทั่วไป จึงยึดมั่นในการปฏิบัติตามฮีตสิบสองอย่างเคร่งครัด ซึ่งส่วนมากจะเป็นงานบุญที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาเป็นหลัก โดยเริ่มงานบุญตั้งแต่เดือนอ้าย (เดือนธันวาคม)

ขนบธรรมเนียม พิธีกรรม อิทธิพลทางความคิด (ค่านิยม)

บุญประเพณี-ความเชื่อ บุญประเพณีซึ่งชาวบ้านเรียกว่า ฮีต ๑๒ ครอง ๑๔ มีดังนี้

ฮีต ๑๒

- เดือนอ้าย ทำบุญคุณลาน (คุ้มข้าวใหญ่) หรือเรียกว่าอีกอย่างหนึ่ง คือ สู้ขวัญข้าว เมื่อชาวบ้านเก็บเกี่ยวข้าวเสร็จจะต้องแบ่งส่วนหนึ่งไปวัด เพื่อรวบรวมข้าวเป็นของวัดแล้วนิมนต์พระมาสวดมนต์ทำพิธี เพื่ออัญเชิญคุณแม่โพสพ
- เดือนยี่ บุญเข้ากรรม หลังจากออกพรรษาเสร็จแล้ว พระสงฆ์ต้องการจาริกแสวงบุญ โดยการเข้ากรรมฐาน

- เดือนสาม บุญข้าวจี เมื่อถึงวันขึ้น ๑๕ ค่ำเดือนสาม ชาวบ้านทุกครอบครัว ทุกหมู่บ้านจะต้องนำข้าวเหนียวมาปั้นแล้วจี้ข้าวไปตักบาตร
- เดือนสี่ บุญพะเหวด เป็นการทำบุญประเพณีใหญ่ มีแห่พระเวสสันดรเข้าเมือง มีเทศมหาชาติ และขอฟ้าขอฝน
- เดือนห้า บุญสงกรานต์ เริ่ม ๑๒-๑๕ เมษายนของทุกปี มีการหยุดงานและเล่นต่าง ๆ ทำบุญ สรงน้ำพระ ขอพรจากคนเฒ่าคนแก่
- เดือนหก บุญบั้งไฟ เป็นการแข่งขันเพื่อความสนุกสนาน และเสี่ยงทายฟ้าฝนในปี นั้น ๆ เช่น ถ้าบั้งไฟขึ้นสูงฝนจะดี
- เดือนเจ็ด เบิกบ้าน ชาวบ้านจะนำข้าวปลาอาหารมาตักบาตรที่ศาลากลางบ้าน และสวดมนต์ตอนเย็น ตอนเช้าตักบาตรรดน้ำมนต์
- เดือนแปด เข้าพรรษา ชาวบ้านไปทำบุญตักบาตรที่วัด แห่ผ้าจ่านำพรรษาและผ้าอาบน้ำฝนพระสงฆ์จำพรรษาที่วัดจนครบ ๓ เดือน
- เดือนเก้า บุญข้าวประดับดิน นำอาหารไปตักบาตรที่วัด และแบ่งส่วนหนึ่งบูชาดินและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในพื้นดิน
- เดือนสิบ บุญข้าวสารท ชาวบ้านจะทำข้าวห่อเล็ก ๆ มีข้าวกระยาสารทซึ่งเอาข้าวเหนียวมาคั่ว เพื่อให้ข้าวเหนียวแตกออกเป็นสีขาว แล้วคลุกน้ำตาลและมะพร้าว นำไปถวายพระ
- เดือนสิบเอ็ด บุญออกพรรษา ชาวบ้านต้องไปเวียนเทียน และพระสวดมนต์ทำพิธีออกพรรษา ตอนเช้าตักบาตร
- เดือนสิบสอง ชาวบ้านจะทำบุญกฐินไปทอดถวายที่วัดของตน

ครอง ๑๔ คือระบบการปกครอง ได้แก่ ตัวบทกฎหมายโบราณ ๑๔ ข้อ ที่ชาวบ้านถือปฏิบัติต่อตัวเองและชาวบ้านด้วยกันคือ

๑. เมื่อได้ข้าวใหม่หรือผลหมากรากไม้ให้บริจาคแก่ผู้มีศีลแล้วตนเองจึงบริโภค และให้แจกจ่ายแก่ญาติพี่น้องด้วยกัน
๒. อย่ามีความโลภอย่าใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย อย่ากล่าวคำหยาบด้วยกัน
๓. ให้ทำศาลพระภูมิไว้บริเวณบ้านของตนเองเพื่อบูชา
๔. ให้ล้างเท้าก่อนขึ้นบ้าน
๕. เมื่อถึงวันที่ ๗,๘ ค่ำ ๑๔,๑๕ ค่ำ ให้สมமாக่อนเส้า สมมาแม่ตีไฟ สมมาแม่ขึ้นบันได สมมาผักตุงเฮือน
๖. ให้ล้างเท้าก่อนนอนเวลากลางคืน
๗. ถึงวันศีล ให้เอาดอกไม้ ธูปเทียน สมมาผ้า และให้เอาธูปเทียนถวายพระ
๘. ถึงวันศีลดับ ศีลเพ็ง (แรม ๑๔ ค่ำ, ขึ้น ๑๕ ค่ำ) ให้นิมนต์พระมาสวดมนต์บ้านหรือใส่บาตร
๙. เมื่อมีพระมาบิณฑบาตอย่าให้พระคอย เวลาใส่บาตรอย่าให้มือแตะบาตร ภิกษุหรือสามเณรห้ามใส่รองเท้า ห้ามกางร่ม ห้ามเอาผ้าปิดหัวเวลาใส่บาตร
๑๐. เมื่อภิกษุเข้าปฐมาศรัทธาให้มีขันข้าวตอก ดอกไม้ ธูปเทียน เครื่องอัฐบริขารไปถวายพระ
๑๑. เมื่อเห็นภิกษุเดินผ่านให้นั่งลงแล้วยกมือไหว้ แล้วค่อยเจรจา
๑๒. อย่าเหยียบเงาพระภิกษุผู้ถือศีลบริสุทธิ์ (อย่าหมิ่นประมาทพระ)

๑๓. อย่าเอาอาหารที่กินแล้วไปให้พระภิกษุสงฆ์ และรวมถึงสามเณรด้วย

๑๔. อย่าเสพเมถุนในวันศีล วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา

ความเชื่อ

ประเพณีไทยโบราณ เมื่อถึงวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓ ของทุกปี จะมีการนำปุ๋ยคอกต่าง ๆ ออกไปใส่ไร่นา เพื่อปรับปรุงบำรุงดิน ให้อุดมสมบูรณ์ เพราะเป็นความเชื่อกันว่าวันนั้นเป็นวันดี ถ้าใครนำปุ๋ยคอกไปใส่ไร่นาแล้วพืชผลต่าง ๆ จะเจริญงอกงาม แต่ชาวบ้านส่วนใหญ่จะนิยมนำปุ๋ยคอกไปใส่จำนวนน้อยมาก เช่น มีที่นา ๑ ทุ่ง จะใส่ ๑ หาบ จึงควรมีการรณรงค์ให้มากขึ้นกว่านี้

ความเชื่อในการปลูกพืช

๕. ปลูกพืชเพื่อใช้ใบ เช่น ผักกาด ยาสูบ หม่อน ปลูกวันศุกร์
๖. ปลูกพืชใช้หัว เช่น เผือก มัน ปลูกวันพฤหัสบดี
๗. ปลูกเพื่อใช้ผล เช่น ไม้ผลต่าง ๆ ปลูกวันอังคาร

ประเพณีความเชื่อมีผลต่อการประกอบอาชีพ

บุญคุณลาน

เมื่อนวดข้าวใส่ลานเสร็จเรียบร้อยแล้ว เกษตรกรจะนำข้าวมากองให้โตและให้สูงแล้วจะมีการวัดเส้น รอบวงของฐานกองข้าวและจะคำนวณข้าวว่าได้กี่ถัง จากนั้นจะนิมนต์พระมาตักบาตรที่ลานนวดข้าว จะใช้เวลาตั้งแต่หาบ ฟอน ข้าวมากองรวมกัน จนถึงนวดข้าวเสร็จ ประมาณ ๑ เดือน คือ เดือนอ้าย จะทำกันทุก ๆ ครอบครัว ให้เสร็จภายในเดือนอ้าย

ประโยชน์ของบุญคุณลาน ชาวบ้านจะได้รู้ว่าข้าวตนเองได้กี่ถัง และนักส่งเสริมก็จะรู้สถานการณ์การผลิตข้าวของแต่ละครอบครัว แต่ละหมู่บ้านในตำบลของตนรับผิดชอบว่าผลผลิตรวมของอำเภอได้กี่ถัง และจะรู้ว่าปีนี้ทำไมได้ผลผลิตข้าวน้อยมีสาเหตุอะไร ปีนี้ได้ข้าวมากมีปัจจัยอะไรทำให้ได้ข้าวมาก และฝึกให้ชาวบ้านเข้าใจในเรื่องของการวัดผลผลิตข้าว หาสาเหตุของการผลิตข้าวปี นั้น ๆ และร่วมกันทำบุญตักบาตรด้วย

บุญสงกรานต์

ทำกันในช่วงเดือน ๕ อากาศร้อนมาก ชาวบ้านจะทำการรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่และเพื่อนบ้านงานจะเริ่ม ๑๒-๑๕ เมษายน ของทุกปี ชาวบ้านจะไม่ออกไปประกอบอาชีพ และมีการสงฆ์พระ คนแก่มีการละเล่นพื้นเมือง ต่าง ๆ รวมเวลาอย่างน้อย ๓ วัน ชาวบ้านจะเสียเวลาในการทำมาหากินในช่วงนี้ บางหมู่บ้านจะหยุดประมาณ ๗ วัน และชาวบ้านจะใช้เงินมากกว่าทุกบุญ เพราะมีการซื้อหาเครื่องดื่ม-อาหาร และเพื่อนหรือญาติพี่น้องอยู่ต่างจังหวัดจะมารวมกันที่บ้านเกิด จะมีการเลี้ยงฉลองกันตลอดทั้งวันทั้งคืน และเป็นช่วงที่มีการเล่นการพนันมากที่สุด

บุญบั้งไฟ

เอาดินประสิวมาผสมกับถ่านไฟดำแล้วบดให้ละเอียด เรียกว่า หมื่อ (ดินปืน) แล้วบรรจุในกระบอกไม้ไผ่ ปัจจุบันนิยมกระบอกเหล็ก แล้วทำให้แน่นเจาะรู การทำบั้งไฟมีเรื่องเล่าขานว่า บนสวรรค์ชั้นฟ้ามีเทพบุตรนามว่า “จัสสกาลเทพบุตร” เทพเจ้าองค์นี้เป็นผู้ตกแต่งฟ้าฝน ฝนจะตกหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับเทพเจ้าองค์นี้ ใครทำถูกทำชอบท่านจะแต่งตั้งให้ สิ่งที่ท่านต้องการคือการบูชาไฟ และท่านจะประทานฝนมาให้ตามฤดูกาล ประเพณีบุญบั้งไฟทำกันในช่วงเดือน ๖ ในงานจะมีขบวนและการแข่งขันต่าง ๆ เช่น ขบวนบั้งไฟ การแข่งขันบั้งไฟ โดยมีรางวัลต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก มีการเสี่ยงทายฝนจากบั้งไฟ ถ้าบั้งไฟตกทายว่า

ข้าวจะยากหมากจะแพง ในช่วงเดือน ๖ ประเพณีบุญบั้งไฟจะพากันทุกหมู่บ้านทุกตำบล แล้วแต่ว่าจะจัดกันในวันไหน

ลงแขก

เป็นประเพณีหนึ่งซึ่งยึดถือกันมาแต่สมัยโบราณ เพื่อร่วมมือร่วมใจในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้เสร็จรวดเร็วและทันเวลา โดยในสมัยโบราณ มีการลงแขกปักดำข้าว เกี่ยวข้าว นวดข้าว ขนข้าวขึ้นฉาง (เล้า) สร้างบ้านเรือนที่อยู่อาศัย โดยไม่ต้องเสียค่าจ้าง ซึ่งเป็นประเพณีอันดีงามของประเทศไทย

ปัจจุบัน เริ่มจะหมดไป เพราะที่ได้รับอิทธิพลจากต่างประเทศเข้ามามีบทบาทในสังคมปัจจุบัน และสถานะเศรษฐกิจของประเทศทุกวันนี้เป็นตัวทำให้ประเพณีต่าง ๆ หมดไป ส่วนใหญ่จะจ้าง เช่น เกี่ยวข้าว นวดข้าว แม้แต่การสร้างที่อยู่อาศัยและวัดวาอาราม

อนาคต ถ้าไม่มีการฟื้นฟูประเพณีอันนี้ ต่อไปอนาคตลูกหลานคงไม่เห็นการร่วมมือร่วมใจของคนไทยอีกแล้ว

ประเพณีแต่งงาน

การแต่งงานเป็นประเพณีไทยมาแต่โบราณ ซึ่งการแต่งงานฝ่ายชายต้องไปสู่ขอฝ่ายหญิง และฝ่ายหญิงต้องเรียกค่าสินสอดทองหมั้นทั้งฝ่ายชาย เมื่อตกลงกันแล้วจะต้องกำหนดวันแต่งงาน และได้บอกข่าวญาติพี่น้องต่าง ๆ ให้มาร่วมงาน มีการกินเลี้ยง สู่ขวัญ ผูกแขน และต่อไปจะเป็นครอบครัวอีกหนึ่งครอบครัว

ในการเตรียมการนี้ ทั้งสองฝ่ายจะต้องเตรียมงานมากรวมทั้งเสียเวลาในการไปบอกญาติพี่น้อง ซึ่งบางครั้งอยู่ต่างจังหวัดด้วย การเตรียมงานอย่างน้อย ๗ วัน และญาติพี่น้องที่อยู่ต่างจังหวัดเดินทางมาก่อนงาน ๑ วัน ทำให้เสียเวลาในการประกอบอาชีพ

ในการจัดงานแต่งงานญาติพี่น้องของแต่ละฝ่ายได้มาชุมนุมกัน และได้ถามข่าวคราวสารทุกข์สุขดิบการประกอบอาชีพ การทำมาหากิน ถือเป็นงานรวมญาติอีกงานหนึ่ง

๑.๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used)

๑.๗.๑ พื้นที่และการใช้ประโยชน์

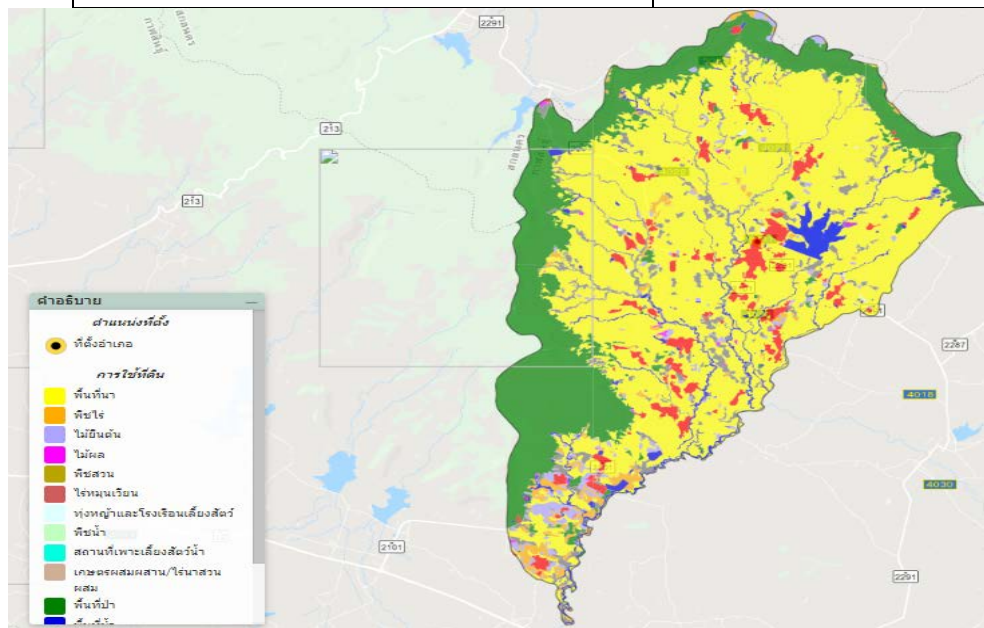
พื้นที่ทั่วไปเป็นที่ราบสูง ดินร่วนปนทรายใช้ประโยชน์ในการทำนา ทำสวน ทำไร่ และเลี้ยงสัตว์ ส่วนการถือครองที่ดินอำเภอภาค มีรายละเอียดดังนี้

- ถือครองของตนเอง จำนวน ๑๕,๖๓๗ ครัวเรือน
- เช่า จำนวน ๒,๐๐๓ ครัวเรือน
- อื่นๆ จำนวน ๑,๒๗๕ ครัวเรือน

๑.๗.๒ การใช้ที่ดิน

อำเภอนาคู มีพื้นที่ทั้งหมด ๑๓๖,๘๑๕ ไร่ มีการใช้ประโยชน์จากการทำการเกษตร ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๖๘ พื้นที่ป่า ๔,๕๘๘.๔๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๕๙ ไร่ พื้นที่แหล่งน้ำ ๔,๘๔๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓.๕๓ พื้นที่ชุมชน ๕,๙๙๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔.๓๘ และพื้นที่อื่นๆ ๘,๐๙๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๕๕ ตารางที่ ๘ แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

การใช้ประโยชน์ที่ดิน	จำนวน (ไร่)
พื้นที่นา	๘๐,๒๙๓๕๘.๖๘
พื้นที่ป่า	๓๒,๒๘๐๒๓.๕๙
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๖,๘๙๔๕.๐๓
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๕,๙๙๔.๓๘
พื้นที่น้ำ	๔,๘๔๑.๕๓
พืชไร่	๓,๒๕๗๒.๓๘
ไม้ยืนต้น	๒,๘๖๗๒.๐๙
ไม้ผล	๒๑๙๐.๑๖
ทุ่งหญ้าและโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	๑๐๖๐.๐๗
พื้นที่ทั้งหมด	๑๓๖,๘๑๕



ภาพที่ ๑๑ ภาพแสดงการใช้ที่ดินอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์
ที่มา; <http://agri-map-online.moac.go.th/>

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ

๒.๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอนาคู

๒.๑.๑ สถานการณ์การเกษตรในพื้นที่ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๑) ครุฑเรือนเกษตรกร

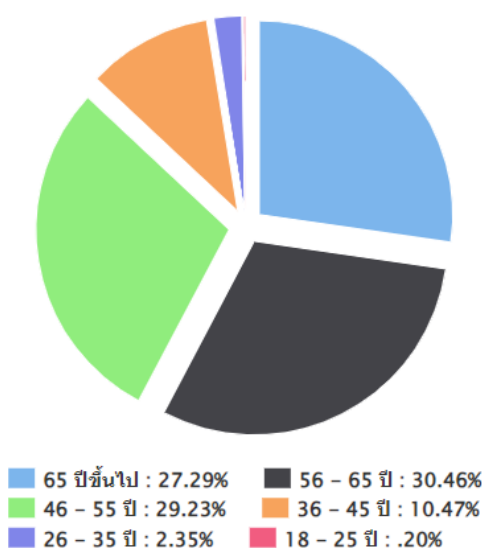
อำเภอนาคู มีครุฑเรือนเกษตรกร จำนวน ๖,๙๖๖ ครุฑเรือน โดยมีหัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกร อายุระหว่าง ๕๖ - ๖๕ ปี จำนวน ๒,๑๒๒ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๔๖ รองลงมาอายุระหว่าง ๔๖ - ๕๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๒๓ และอายุระหว่าง ๖๕ ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๒๙ ตามลำดับ

ตารางที่ ๙ ตารางแสดงหัวหน้าครุฑเรือนจำแนกตามอายุ อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

ช่วงอายุ (ปี)	ครุฑเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๑,๙๐๑.๐๐	๒๗.๒๙
๕๖ - ๖๕ ปี	๒,๑๒๒.๐๐	๓๐.๔๖
๔๖ - ๕๕ ปี	๒,๐๓๖.๐๐	๒๙.๒๓
๓๖ - ๔๕ ปี	๗๒๙.๐๐	๑๐.๔๗
๒๖ - ๓๕ ปี	๑๖๔.๐๐	๒.๓๕
๑๘ - ๒๕ ปี	๑๔.๐๐	๐.๒๐
รวม	๖,๙๖๖.๐๐	๑๐๐.๐๐

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๖

หัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกร จำแนกช่วงอายุ



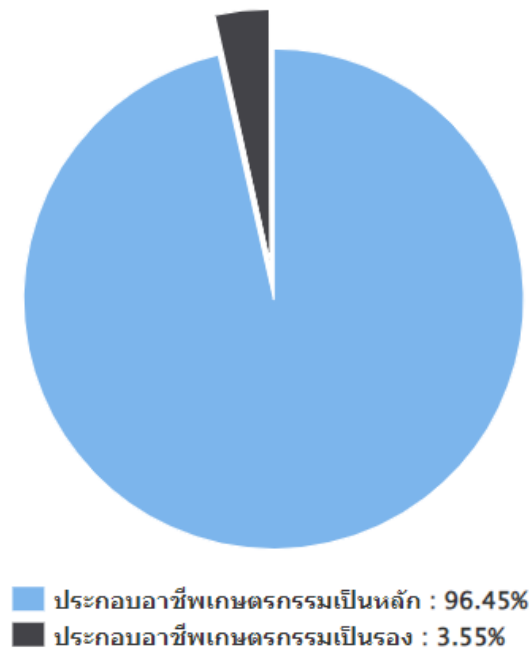
ภาพที่ ๑๒ แสดงหัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๖

๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

อำเภอนาคู มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นหลัก จำนวน ๖,๗๑๙ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๔๕ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน ๒๔๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓.๕๕ %

ลักษณะการประกอบอาชีพ



ภาพที่ ๑๓ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์
(ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๖)

๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

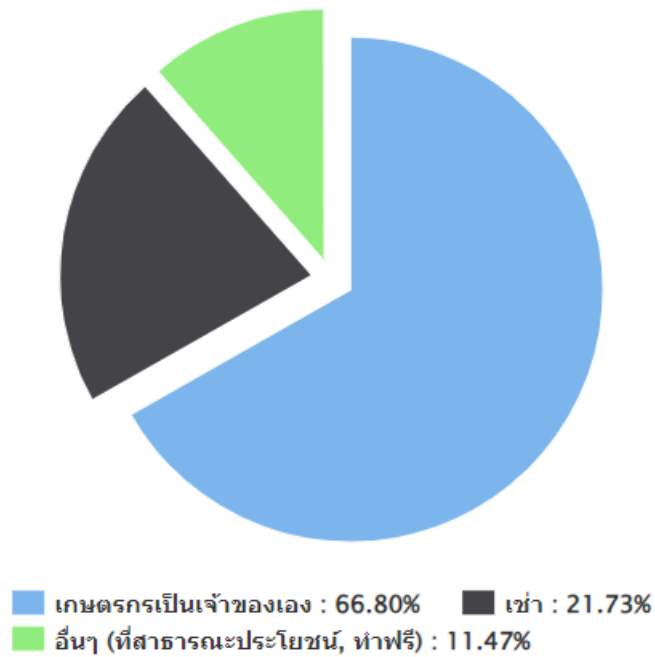
ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรอำเภอนาคู ส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง จำนวน ๕,๕๒๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๘๐ รองลงมาคือเช่า จำนวน ๑,๗๙๖ ครัวเรือนคิดเป็นร้อยละ ๒๑.๗๓ และอื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๙๔๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๔๗ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๐ ตารางแสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง	๕,๕๒๑	๖๖.๘๐
เช่า	๑,๗๙๖	๒๑.๗๓
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๙๔๘	๑๑.๔๗

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๖

ลักษณะการถือครองที่ดิน



ภาพที่ ๑๔ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์
(ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๖)

๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของเอง)

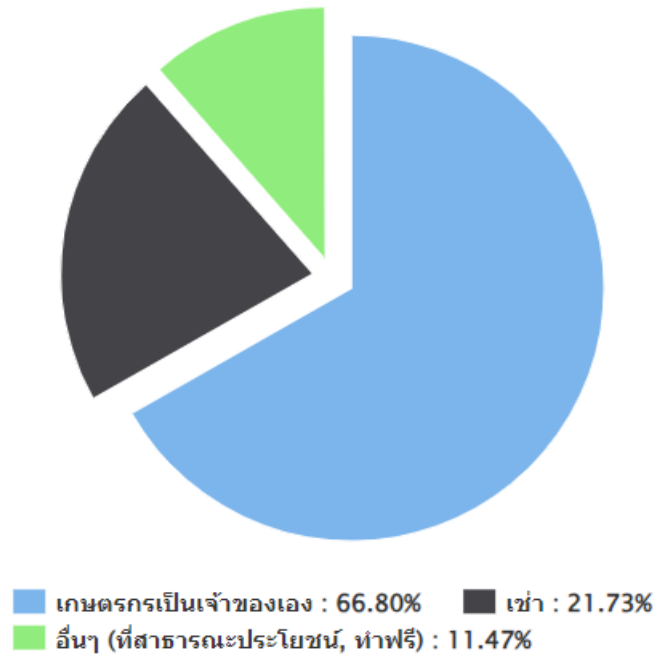
เกษตรกรอำเภอนาคู มีการถือครองที่ดินเอกสารสิทธิ์ประเภทโฉนด จำนวน ๕,๐๑๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๓๗ รองลงมาคือเอกสารสิทธิ์อื่นๆ จำนวน ๕๗๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙.๘๕ เอกสารสิทธิ์ประเภท ส.ป.ก. จำนวน ๒๔๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔.๑๔ และหนังสือรับรองหน่วยงาน จำนวน ๓๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๐.๖๕ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๑ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	ไม่มีเอกสารสิทธิ์	
๕,๐๑๑	๒๔๓	๓๘	๕๗๘	๕,๕๖๑

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๖

ลักษณะการถือครองที่ดิน



ภาพที่ ๑๕ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน อำเภอตากสินธุ์
(ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๖)

๕) องค์กรเกษตรกร

๕.๑) กลุ่มแปลงใหญ่ อำเภอตากสินธุ์มีกลุ่มแปลงใหญ่ จำนวน ๖ กลุ่ม

ตารางที่ ๑๒ แสดงข้อมูลแปลงใหญ่ อำเภอตากสินธุ์

ที่	ปีที่เริ่มดำเนินการ	ชื่อกกลุ่ม / แปลง	จำนวนเกษตรกร (ราย)	พื้นที่ (ไร่)
๑	๒๕๕๙	กลุ่มนาแปลงใหญ่ตำบลบ่อแก้ว ม.๗ ต.บ่อแก้ว อ.ตากสิน จ.ตากสินธุ์	๒๒๐	๓,๐๓๓
๒	๒๕๖๒	กลุ่มรักษนา ๔๒/๑ ม.๑ ต.โนนนาจาน อ.ตากสิน จ.ตากสินธุ์	๑๓๑	๗๑๒
๓	๒๕๖๒	กลุ่มผลิตข้าวนาแปลงใหญ่บ้านชาติใต้ ๙๒/๑ ม.๔ ต.นาคู อ.ตากสิน จ.ตากสินธุ์	๙๒	๙๑๐
๔	๒๕๖๒	กลุ่มสหกรณ์เพื่อพัฒนาการเกษตรอินทรีย์ในเขตปฎิรูปที่ดิน จ.ตากสินธุ์ จำกัด ๒๔ ม.๗ ต.นาคู อ.ตากสิน จ.ตากสินธุ์	๑๐๒	๙๐๗
๕	๒๕๖๖	กลุ่มแปลงใหญ่ผักปลอดภัยม่วงนาดี ๑๔/๑ หมู่ ๕ ต.โนนนาจาน อ.ตากสิน จ.ตากสินธุ์	๔๑	๒๕.๗๕
๖	๒๕๖๘	กลุ่มแตงร้านนาสีนวล ๑๒๗ ม.๓ ต.นาคู อ.ตากสิน จ.ตากสินธุ์	๗๓	๓๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอตากสินธุ์ ๒๕๖๘

๕.๒) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนอำเภอตากสินธุ์ มีกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน ๖๕ กลุ่ม

๒.๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

- ทรัพยากรดิน ดินในเขตอำเภอนาคูเป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง – ต่ำ
- ทรัพยากรน้ำ อำเภอนาคู มีแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร โดยทั่วไปอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก และมีแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น ได้แก่ อ่างเก็บน้ำห้วยมะโน พื้นที่โครงการ ๓,๓๕๑ ไร่ มีความจุน้ำเต็มที ๕.๘๑๕ ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่ชลประทาน ๓,๐๑๘ ไร่ และอ่างเก็บน้ำห้วยจาน พื้นที่โครงการ ๔,๔๐๐ ไร่ มีความจุ ๐.๒๕ ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่ชลประทาน ๒,๑๐๐ ไร่ นอกนั้นจะเป็นลำห้วย จะมีน้ำในหน้าฝนเท่านั้น

๒.๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI

๒.๑.๓.๑ ผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

๑. ตำบลนาคู	ข้าวเหนียวเขาวงกาฬสินธุ์ ข้าวอินทรีย์ เสื้อพื้นเมือง ผ้าถุง ผ้าพันคอ ผ้าตัดเสื้อ ผ้าฝ้าย ผ้าไหม
๒. ตำบลสายนางวัง	ผ้าไหม ผ้าฝ้าย ผ้าทอมือ ผ้าย้อมคราม ผ้าพันคอ
๓. ตำบลโนนนาจาน	ผลิตภัณฑ์ข้าวอินทรีย์แปรรูป พืชผัก ข้าวโพด ผ้าพื้นเมืองทอมือ
๔. ตำบลภูแล่นช้าง	ผลิตภัณฑ์ข้าวแปรรูป ยางพารา
๕. ตำบลบ่อแก้ว	ข้าวเหนียวเขาวงกาฬสินธุ์ ข้าวอินทรีย์ เสื้อเย็บปักมือ ผ้าพื้นเมืองทอมือ

๒.๑.๓.๒ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

๑) มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ตำบลนาคู หมู่ที่ ๗ บ้านนาคลอง มีพื้นที่ติดกับอ่างเก็บน้ำห้วยมะโน ซึ่งแหล่งน้ำที่เก็บน้ำเพื่อการเกษตร ในช่วงฤดูหนาว จะมีนกหลายชนิดจำนวนมาก เคลื่อนย้ายมาอาศัยในบึงนี้ทำให้เป็นพักผ่อนตอนเย็น และยังมีน้ำตกผาระแง ตั้งอยู่ ม.๕ บ้านขาด ซึ่งบริเวณน้ำตกและหน้าผามีวิวทิวทัศน์ที่สวยงามมาก เหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบธรรมชาติเป็นอย่างมาก

๒) มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เป็นสนามบินที่สร้างขึ้นสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง ราวปี พ.ศ. ๒๔๘๕ เพื่อใช้เป็นสนามบินลับของหน่วยเสรีไทย ในการส่งกำลังบำรุงต่างๆ รวมถึงใช้เป็นสถานที่ฝึกกำลังพล ให้กับหน่วยเสรีไทยบนเทือกเขาภูพาน ปัจจุบันอยู่ในความดูแลของกองทัพอากาศ อยู่ติดกับอ่างเก็บน้ำห้วยมะโน

๓) รอยเท้าไดโนเสาร์ภูแฝก ตั้งอยู่บ้านน้ำคำ หมู่ที่ ๖ ตำบลภูแล่นช้าง เป็นแหล่งศึกษาธรรมชาติ

๔) น้ำตกผานางคอย เป็นน้ำตกที่สวยงามมากในอำเภอนาคู ค้นพบเมื่อปลายปี พ.ศ. ๒๕๓๕ มีต้นกำเนิดมาจากเทือกเขาภูพาน เป็นน้ำตกขนาดใหญ่บนภูเขา มีทั้งหมด ๓ ชั้น ชั้นที่ ๑ หรือชั้นล่างสุด เป็นชั้นที่อยู่ติดกับห้วย ไกล่ลานจอตลอด มีแอ่งน้ำที่สามารถลงเล่นน้ำได้ เมื่อเดินขึ้นเขาไปประมาณ ๑๕๐ เมตร ก็จะถึงชั้นที่ ๒ เป็นชั้นที่สวยงามกว่าชั้นอื่น ๆ โดยเฉพาะจุดที่มีน้ำไหลลงมาจากผาสูง ทำให้ชั้นนี้มีนักท่องเที่ยวขึ้นมาเป็นจำนวนมาก ตรงกันข้ามกับชั้นที่ ๓ ที่มีผู้คนบางตา อาจเป็นเพราะอยู่ห่างจากชั้นที่ ๒ มาก ซึ่งต้องใช้ความอดทนในการเดินขึ้นไป นอกจากนั้นบนยอดผายังเป็นที่ตั้งของ "วัดผาเจริญธรรม" ทางขึ้นเป็นบันไดหลายร้อยขั้น โดยในระหว่างทางนักท่องเที่ยวจะได้ชมความงดงามของธรรมชาติที่เป็นป่าเขียวขจี ถือเป็นจุดหนึ่งที่นักนิยมไพรไม่ควรพลาดหากได้มาเยือนน้ำตกแห่งนี้

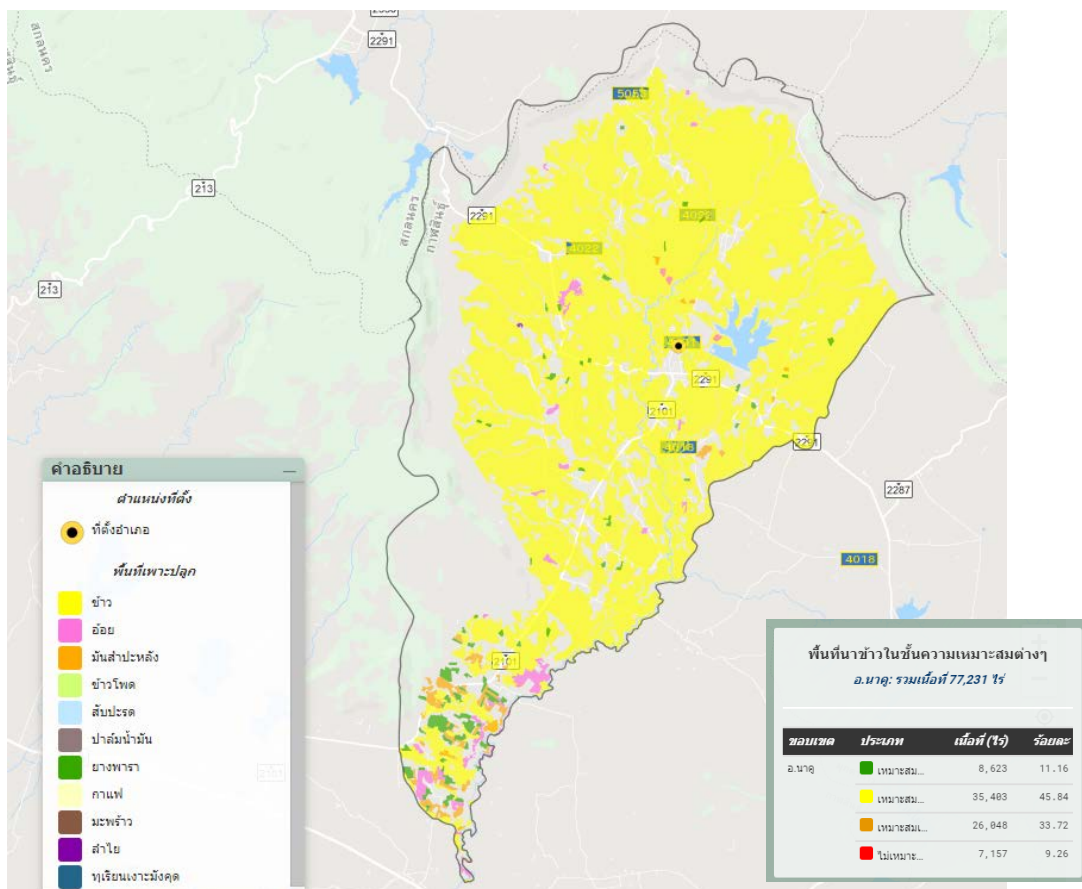
๒.๑.๔ พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

๒.๑.๔.๑ พืชเศรษฐกิจที่สำคัญอำเภอนาคู มีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ คือ ข้าว, ยางพารา, อ้อย, มันสำปะหลัง ซึ่งมีพื้นที่รวม ๖๘,๘๓๘ ไร่ คิดเป็นมูลค่าประมาณ ๘,๐๓๓.๐๐ ล้านบาท (ตารางที่ ๕)

ตารางที่ ๑๓ แสดงพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ อำเภอ นาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

ชนิดพืช	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิต (ตัน/ปี)	ราคาขาย (บาท/กก.)	รวมมูลค่า (ล้านบาท)
ข้าว	๖๖,๐๕๕	๒๖,๔๒๒	๑๐	๒๖๔.๒๐
ยางพารา	๑,๐๓๖	๔๓๕	๒๕	๑๐.๘๕
อ้อย	๑,๓๐๔	๑๓,๐๔๐	๗๕๐	๗,๗๕๕.๐๐
มันสำปะหลัง	๔๓๐	๑,๒๙๐	๒.๕	๓.๒๕
พืชอื่นๆ	๓๓๒			
รวม	๖๘,๘๓๘	-	-	๘,๐๓๓.๓๐

ที่มา : การใช้ประโยชน์ที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร ๒๕๖๔

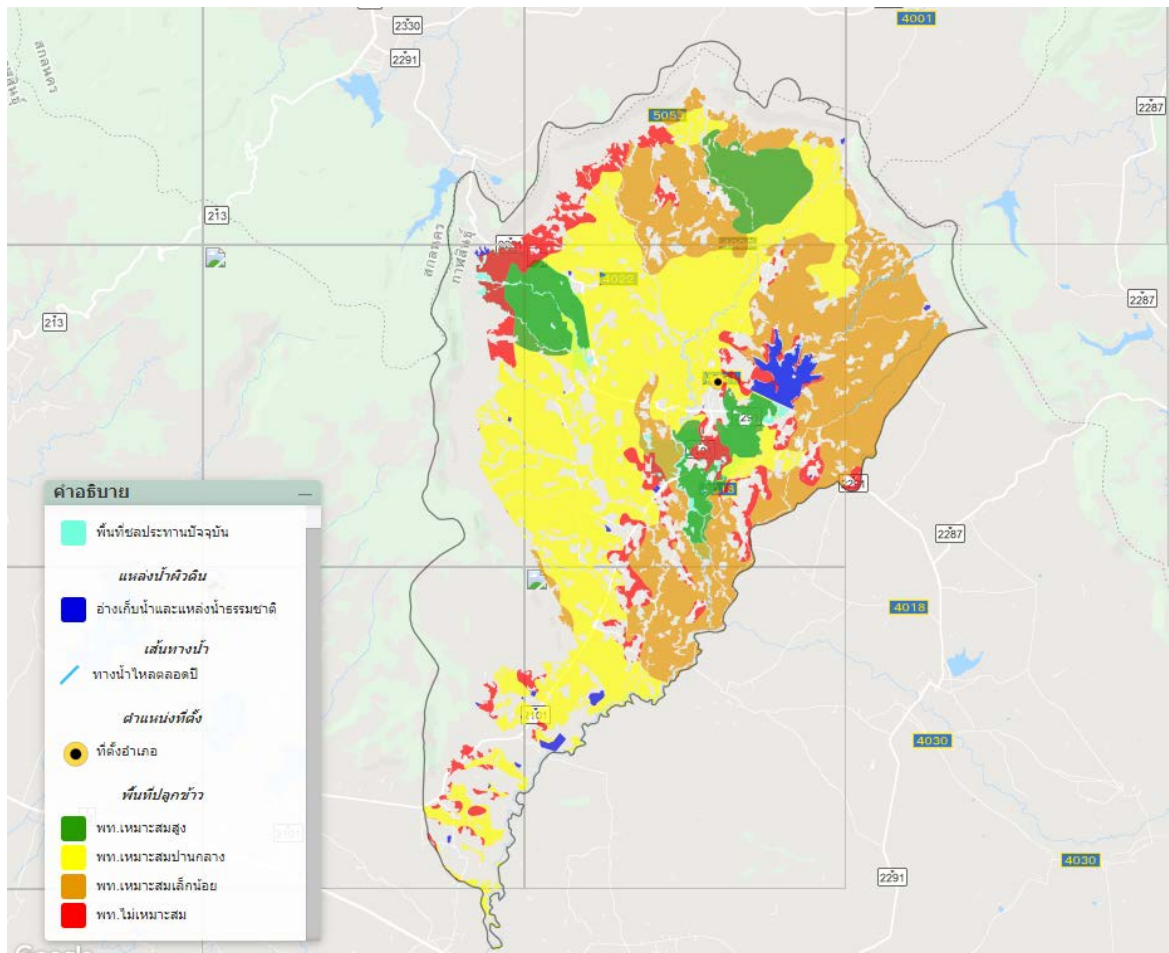


รูปภาพที่ ๑๖ แสดงแผนที่การปลูกข้าว อำเภอ นาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

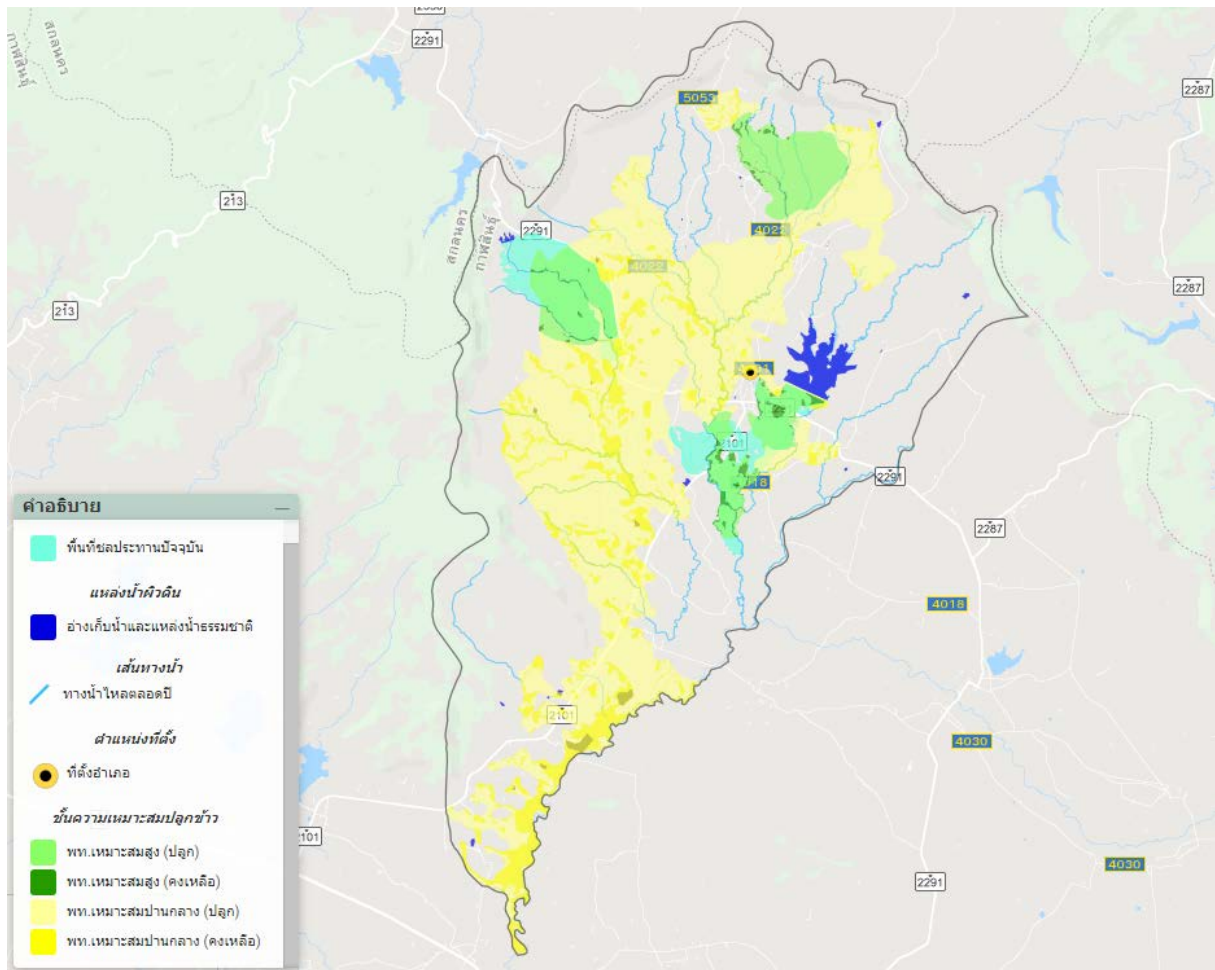
ที่มา : การใช้ประโยชน์ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน ๒๕๖๔

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

พื้นที่ในเขตอำเภอนาคู ส่วนมากเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการปลูกข้าว ในชั้นความเหมาะสมมาก(S๑) จำนวน ๘,๖๒๓ ไร่ คิดเป็น ร้อยละ ๑๑.๑๖ ชั้นความเหมาะสมปานกลาง(S๒) จำนวน ๓๕,๔๐๓ ไร่ คิดเป็น ร้อยละ ๔๕.๘๔ ชั้นความเหมาะสมน้อย(S๓) จำนวน ๒๖,๐๔๘ ไร่ คิดเป็น ร้อยละ ๓๓.๗๒ และในชั้นไม่เหมาะสม(N) จำนวน ๗,๑๕๗ ไร่ คิดเป็น ร้อยละ ๙.๒๖ (รูปภาพที่ ๕)



รูปภาพที่ ๑๗ แสดงแผนที่เขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์
ที่มา : การใช้ประโยชน์ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน ๒๕๖๔



รูปภาพที่ ๑๘ แสดงชั้นความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์
ที่มา : การใช้ประโยชน์ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน ๒๕๖๔

พื้นที่ในเขตอำเภอนาคู ส่วนมากเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการปลูกข้าว ในชั้นความเหมาะสมปานกลาง(S๒) จำนวน ๓๕,๔๐๓ ไร่ คิดเป็น ร้อยละ ๖๔.๗๗ และมีการปลูกข้าวในเขตพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๗,๑๕๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙.๒๖ ซึ่งต้องวางแผนการลดการปลูกข้าวในเขตพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม เพื่อให้เกษตรกรปลูกพืชชนิดอื่นทดแทนต่อไป (ตารางที่ ๖)

ตารางที่ ๑๔ แสดงเขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวซ้อนทับกับพื้นที่ปลูกข้าว อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

ความเหมาะสมในการปลูกข้าว	สัญลักษณ์	พื้นที่ศักยภาพ		พื้นที่ปลูกข้าว	
		ไร่	ร้อยละ	ไร่	ร้อยละ
ชั้นความเหมาะสมมาก	S๑	๘,๖๒๓	๑๑.๑๖	๘,๖๒๓	๑๑.๑๖
ชั้นความเหมาะสมปานกลาง	S๒	๓๕,๔๐๓	๔๕.๘๔	๓๕,๔๐๓	๔๕.๘๔
ชั้นความเหมาะสมเล็กน้อย	S๓	๒๖,๐๔๘	๓๓.๗๒	๒๖,๐๔๘	๓๓.๗๒
ไม่เหมาะสม	N	๗,๑๕๗	๙.๒๖	๗,๑๕๗	๙.๒๖
รวม		๗๗,๒๓๑	๙๙.๙๘	๗๗,๒๓๑	๙๙.๙๘

ที่มา : การใช้ประโยชน์ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน ๒๕๖๐

๒) ปริมาณการผลิตข้าว

อำเภอนาคูผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่และราคาเฉลี่ยที่เกษตรกรจำหน่าย ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ในการปลูกข้าว ๔๐๐ กก./ไร่ เกษตรกรจำหน่ายในราคาเฉลี่ย ๑๓ บาท/กิโลกรัม (ตารางที่ ๗)

ตารางที่ ๑๕ แสดงจำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ปลูกข้าว ผลผลิต ราคาขายเฉลี่ย

พืช	จำนวนครัวเรือน เกษตรกร	ผลผลิตที่เก็บเกี่ยว ได้ (กิโลกรัม)	ผลผลิตเฉลี่ย (กิโลกรัม/ไร่)	ราคาที่เกษตรกร ขายได้เฉลี่ย (บาท/กิโลกรัม)
ข้าวนาปี	๖,๙๐๐	๒๖,๔๒๒,๐๐๐	๔๐๐	๑๓

ที่มา : ระบบสารสนเทศการผลิตทางการเกษตร

๓) สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิตตั้งแต่ปลูก ดูแลรักษา เก็บเกี่ยวผลผลิต

ลักษณะการผลิตทางการเกษตรทั่วไป มีการผลิตข้าวเป็นพืชหลักที่สำคัญของอำเภอรองลงมา คือ พืชไร่ พืชผัก และไม้ผล ตามลำดับ

การปลูกข้าว

- การไถเตรียมดิน จะใช้รถไถแบบนั้งขับ โดยการจ้างในพื้นที่ในอัตรา ๒๐๐ บาท/ไร่ ส่วนการปั่นพรวนจ้างในอัตรา ๓๐๐ บาท/ไร่ โดยจะมีการไถ ๒-๓ รอบ คือ ไถกลบ ไถตะ ไถแปร และปั่นพรวน ๑ รอบ
- วิธีปลูก ส่วนใหญ่เกษตรกรอำเภอคูกว่าร้อยละ ๙๐-๙๕ ปลูกข้าวโดยการหว่านข้าวแห้ง มีเพียงร้อยละ ๕-๑๐ เท่านั้นที่ปลูกข้าวโดยวิธีการปักดำเนื่องจากใช้แรงงานมากต้นทุนในการจ้างแรงงานสูงจึงไม่เป็นที่นิยม
- พันธุ์ ข้าวเหนียว กข ๖ พันธุ์ข้าวเจ้า ขาวดอกมะลิ ๑๐๕, กข ๑๕ (นาปี)
- การใช้ปุ๋ย ปุ๋ยที่ใช้ คือ ปุ๋ยเคมี สูตร ๑๖-๒๐-๐, สูตร ๑๖-๘-๘ , สูตร ๑๖-๑๖-๘ , สูตร ๑๕-๑๕-๑๕ , สูตร ๔๖-๐-๐ และอื่นๆ มีการใส่ ๒ ครั้ง คือ ตอนรองพื้นแตกกอและแต่งหน้าช่วงข้าวตั้งท้อง และมีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์มากขึ้นเนื่องจากมีราคาต่ำกว่าปุ๋ยเคมี ส่วนปุ๋ยคอก จะมีการใส่บ้างเป็นบางฤดูกาลช่วงเตรียมดินไถกลบตอฟางก่อนการปลูก ประมาณ ๑-๒ เดือน

- การใช้สารเคมี แต่ก่อนมีการใช้สารเคมี พวง ฟูราดาน พอช่วงหลังมีการแนะนำรณรงค์การปลูกพืชปลอดภัยจากสารพิษ และรณรงค์ให้ทราบโทษของสารเคมี เกษตรกรจึงนิยมหันไปใช้สารสกัดจากสมุนไพรธรรมชาติ เช่น สารสกัดจากสะเดา, ตะไคร้หอม และอื่นๆ โดยมีหลายบริษัทเป็นตัวแทนจำหน่ายผลิตภัณฑ์เสริมอาหารให้กับพืชและเกษตรกรบางรายสามารถผลิตน้ำหมักชีวภาพไว้ใช้เอง

- การเก็บเกี่ยว ส่วนใหญ่มีการใช้รถเกี่ยวนวดข้าว ค่าจ้างประมาณ ๘๐๐-๑,๒๐๐ บาท/ไร่ มีบ้างที่ต้องใช้แรงงานคนเกี่ยวเนื่องจากโรคโควิดเกี่ยวนวดข้าวล่าช้าและนวดข้าวโดยใช้รถสีนวดข้าว ส่วนการนวดข้าวด้วยการฟาดนวดข้าวโดยคนแบบสมัยเก่ามีน้อยมาก

ขั้นตอนการปลูกข้าวแบบนาหว่านแห้ง

๑. ในเดือนพฤศจิกายนเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าวเรียบร้อยแล้ว ช่วงเดือน ธันวาคม - มกราคม ใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอินทรีย์ต่างๆ ประมาณ ๑๐๐ กก./ไร่ แล้วไถกลบพร้อมกับ ตอฟางข้าว เพราะถ้าเวลาล่วงเลยจากนี้จะทำให้ไม่สามารถไถได้เนื่องจากดินแข็งและต้องรออีกที่ช่วงปลายเดือน เมษายน - พฤษภาคม ที่เริ่มจะมีฝนถึงจะไถได้ก็จะข้ามไปเป็นการไถตะเลย

๒. ปลายเดือนเมษายน ไถตะเพื่อพลิกกลับดินอีกรอบเพื่อกำจัดหญ้าและผสมกลับดินด้านล่างขึ้นมาตากแดดและรับอากาศ

๓. ต้นเดือนพฤษภาคม ไถแปรแล้วหว่านเมล็ดพันธุ์ข้าวในอัตรา ๑๕-๒๐ กก./ไร่ แล้วปั่นพรวน เกษตรกรบางรายจะมีการหว่านปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดในอัตราส่วน ๒๐ - ๒๕ กก./ไร่ ก่อนการปั่นพรวนเพื่อรองพื้นเป็นธาตุอาหารข้าวเพิ่มเติมเมื่อข้าวงอกออกจากเมล็ด

๔. ต้นข้าวมีอายุ ๓๐ วัน หรือประมาณกลางเดือนมิถุนายน ฉีดพ่นชีวภัณฑ์ไตรโคเดอร์มาเพื่อป้องกันโรคไหม้ในระยะแตกกอ หรือถ้าพบมีการระบาดของแมลงศัตรูพืชให้ใช้ชีวภัณฑ์เมตาไรเซียมหรือบิวเวอร์เรียในการกำจัดแมลงศัตรูพืช โดยใช้ในช่วงห่างจากชีวภัณฑ์ไตรโคเดอร์มาอย่างน้อย ๗ วัน

๕. ช่วงข้าวอายุ ๔๐-๔๕ วัน หรือประมาณปลายเดือนมิถุนายน ให้ตัดหญ้ากำจัดวัชพืชแล้วใส่ปุ๋ยครั้งที่ ๑ เร่งแตกกอสูตร ๑๖-๒๐-๐ กรณีเป็นดินเหนียว หรือ สูตร ๑๖-๘-๘ หรือ ๑๖-๑๖-๘ กรณีเป็นดินทรายหรือดินร่วนปนทราย ในอัตราส่วน ๑๕-๒๐ กก./ไร่

๖. อายุข้าว ๑๐๕ วัน หรือประมาณต้นเดือนกันยายน ให้ตัดหญ้ากำจัดวัชพืชแล้วฉีดพ่นชีวภัณฑ์ไตรโคเดอร์มาอีกรอบเพื่อป้องกันโรคเชื้อราก่อนเข้าสู่ระยะตั้งท้องหรือถ้าพบมีการระบาดของแมลงศัตรูพืชให้ใช้ชีวภัณฑ์เมตาไรเซียมหรือบิวเวอร์เรียในการกำจัดแมลงศัตรูพืช

๗. ก่อนข้าวออกดอก ๓๐ วัน ประมาณวันที่ ๒๐ - ๒๓ กันยายน เป็นช่วงเปลี่ยนแปลงของช่วงแสงทำให้ข้าวนาปีเริ่มตั้งท้อง ให้ใส่ปุ๋ยสูตร ๔๖-๐-๐ อัตราไม่เกิน ๕ - ๑๐ กก./ไร่

๘. ก่อนเก็บเกี่ยวข้าวประมาณ ๑๕ วัน ประมาณปลายเดือนตุลาคม ให้ปล่อยน้ำในแปลงนาให้แห้งเพื่อเตรียมเก็บเกี่ยว

๙. เก็บเกี่ยวข้าวตั้งแต่ ๑๕ - ๓๐ พฤศจิกายน โดยจะเก็บเกี่ยวข้าวในระยะพลับพลึงหรือบางภูมิภาคเรียกว่าระยะเหลืองกล้าย สังเกต คือ ข้าวแต่ละรวงสุกเหลืองประมาณ ๓ ใน ๔ ส่วน หรืออาจใช้วิธีนับวัน คือ ประมาณ ๒๘ - ๓๐ วันหลังจากที่ข้าวเริ่มออกดอก วันที่ข้าวออกดอก พิจารณาจากวันที่รวงข้าวมีดอกบานเกือบเต็มพื้นที่(ร้อยละ ๘๐) การเก็บเกี่ยวข้าวในระยะนี้จะได้ข้าวที่มีคุณภาพดี เมื่อนำไปลดความชื้นแล้ว สีเป็นขาวสารจะได้ข้าวเต็มเมล็ด การเก็บเกี่ยวข้าวจะใช้รถเกี่ยวนวดข้าว จะใช้เวลาไม่นาน ข้าวที่เก็บเกี่ยวแล้วนั้นจะเป็นข้าวที่มีความชื้นสูง(ข้าวเปียกหรือข้าวสด) จะต้องนำไปลดความชื้นให้เหลือ ๑๒-๑๔ % ก่อนเก็บเข้ายุ้งฉาง

๑๐. การตากข้าวเพื่อลดความชื้นก่อนเก็บเข้ายุ้งฉาง โดยทำความสะอาดลานตากควรมีวัสดุสะอาดและแห้ง เช่น ฝาใบ ไร่รองรับเมล็ดข้าว ไม่ควรตากกับพื้นซีเมนต์หรือถนนโดยตรง เพราะเมล็ดอาจได้รับความร้อนสูงเกินไป ความหนาของกองข้าวที่ตากประมาณ ๕ ซม. หมั่นกลับกองข้าวทุกๆ ๒ ชั่วโมงหรือวันละ ๔ ครั้ง โดยพลิกกลับถึงก้นกองทุกครั้ง เพื่อให้ลดความชื้นได้อย่างรวดเร็วและสม่ำเสมอ ควรมีวัสดุคลุมกองข้าวในเวลากลางคืนเพื่อป้องกันน้ำค้างหรือฝน ระยะเวลาในการตากข้าวถ้าหากว่ามีแดดจัดๆ จะใช้เวลา ๒ - ๓ วัน ความชื้นจะลดลงเหลือประมาณ ๑๒ - ๑๔ % ถือว่าใช้ได้แล้ว จึงเก็บรวบรวมใส่กระสอบเก็บเข้ายุ้งฉาง

๔) ปฏิทินการปลูกข้าว

ตารางที่ ๑๖ แสดงพฤติกรรมการปลูกข้าว

กิจกรรม	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.
๑. ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ในอัตรา ๑๐๐ กิโลกรัม/ไร่ กระจายทั่วแปลงทำการไถกลบพร้อมต่อซังข้าว												
๒. ไถตะ												
๓. ไถแปร												
๔. หว่านข้าว ๑๕-๒๐ กก./ไร่+ปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ด ๒๐-๒๕ กก./ไร่ และปั่นพรวน												
๕. ตัดหญ้ากำจัดวัชพืช												
๖. ใส่ปุ๋ยรองพื้นช่วงแตกกอ สูตร ๑๖ -๒๐-๐ (นาดินเหนียว)หรือ ๑๖-๘-๘ (นาดินทรายหรือดินร่วนปนทราย) ๑๕-๒๐ กก./ไร่ (ครั้งที่ ๑)												
๗. ฉีดพ่นชีวภัณฑ์ไตรโคเดอร์มา												
๘. ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าเอารวง สูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๕ กก./ไร่ (ครั้งที่ ๒)												
๙. ปล่อน้ำออกจากแปลงให้แห้ง												
๑๐. เก็บเกี่ยวผลผลิต												

๕) ต้นทุนการผลิตข้าว

จากข้อมูลต้นทุนการผลิตข้าวของเกษตรกรอำเภอนาคู ประมาณ ๔,๖๓๐ บาท/ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย ๔๐๐ กก./ไร่ ราคาขาย ๑๓ บาท/กก. คิดเป็นรายได้ ๕,๒๐๐ บาท เท่ากับว่าเกษตรกรเหลือกำไร ไร่ละ ๕๗๐ บาท หรือแทบจะไม่เหลือกำไรเลยก็ว่าได้ เมื่อพิจารณาต้นทุนการผลิตข้าวทุกๆ ๑ กก. จะมีต้นทุนในการผลิต ๑๑.๖ บาท ในต้นทุนการผลิตข้าว ๑๑.๖ บาท/กก.ข้าว มีต้นทุนที่สูงเด่นจากด้านการเก็บเกี่ยว ๒.๕ บาท การเตรียมดิน ๒.๓ บาท ซึ่งมาจากค่าจ้างเครื่องจักรกลการเกษตร เช่น รถไถ รถเกี่ยววนวดข้าว ที่ถือว่าสูงมาก ด้านการดูแลรักษา ๒.๐ บาท เนื่องจากค่าจ้างแรงงานคนสูงทำงานต่อวันได้น้อย และด้านค่าปุ๋ย ๒.๐ บาท เนื่องจากราคาปุ๋ยเคมีที่ปรับตัวสูงขึ้นทุกปี จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวยังทำก็ยังไม่คุ้ม แต่เนื่องด้วยเป็นอาชีพที่ทำมาตั้งแต่บรรพบุรุษ จะปรับเปลี่ยนปลูกพืชชนิดอื่นต้องใช้ทุนเริ่มต้นสูง และขาดปัจจัยความพร้อมในเรื่องน้ำ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของการทำการเกษตร ตลอดถึงสภาพอากาศที่แปรปรวน จึงทำให้เกิดความเสี่ยงสูง การทำนาปลูกข้าวของเกษตรกรส่วนใหญ่จึงทำเพื่อบริโภคเป็นหลักและจำหน่ายบ้างเมื่อจำเป็นหรือเหลือจากการบริโภค (ตารางที่ ๙)

ตารางที่ ๑๗ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว

ค่าใช้จ่าย	บาท/Unit	Unit	บาท/ไร่	บาท/กก.
ต้นทุนผันแปร				
๑. ค่าแรงงาน			๓,๐๐๐	๗.๕
๑.๑ เตรียมดิน			๙๐๐	๒.๓
๑.๑.๑ ไถกลบตอฟาง	๒๐๐	๑	๒๐๐	๐.๕
๑.๑.๒ ไถตะ	๒๐๐	๑	๒๐๐	๐.๕
๑.๑.๓ ไถแปร	๒๐๐	๑	๒๐๐	๐.๕
๑.๑.๔ ปั่น	๓๐๐	๑	๓๐๐	๐.๘
๑.๒ หว่าน	๑๐๐	๑	๑๐๐	๐.๓
๑.๓ ดูแลรักษา	๒๐๐	๔	๘๐๐	๒.๐
๑.๔ เก็บเกี่ยว	๑,๐๐๐	๑	๑,๐๐๐	๒.๕
๑.๕ ขนส่ง	๒๐๐	๑	๒๐๐	๐.๕
๒. ค่าวัสดุ			๑,๒๓๐	๓.๑
๒.๑ เมล็ดพันธุ์	๒๐	๒๐	๔๐๐	๑.๐
๒.๒ ปุ๋ยเคมี	๒๐	๓๐	๖๐๐	๑.๕
๒.๓ ปุ๋ยอินทรีย์	๗	๒๐	๑๔๐	๐.๔
๒.๔ น้ำมันเชื้อเพลิง	๓๐	๓	๙๐	๐.๒
ต้นทุนคงที่				
๓. ค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร (๑๐ ปี)			๔๐๐	๑.๐
๓.๑ อุปกรณ์การเกษตร	๔๐๐	๑	๔๐๐	๑.๐
ต้นทุนรวม			๔,๖๓๐	๑๑.๖
ผลผลิต(กก./ไร่)	๔๐๐			

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

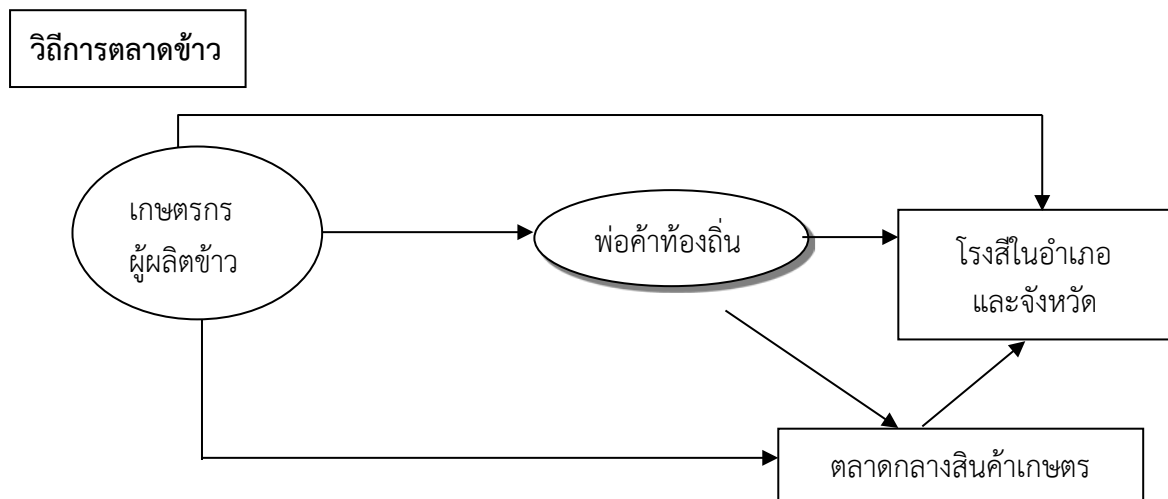
สถานการณ์การราคาข้าวเปลือกที่ผ่านมา คาดว่าราคาข้าวเปลือกเจ้าเฉลี่ยที่เกษตรกรขายได้และข้าวเปลือกเหนียวปรับตัวเพิ่มขึ้น เนื่องจากผลผลิตได้รับความเสียหายจากภัยแล้ง ทำให้มีผลผลิตออกสู่ตลาดน้อย ขณะที่ราคาข้าวเปลือกเจ้าหอมมะลิที่เกษตรกรขายได้ปรับตัวลดลง เนื่องจากปัจจุบันมีคู่แข่งมากขึ้น อาทิ เวียดนาม และกัมพูชา จึงส่งผลต่อราคาข้าวหอมมะลิไทยลดลง ราคาข้าวเปลือกปัจจุบัน ราคาข้าวเปลือกเจ้ามะลิ ๑๐๕ ราคา ต้นละ ๑๕,๐๐๐-๑๖,๐๐๐ บาท ราคาข้าวเปลือก ข้าวเหนียว กข๖ ราคา ต้นละ ๑๓,๐๐๐-๑๔,๐๐๐ บาท

เกษตรกรอำเภอนาคู สามารถขายผลผลิตข้าวให้กับจุดรับซื้อในพื้นที่คือ สหกรณ์การเกษตรนาคู จำกัด, โรงสีวีชัย อำเภอนาคู และพื้นที่ใกล้เคียงใน ๒ อำเภอ ได้แก่ อำเภอเขาวง และอำเภอห้วยผึ้ง รายละเอียดดัง ตารางที่ ๑๐

ตารางที่ ๑๘ แสดงจุดรับซื้อข้าวในพื้นที่ใกล้เคียง

ที่	จุดรับซื้อ	ที่ตั้ง			ปริมาณการรับซื้อ (ตัน)
		หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	
๑	สหกรณ์การเกษตรนาคู		นาคู	นาคู	
๒	โรงสีวีชัย		นาคู	นาคู	
๓	สหกรณ์การเกษตรนิคมห้วยผึ้งจำกัด		นิคมห้วยผึ้ง	ห้วยผึ้ง	
๔	สหกรณ์การเกษตรเขาวง จำกัด		คุ้มเก่า	เขาวง	

รูปภาพที่ ๑๙ แสดงวิธีการตลาดสินค้าเกษตรของอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์



๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

อำเภอนาคู มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบด้านข้าวจำนวน ๘ ราย ได้แก่

ตารางที่ ๑๙ แสดงเกษตรกรต้นแบบด้านข้าวของอำเภอนาคู

ที่	ชื่อ – สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ตำแหน่ง
๑.	นายอภิสิทธิ์ ผิวหอม	๗	บ่อแก้ว	นาคู	ประธานศูนย์ข้าวชุมชนบ้าน ห้วยน้ำพัฒนา
๒.	นายสงวน หินสุข	๑	บ่อแก้ว	นาคู	ประธานนาแปลงใหญ่ตำบล บ่อแก้ว
๓.	นายมารุต จรัสแผ้ว	๑๐	บ่อแก้ว	นาคู	ประธานกลุ่มผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ อำเภอไทรทอง
๔.	นายนิรันดร์ ไชยจันทร์		นาคู	นาคู	ประธานกลุ่มผลิตข้าวนาแปลง ใหญ่บ้านชาติใต้
๕.	นายวุฒิชัย ทำนาผล	๗	นาคู	นาคู	ประธานแปลงใหญ่กลุ่มสหกรณ์ เพื่อพัฒนาการเกษตรอินทรีย์ใน เขตปฏิรูปที่ดิน
๖.	นางวนิดา พงษ์เพชร	๑	โนนนาจาน	นาคู	ประธานแปลงใหญ่รักษานาคู
๗.	นายสุรศักดิ์ สีลา	๑	โนนนาจาน	นาคู	ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิตสินค้า เกษตร ศพก.หลักอำเภอนาคู
๘.	นายศิริ ปานแดง	๑๐	ภูแล่นช้าง	นาคู	ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิตสินค้า เกษตร เครือข่ายตำบลภูแล่นช้าง

๒ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ ๒๐ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาและแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชนที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญเร่งด่วน
๑. ด้านพื้นที่และทรัพยากร ๑.๑ ทรัพยากรดิน	- สภาพพื้นที่นาบางแห่งมีความลาดเทเล็กน้อย น้ำขังในกระตนาไม่สม่ำเสมอทำให้ขาดน้ำ - ดินค่อนข้างเป็นดินทราย และมีโครงสร้างค่อนข้างแน่นทึบ	- แก้ไขโดยปรับกระตนาให้สม่ำเสมอ ถ้าเป็นไปได้ นำวิธีการจัดรูปแปลงนามาปฏิบัติ (land reshape) - ใส่ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยหมักอัตรา ๑-๒ ตันต่อไร่ ไถกลบตอซังพืชลงดิน ได้แก่ ฟางหรือตอซังข้าว ตันข้าวโพด หรือเศษพืชตระกูลถั่ว ในช่วงการเตรียมดิน ไถกลบพืชปุ๋ยสด จากพืชตระกูลถั่ว ได้แก่ ปอเทือง ถั่วพุ่ม หรือถั่วเขียว โดยใช้เมล็ดพันธุ์ อัตรา ๕-๗ กิโลกรัมต่อไร่ ปลุกก่อนทำนา เป็นระยะเวลา ๓๕-๕๐ วัน และเมื่อออกดอก ๕๐ % จึงไถกลบปลูกพืชตระกูลถั่ว	ทุกหมู่บ้าน	ทุกหมู่บ้าน
			ทุกหมู่บ้าน	ทุกหมู่บ้าน
๒. ด้านการผลิตและการตลาด (ตามรายชนิดที่สำคัญ) ๒.๑ ข้าว	- ผลผลิตต่อไร่ต่ำ - ต้นทุนการผลิตสูง - ราคาผลผลิตตกต่ำ	- ศึกษาและพัฒนาสายพันธุ์ข้าวที่ให้ผลผลิตสูง - พัฒนาเครื่องจักรกลการเกษตรต้นทุนต่ำ - ส่งเสริมและพัฒนาเครื่องจักรกลการเกษตรที่สอดคล้องกับการเพิ่มประสิทธิภาพข้าวแบบประณีต ทำน้อยแต่ได้มาก - สร้างตลาดแบบขายตรง (ขายสินค้าจากผู้ผลิตไป	ทุกหมู่บ้าน	ทุกหมู่บ้าน

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชนที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญเร่งด่วน
		ยังผู้ซื้อโดยตรง)		
๓. ด้านเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ๓.๑ การรวมกลุ่ม	ขาดการรวมกลุ่มของเกษตรกร	- จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าว เพื่ออำนาจในการต่อรองราคาผลผลิต - จัดตั้งกลุ่มเกษตรกร เพื่อการแปรรูปผลผลิตจากข้าว	ทุกหมู่บ้าน	ทุกหมู่บ้าน
๔. ด้านการแปรรูปผลผลิตและผลิตภัณฑ์ ๔.๑ การแปรรูปข้าว	ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการแปรรูป	- จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าว เพื่อผลิตข้าวที่มีคุณภาพ - ศึกษานวัตกรรมการแปรรูปโดยสถาบันการศึกษาในพื้นที่หรือผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ	ทุกหมู่บ้าน	ทุกหมู่บ้าน

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาคู ๒๕๖๑

๓ การจัดทำ TOWS Matrix

การวิเคราะห์สถานการณ์ด้านการเกษตรอำเภอนาคู ใช้หลักการวิเคราะห์สภาพวิชี SWOT Analysis เพื่อประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค เพื่อกำหนดกลยุทธ์การดำเนินงาน ดังนี้

ตารางที่ ๒๑ แสดงการวิเคราะห์ TOWS Matrix สภาพแวดล้อม อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก	จุดแข็ง (Strengths : S) ๑. มีพื้นที่ได้รับการรับรองพื้นที่การผลิตสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ข้าวเหนียวเขาวงกาฬสินธุ์ ๒. มีกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวที่เข้มแข็งหลายกลุ่ม ๓. มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรเป็นแหล่งความรู้ ๔. มีพื้นที่การปลูกข้าวมาก	จุดอ่อน (Weaknesses : W) ๑. น้ำเพื่อการเกษตรไม่เพียงพอ ๒. ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ๓. ต้นทุนการผลิตสูง ๔. ผลผลิตข้าวต่ำ ๕. ผลผลิตข้าวไม่มีคุณภาพ
โอกาส (Opportunities : O) ๑. มีแหล่งรับซื้อผลผลิตค่อนข้างมาก ๒. มีหน่วยงานรัฐให้การสนับสนุนความรู้ เช่น เกษตรอินทรีย์ ส่งเสริมการผลิตสินค้าปลอดภัย ๓. มีสถาบันการศึกษาในพื้นที่ให้ความรู้เรื่องการแปรรูปผลผลิต	SO กลยุทธ์เชิงรุก ๑. ยกระดับพัฒนาศักยภาพการผลิตข้าวเหนียวเขาวงกาฬสินธุ์สู่ตลาดสากล(S๑+O๑+O๒) ๒. แปรรูปผลผลิตจากข้าวเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า (S๑+S๒+O๑+O๒+O๓)	WO กลยุทธ์เชิงแก้ไข ๑. ลดพื้นที่การปลูกข้าวในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม มาปลูกพืชแบบผสมผสาน (W๑+W๓+W๔+O๒) ๒. พัฒนาความรู้การปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยพืชสด (W๒+W๓+W๔+W๕+O๒) ๓. วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการเกษตรเครื่องทุ่นแรงให้สอดคล้องควบคู่ไปกับการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวแบบประณีต (W๔+W๕+O๒)
ภาวะคุกคาม (Threats : T) ๑. ราคาผลผลิตต่ำ ไม่นั่นนอน ๒. ภัยธรรมชาติ (ฝนแล้ง น้ำท่วม) ๓. สภาพอากาศแปรปรวน	ST กลยุทธ์ป้องกัน ๑. สร้างตลาดแบบขายตรง (ผู้ผลิตขายสินค้าให้ผู้บริโภคโดยตรง) (S๒+T๑) ๒. รวมกลุ่มขอสนับสนุนแหล่งน้ำจากภาครัฐ (S๒+T๒) ๓. ลดพื้นที่ปลูกข้าวที่ไม่เหมาะสมปรับสู่เกษตรทฤษฎีใหม่ (S๔+T๑+T๒+T๓)	WT กลยุทธ์เชิงรับ ๑. รวมกลุ่มเกษตรกรสร้างอาชีพเสริม เช่น การปลูกพืชอายุสั้น พืชหลังนา พืชปรับปรุงบำรุงดิน (W๑+W๒+T๑) ๒. น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน ลดความเสี่ยงจากการปลูกพืชเชิงเดี่ยว (W๒+W๓+T๑+T๓)

กำหนดเป็นกลยุทธ์ ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก

๑.๑ ยกระดับพัฒนาศักยภาพการผลิตข้าวเหนียวเขาวงกตพันธุ์สู่ตลาดสากล

๑.๒ แปรรูปผลผลิตจากข้าวเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

๒.๑ ลดพื้นที่การปลูกข้าวในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม มาปลูกพืชแบบผสมผสาน

๒.๒ พัฒนาความรู้การปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยพืชสด

๒.๓ วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการเกษตรเครื่องทุ่นแรงให้สอดคล้องควบคู่ไปกับการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวแบบประณีต

๓. กลยุทธ์ป้องกัน

๓.๑ สร้างตลาดแบบขายตรง (ผู้ผลิตขายสินค้าให้ผู้บริโภคโดยตรง)

๓.๒ รวมกลุ่มขอสนับสนุนแหล่งน้ำจากภาครัฐ

๓.๓ ลดพื้นที่ปลูกข้าวที่ไม่เหมาะสมปรับสู่เกษตรทฤษฎีใหม่

๔. กลยุทธ์เชิงรับ

๔.๑ รวมกลุ่มเกษตรกรสร้างอาชีพเสริม เช่น การปลูกพืชอายุสั้น พืชหลังนา พืชปรับปรุงบำรุงดิน

๔.๒ น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน ลดความเสี่ยงจากการปลูกพืชเชิงเดี่ยว

บทที่ ๓

แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับตำบล

๓.๑ แนวทางการพัฒนาตำบลสาหร่าย

๓.๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า

๓.๑.๑.๑ ข้าว

- ๑) เป้าหมาย : เพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิตข้าวที่คุณภาพ
- ๒) กลยุทธ์ : การเพิ่มปริมาณผลผลิตข้าว
 - โครงการที่ ๑ การใส่ปุ๋ยให้ตรงตามค่าวิเคราะห์ดินและความต้องการของพืช

๓.๑.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

๓.๑.๒.๑ การรวมกลุ่มเกษตรกร

- ๑) เป้าหมาย : เพื่อจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรแปรรูปผลผลิตจากข้าว
- ๒) กลยุทธ์ : การรวมกลุ่มแปรรูปผลผลิตจากข้าว
 - โครงการที่ ๒ : แปรรูปผลผลิตข้าว

๓.๑.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

๓.๑.๓.๑ แหล่งน้ำ

- ๑) เป้าหมาย : เพื่อสร้างแหล่งเก็บน้ำในชุมชน ให้เพียงพอต่อการทำการเกษตร
- ๒) กลยุทธ์ : สร้างแหล่งเก็บน้ำในชุมชน
 - โครงการที่ ๓ : ขุดสระน้ำในตำบลสาหร่าย

โครงการที่ ๑ : การใส่ปุ๋ยให้ตรงตามค่าวิเคราะห์ดินและความต้องการของพืช

๑. ผู้รับผิดชอบ กลุ่มผู้ปลูกข้าว ตำบลสาหร่าย

๒. หลักการและเหตุผล

ตามที่รัฐบาลมีนโยบายการเพิ่มรายได้ ขยายโอกาสให้แก่เกษตรกรในการเพิ่มรายได้และมีโอกาสในการประกอบอาชีพของฤดูกาลเก็บเกี่ยวข้าว และเป็นการใช้ทรัพยากรดินและน้ำที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพ ฉะนั้น เพื่อเป็นการสนองนโยบายดังกล่าว ตำบลสาหร่ายจึงได้พิจารณาเห็นว่า พื้นที่ตำบลสาหร่ายมีศักยภาพเหมาะสมในการผลิตข้าว จึงได้วางโครงการส่งเสริมการใส่ปุ๋ยให้ตรงตามค่าวิเคราะห์ดินและความต้องการของพืช

๓. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเพิ่มความรู้แก่เกษตรกร
๒. เพื่อเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น
๓. เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรและกลุ่ม
๔. เพื่อสร้างชุมชนและกลุ่มให้มีความเข้มแข็งสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ในอนาคต

๔. เป้าหมาย

กลุ่มเกษตรกรทำนาสาหร่าย หมู่ที่ ๑-๘ จำนวน ๙๐ ราย กลุ่มปลูกข้าวนาขั้นบันได หมู่ที่ ๑ - ๘ จำนวนรวมพื้นที่ ๑,๒๐๐ ไร่

๕. พื้นที่ดำเนินการ

หมู่ที่ ๑ - ๘ ตำบลสายนาวัง อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

๖. ระยะเวลา ๕ ปี (๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

ปี ๒๕๖๖	กลุ่มเกษตรกรทำนาสายนาวัง	หมู่ที่ ๑-๘	จำนวน ๙๐ คน
ปี ๒๕๖๗	กลุ่มปลูกข้าวนาฉนวน	หมู่ที่ ๑-๘	จำนวน ๑๒๐ คน
ปี ๒๕๖๘	กลุ่มเกษตรกรทำนาสายนาวัง	หมู่ที่ ๑-๘	จำนวน ๙๐ คน
ปี ๒๕๖๙	กลุ่มปลูกข้าวนาฉนวน	หมู่ที่ ๑-๘	จำนวน ๑๒๐ คน
ปี ๒๕๗๐	กลุ่มเกษตรกรทำนาสายนาวัง	หมู่ที่ ๑-๘	จำนวน ๙๐ คน

๗. แผนการดำเนินงาน

จัดอบรมการใส่ปุ๋ยให้ตรงตามค่าวิเคราะห์ดินและความต้องการของพืชเพื่อใช้ในข้าว

เดือนมีนาคม - เมษายน

๘. วิธีการดำเนินงาน

๘.๑ รายละเอียดของโครงการ

๑. ค่าอาหาร ๖๐ คน ๆ ละ ๕๐ บาท	เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท
๒. ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ๖๐ คน ๆ ละ ๒๕ บาท	เป็นเงิน ๑,๕๐๐ บาท
๓. ค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์ ๖๐ คน ๆ ละ ๕๐ บาท	เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท
๔. ค่าปุ๋ยคอก รายละเอียด ๔๐ กก. ๆ ละ ๑๐ บาท ๖๐ ราย	เป็นเงิน ๒๔,๐๐๐ บาท
๕. ค่าปุ๋ยเคมี รายละเอียด ๕๐ กิโลกรัม ๆ ละ ๑๐ บาท ๖๐ ราย	เป็นเงิน ๓๐,๐๐๐ บาท
รวมเป็นเงินทั้งสิ้น	๖๑,๕๐๐ บาท

๘.๒ การบริหารโครงการ

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำตำบลสายนาวัง

๙. งบประมาณ ๖๑,๕๐๐ บาท

๑๐. ผลตอบแทนของโครงการ/กิจกรรม

๑. ร้อยละ ๘๐ เกษตรกรใช้ปุ๋ยได้ตรงตามค่าวิเคราะห์ดินและความต้องการของพืช
๒. ร้อยละ ๗๐ สภาพดินของเกษตรกรดีขึ้นวัดผลผลิตจากแปลงเกษตรกรที่ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินและความต้องการของพืช
๓. ร้อยละ ๙๐ เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตได้

โครงการที่ ๒ : แปรรูปผลผลิตข้าว

๑. ผู้รับผิดชอบ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่ที่ ๒, ๕, ๗ ตำบลสายนาวัง

๒. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันรัฐบาลได้ให้ความสำคัญและตระหนักในการเร่งรัดและแก้ไขปัญหาของเกษตรกร โดยการส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถพัฒนาผลิตผลด้านการเกษตรให้เพียงพอต่อการบริโภคและจำหน่ายผลผลิตทางเกษตรหลายชนิด กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรตำบลสายนาวัง หมู่ที่ ๒, ๕, ๗ จึงได้ดำเนินการแปรรูปข้าวเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆซึ่งสามารถชะลอการเสื่อมคุณภาพของผลผลิตเกษตร และยังสร้างรายได้เสริมให้แก่ครอบครัวได้อีกทางหนึ่ง ในฤดูกาลผลิตที่ผ่านมาพบว่าวัตถุดิบข้าวมีจำนวนมากในหมู่บ้าน แต่ไม่สามารถนำมาแปรรูปได้เพียงพอจำหน่ายตลอดปี ทั้งผลิตภัณฑ์ด้านกลุ่มมีคุณภาพ ทำให้ปริมาณการผลิตไม่เพียงพอต่อการจำหน่าย

ด้วยเหตุนี้ ทางกลุ่มจึงมีมติควรให้เสนอของบประมาณสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมต่อองค์การบริหารส่วนตำบลสายนาวัง เพื่อใช้หมุนเวียนดำเนินกิจกรรมให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ต่อไป

๓. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้กลุ่มสามารถแปรรูปผลิตภัณฑ์ได้ตลอดปี
๒. เพื่อเป็นศูนย์ถ่ายทอดความรู้การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรภายในหมู่บ้านและหมู่บ้านใกล้เคียง
๓. เพื่อเพิ่มรายได้แก่ครัวเรือนเกษตรกร
๔. เพื่อแก้ปัญหาหาราคาผลผลิตตกต่ำในระดับท้องถิ่น

๔. เป้าหมายการผลิต

๑. ผลิตข้าวแปรรูป ๕,๐๐๐ กก./ปี

๕. ระยะเวลาดำเนินการ

- ปี ๒๕๖๖ หมู่ที่ ๗ จำนวนเกษตรกร ๓๐ คน
 ปี ๒๕๖๗ หมู่ที่ ๒ จำนวนเกษตรกร ๓๐ คน
 ปี ๒๕๖๘ หมู่ที่ ๕ จำนวนเกษตรกร ๓๐ คน

๖. สถานที่ดำเนินการ

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่ที่ ๒, ๕, ๗ ตำบลสายนาวัง อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

๗. แผนการดำเนินงาน

อบรมสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่ที่ ๒, ๕, ๗ จำนวน ๙๐ คน

๘. วิธีดำเนินการ

๘.๑ รายละเอียดของโครงการ

๑. ค่าอาหารกลางวัน ๙๐ คน ๆ ละ ๕๐ บาท	เป็นเงิน ๔,๕๐๐ บาท
๒. ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ๙๐ คน ๆ ละ ๒๕ บาท	เป็นเงิน ๒,๒๕๐ บาท
๓. ข้าว ๖,๐๐๐ กก. ๆ ละ ๕ บาท	เป็นเงิน ๓๐,๐๐๐ บาท
๔. ข้าวถังเก็บผลผลิต ขนาด ๒๐๐ ลิตร ๖๐ ใบ ๆ ละ ๗๐๐ บาท	เป็นเงิน ๔๒,๐๐๐ บาท
๕. ข้าววัตถุดิบแปรรูปข้าว จำนวน ๖๐๐ กก. ๆ ละ ๘๐ บาท	เป็นเงิน ๔๘,๐๐๐ บาท
๖. ข้าวถุงบรรจุขายข้าง ๕ x ๘ นิ้ว ๓๐๐ กก. ๆ ละ ๘๐ บาท	เป็นเงิน ๒๔,๐๐๐ บาท
๗. ข้าวสารปรุงแต่งรส ๖๐๐ กก. ๆ ละ ๑๔ บาท	เป็นเงิน ๘,๔๐๐ บาท
๘. ข้าวถังแช่เย็นพลาสติก ๓ ใบ ๆ ละ ๑,๒๐๐ บาท	เป็นเงิน ๓,๖๐๐ บาท
รวมเป็นเงินทั้งสิ้น	
๑๖๒,๗๕๐ บาท	

๘.๒ การบริหารโครงการ

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลสายนาวัง

๙. งบประมาณ ๑๖๒,๗๕๐ บาท

จาก องค์การบริหารส่วนตำบลสายนาวัง และกรมส่งเสริมการเกษตร

๑๐. ผลตอบแทนของโครงการ/กิจกรรม

๑. สมาชิกกลุ่มฯสามารถนำไปปฏิบัติในครัวเรือนได้ ๙๐ คน
๒. สมาชิกมีรายได้เพิ่มปีละ ๒,๐๐๐ บาท/คน จำนวน ๙๐ คน

๓. สามารถแก้ปัญหาหาคาผลผลิตตกต่ำภายในหมู่บ้านได้
๔. ทำให้สมาชิกมีงานทำตลอดปี

โครงการที่ ๓ : ขุดสระน้ำในตำบลสายนาวัง

๑. ผู้รับผิดชอบ อบต.สายนาวัง

๒. หลักการและเหตุผล

เนื่องจากสภาวะแวดล้อมในปัจจุบัน ส่งผลให้เกิดภาวะฝนทิ้งช่วง ประสบปัญหาภัยแล้ง เกษตรกรมีน้ำไม่เพียงพอในการทำการเกษตร เพื่อให้มีน้ำเพียงพอในการทำการเกษตรในพื้นที่ตำบลสายนาวัง จึงเห็นควรสร้างแหล่งเก็บน้ำในทุกหมู่บ้าน

๓. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้มีน้ำเพียงพอในการทำการเกษตรในพื้นที่ตำบลสายนาวัง

๔. เป้าหมายการผลิต

๑. เกษตรกรในตำบลสายนาวังมีน้ำเพียงพอในการทำการเกษตร

๕. ระยะเวลาดำเนินการ

- ปี ๒๕๖๖ จำนวนเกษตรกร ๑๐๐ คน
- ปี ๒๕๖๗ จำนวนเกษตรกร ๑๐๐ คน
- ปี ๒๕๖๘ จำนวนเกษตรกร ๑๐๐ คน

๖. สถานที่ดำเนินการ

พื้นที่ตำบลสายนาวัง

๗. แผนการดำเนินงาน

- นำปัญหาและแนวคิดร่วมกัน
- วิเคราะห์ปัญหา
- กำหนดทิศทางและเป้าหมายร่วมกัน
- กำหนดแผนการขุดเจาะ
- จัดเวทีสัมมนา

๘. วิธีดำเนินการ

๘.๑ รายละเอียดของโครงการ

ขอสนับสนุนงบประมาณเพื่อขุดสระน้ำในตำบลสายนาวัง

๘.๒ การบริหารโครงการ

องค์การบริหารส่วนตำบลสายนาวัง

๙. งบประมาณ ๑๖๒,๗๕๐ บาท

จาก องค์การบริหารส่วนตำบลสายนาวัง และกรมส่งเสริมการเกษตร

๑๐. ผลตอบแทนของโครงการ/กิจกรรม

เกษตรกรมีแหล่งน้ำเพียงพอในการผลิต

๓.๒ แนวทางการพัฒนาตำบลโนนนารายณ์

๓.๒.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า

๓.๒.๑.๑ ข้าว

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- สามารถผลิตข้าวคุณภาพ GAP
- สามารถแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่า
- ปรับเปลี่ยนการปลูกพืชให้เหมาะสม

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์เชิงรุก

โครงการที่ ๔ โครงการพัฒนาคุณภาพข้าวปลอดภัย

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์เชิงแก้ไข

โครงการที่ ๕ โครงการพัฒนาคุณภาพการผลิตและเพิ่มมูลค่าข้าวครบวงจร

๓.๒.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

๓.๒.๒.๑ เกษตรกร

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- สร้างกลุ่มเกษตรกรในตำบลโนนนารายณ์

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์เชิงแก้ไข

โครงการที่ ๖ คลินิกเกษตรเคลื่อนที่ฯ ปี พ.ศ. ๒๕๖๘

โครงการที่ ๗ : ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๓.๒.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

๓.๒.๓.๑ สภาพดิน

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- ปรับปรุงดินในพื้นที่ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ อำเภอโนนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์แก้ไข

โครงการที่ ๘ โครงการส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินโดยปุ๋ยพืชสด

๓.๒.๓.๒ แหล่งน้ำ

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- จัดหาแหล่งน้ำในเขตพื้นที่ประสบปัญหาแล้ง

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์เชิงรับ

โครงการที่ ๔ : โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพัฒนาคุณภาพข้าวปลอดภัย

๑. หลักการและเหตุผล

เกษตรกรตำบลโนนนารายณ์ ทำนาเป็นอาชีพหลักมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ผลผลิตเฉลี่ย ๔๐๐กก./ไร่ เนื่องจากเกษตรกรมีการปลูกข้าวอย่างต่อเนื่อง การใช้ปุ๋ยเคมี การใช้สารเคมีเพื่อป้องกันโรคแมลง โดยหวังว่าจะช่วยเพิ่มผลผลิตและเพิ่มรายได้ ไม่คำนึงถึงกระทบของการผลิตแต่ละครั้ง ซึ่งส่งผลต่อสุขภาพ และดินขาดความอุดมสมบูรณ์ มีการเผาตอซังข้าว จึงทำให้อินทรีย์วัตถุในดินลดลง ส่งผลให้ผลผลิตลดต่ำ จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพข้าวข้าวปลอดภัยมุ่งสู่เกษตรกรอินทรีย์

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจแก่เกษตรกรในการผลิตข้าวที่ปลอดภัย
๒. เพื่อให้เกษตรกรตระหนักถึงกระบวนการผลิตที่วิธีช่วยเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น
๓. เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร
๔. เพื่อสร้างชุมชนและกลุ่มให้มีความเข้มแข็งสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ในอนาคต

๓. เป้าหมาย

- กลุ่มเกษตรกร หมู่ที่ ๑ - ๙ จำนวน ๒๕๐ ราย

๔. ระยะเวลา

ปี๒๕๖๖	หมู่ที่ ๑-๙	ตำบลโนนนารายณ์	จำนวน ๕๐ คน
ปี๒๕๖๗	หมู่ที่ ๑-๙	ตำบลโนนนารายณ์	จำนวน ๕๐ คน
ปี๒๕๖๘	หมู่ที่ ๑-๙	ตำบลโนนนารายณ์	จำนวน ๕๐ คน
ปี๒๕๖๙	หมู่ที่ ๑-๙	ตำบลโนนนารายณ์	จำนวน ๕๐ คน
ปี๒๕๗๐	หมู่ที่ ๑-๙	ตำบลโนนนารายณ์	จำนวน ๕๐ คน

๕. พื้นที่ดำเนินการ

หมู่ที่ ๑ - ๙ ตำบลโนนนารายณ์ อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

๖. กิจกรรม

- จัดทำโครงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลโนนนารายณ์
- ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรรับทราบและรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ
- จัดทำเวทีชาวบ้าน เพื่อคัดเลือก เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ
- จัดฝึกอบรมและให้ความรู้แก่เกษตรกรเป้าหมาย

- ติดตามและประเมินผลร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลโนนนาจาน/คณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลโนนนาจาน

๘. วิธีการดำเนินงาน

การดำเนินการ	เดือน											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ประกาศรับสมัคร/ คัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ			↔									
อบรมเกษตรกร					↔							
จัดทำแปลงผลิตข้าวอินทรีย์						↔	↔	↔	↔	↔		
รวบรวมผลผลิต/ทำการตลาด											↔	

๘. งบประมาณ(ต่อปี)

๑. กิจกรรมอบรมเกษตรกร จำนวน ๑ วัน

ค่าอาหารว่างพร้อมเครื่องดื่ม จำนวน ๕๐ รายๆ ละ ๒ มื้อๆ ละ ๒๕ บาท เป็นเงิน ๒,๕๐๐ บาท
 ค่าอาหารกลางวัน จำนวน ๕๐ รายๆ ละ ๑ มื้อๆ ละ ๑๒๐ บาท เป็นเงิน ๖,๐๐๐ บาท

๒. กิจกรรมจัดทำแปลงผลิตข้าวปลอดภัย

เมล็ดพันธุ์ข้าวหอมมะลิ จำนวน ๓,๗๕๐ กิโลกรัมๆละ ๒๕ บาท เป็นเงิน ๙๓,๗๕๐ บาท
รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๑๐๒,๒๕๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

- เกษตรกรได้รับความรู้ การปรับปรุงดินแบบยั่งยืน ๒๕๐ คน พื้นที่ ๑,๒๕๐ ไร่
- ลดต้นทุนการผลิต ร้อยละ ๒๐
- กลุ่มและชุมชนสามารถดำเนินการปลูกข้าวปลอดภัยได้อย่างต่อเนื่องและพึ่งตนเองได้

โครงการที่ ๕ : พัฒนาคุณภาพการแปรรูปและเพิ่มมูลค่าข้าวครบวงจร

๑. หลักการและเหตุผล

การปลูกข้าว เป็นอาชีพของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ แต่ละปีนารายได้เข้าสู่ประเทศเป็นจำนวนมาก และส่วนใหญ่อาศัยธรรมชาติ ซึ่งสภาพดินฟ้าอากาศไม่แน่นอน อีกทั้งมีปัญหาโรค และแมลงเป็นอุปสรรคที่สำคัญ การผลิตยังเป็นการผลิตเพื่อบริโภคในครัวเรือนและส่งขายในท้องถิ่น และการแปรรูปให้เป็นสินค้าอื่นยังมีน้อย ทำให้รายได้ในการขายสินค้าไม่ต่อเนื่อง อีกทั้งการรวมกลุ่มเกษตรกรยังไม่ต่อเนื่อง ซึ่ง

จะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้กิจกรรมของชุมชนในการผลิตสินค้าและแปรรูปผลผลิต มีความมั่นคง ต่อเนื่อง โดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันประกอบกิจกรรม โดยใช้ทุนของชุมชน ได้แก่ ทรัพยากร ผลิตผล ความรู้ ภูมิปัญญา วัฒนธรรมและทุนทางสังคมเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการรวมกลุ่มและการแปรรูปเพิ่มมูลค่าข้าวให้มีประโยชน์สูงสุด

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้แก่เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจลักษณะสำคัญของการรวมกลุ่ม
๒. เพื่อส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนาความสามารถในการจัดการ ให้มีความเข้มแข็งพร้อมสำหรับการแข่งขันทางการค้า ในอนาคต
๓. เพื่อจัดอบรมการให้ความรู้แก่เกษตรกรด้านการจัดการ สามารถจัดการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดต้นทุนการผลิต ให้ผลตอบแทนสูง และสามารถบริหารจัดการในเชิงธุรกิจได้
๔. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ และเพิ่มมูลค่าสินค้าข้าว ให้มีความหลากหลาย
๕. เพื่อเพิ่มกลุ่มแปรรูปข้าว เพื่อการค้าเพิ่มขึ้น

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรที่ในตำบลโนนนางาน จำนวน ๙ หมู่บ้านละ ๑๐ ราย รวม ๔๕๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ปี พ.ศ.๒๕๖๖ – ปี พ.ศ.๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

ดำเนินการอบรมเกษตรกรพื้นที่ตำบลโนนนางาน หมู่บ้านละ ๑๐ คน จำนวน ๙ หมู่บ้าน ดังนี้

๑. บ้านจาน	หมู่ที่ ๑ ตำบลโนนนางาน	เกษตรกร ๑๐ ราย
๒. บ้านนายอ	หมู่ที่ ๒ ตำบลโนนนางาน	เกษตรกร ๑๐ ราย
๓. บ้านดอนจัว	หมู่ที่ ๓ ตำบลโนนนางาน	เกษตรกร ๑๐ ราย
๔. บ้านหนองห้าง	หมู่ที่ ๔ ตำบลโนนนางาน	เกษตรกร ๑๐ ราย
๕. บ้านม่วงนาดี	หมู่ที่ ๕ ตำบลโนนนางาน	เกษตรกร ๑๐ ราย
๖. บ้านโคกยาว	หมู่ที่ ๖ ตำบลโนนนางาน	เกษตรกร ๑๐ ราย
๗. บ้านโนนสูง	หมู่ที่ ๗ ตำบลโนนนางาน	เกษตรกร ๑๐ ราย
๘. บ้านนาขาม	หมู่ที่ ๘ ตำบลโนนนางาน	เกษตรกร ๑๐ ราย
๙. บ้านจานพัฒนา	หมู่ที่ ๙ ตำบลโนนนางาน	เกษตรกร ๑๐ ราย

๖. กิจกรรม

- ประชาสัมพันธ์โครงการและคัดเลือกเกษตรกรเข้าโครงการ เดือน เมษายน-พฤษภาคม ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐
- ดำเนินการฝึกอบรม เดือน กรกฎาคม ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐
- สรุปผลการดำเนินงาน เดือน พฤศจิกายน-ธันวาคม ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

๗. วิธีการดำเนินงาน

การดำเนินการ	เดือน											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ประกาศรับสมัคร/ คัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ			↔									
อบรมเกษตรกร					↔	↔	↔					
จัดทำแปลงผลิตข้าว ครบวงจร						↔	↔	↔	↔	↔		
สรุปผลการดำเนินงาน											↔	↔

๘. งบประมาณ(ต่อปี)

๑. กิจกรรมอบรมเกษตรกรจำนวน ๒ วัน

ค่าอาหารว่างพร้อมเครื่องดื่มจำนวน ๙๐ รายๆละ ๔ มื้อๆ ละ ๒๕ บาท เป็นเงิน ๙,๐๐๐ บาท

ค่าอาหารกลางวันจำนวน ๙๐ รายๆละ ๒ มื้อๆ ละ ๑๒๐ บาท เป็นเงิน ๒๑,๖๐๐ บาท

ค่าตอบแทนวิทยากรจำนวน ๒ ชั่วโมงๆ ละ ๖๐๐ บาท เป็นเงิน ๑๒,๐๐๐ บาท

๒. กิจกรรมจัดหาปัจจัยการผลิตตามความต้องการกลุ่ม เป็นเงิน ๖๐,๐๐๐ บาท

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๑๐๒,๖๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๑. เกษตรกรมีองค์ความรู้การแปรรูปข้าวและนำไปปฏิบัติได้จำนวน ๔๕๐ ราย

๒. มีกลุ่มแปรรูปข้าวเพื่อการค้าเพิ่มขึ้นจำนวน ๙ กลุ่ม

โครงการที่ ๖ : คลินิกเกษตรเคลื่อนที่ฯ ปี พ.ศ. ๒๕๖๘

๑. หลักการเหตุผลและแนวคิดของโครงการ

เนื่องในวโรกาสอันเป็นมิ่งมหามงคลที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร เมื่อครั้ง ทรงดำรงพระราชอิสริยยศเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงมีพระชนมายุครบ ๕๐ พรรษา ในพุทธศักราช ๒๕๕๕ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความปลื้มปิติและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้า ล้นกระหม่อมหาที่สุดมิได้ และด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ทุกครั้งที่เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนพสกนิกรในถิ่นทุรกันดาร โดยไม่เห็นแก่ความเหนื่อยยาก ด้วยทรงมีพระราชประสงค์ที่จะให้ความเป็นอยู่ของพสกนิกรเหล่านั้นดีขึ้น พระราชกรณียกิจดังกล่าวเป็นความประทับใจแก่ปวงชนชาวไทยมาโดยตลอด ในวโรกาสดังกล่าวกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เห็นควรจัดทำโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่

โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อสร้างความร่วมมือของงานวิจัย พัฒนา และงานบริการวิชาการเกษตร ให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ ในพื้นที่เป้าหมายที่มีศักยภาพการผลิตในรูปแบบบูรณาการ ซึ่งเป็นกลไกของชุมชนในการรณรงค์ฟื้นฟูเกษตรกรรมและ แก้ไขปัญหาาร่วมกันในรูปแบบกิจกรรมให้บริการเคลื่อนที่ และกิจกรรมเสริมสร้างความรู้และการฝึกอบรม เพื่อแสดงความจงรักภักดีและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงกราบบังคมทูลขอพระราชทานพระราชนุญาต จัดทำโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ถวาย และขอรับพระมหากรุณาธิคุณให้โครงการอยู่ในพระราชานุเคราะห์ ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร การจัดตั้งคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ เป็นวิธีการดำเนินงานอย่างหนึ่งที่สามารถทำให้การบริการทางวิชาการและการถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์บรรลุผลสำเร็จตามภารกิจที่รับผิดชอบ โดย เป็นการปฏิบัติงานในเชิงรุกที่ทำให้เกษตรกรในพื้นที่เป้าหมายที่มีปัญหา ให้ได้รับบริการทางการเกษตรอย่างรวดเร็ว ทัวถึงและครบถ้วน เช่น การวิเคราะห์ดิน การวินิจฉัย โรคพืช โรคสัตว์ โรคสัตว์น้ำ และการให้วัคซีนป้องกันโรค รวมถึงการถ่ายทอดเทคโนโลยีและฝึกอบรมความรู้การเกษตรเสริมเพิ่มเติมควบคู่กันไปด้วย ซึ่งเป็นการดำเนินการในลักษณะบูรณาการการทำงานระหว่าง นักวิชาการเกษตรของหน่วยงานต่างๆ ในแต่ละสาขา ทั้งด้านพืช สัตว์ ประมง ดิน และน้ำ ฯลฯ พร้อมด้วยอุปกรณ์และเครื่องมือทางวิชาการด้านต่างๆ มาให้บริการในคลินิกเกษตร โดยสามารถ เคลื่อนที่เข้าไปได้ถึงในระดับตำบล เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้ารับบริการทางการเกษตรได้อย่างถูกต้องครบถ้วนทุก ด้านในคราวเดียวกัน

๒. วัตถุประสงค์

เพื่อให้เกษตรกรที่มีปัญหาด้านการเกษตรในพื้นที่ห่างไกล สามารถเข้าถึงการบริการทางวิชาการ และได้รับการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรอย่างครบวงจรในคราวเดียวกัน นอกจากนี้ยังเป็นการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานวิชาการ หน่วยงานส่งเสริม และศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ในการให้บริการและแก้ไขปัญหาทางการเกษตรร่วมกัน

๓. เป้าหมาย

บุคคลเป้าหมายเกษตรกร ตำบลโนนนารายณ์ทั้ง ๙ หมู่บ้าน ตำบลละ ๙๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๘

๕. พื้นที่ดำเนินการ

บริเวณศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลโนนนารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

๖. กิจกรรม

- กิจกรรมหลัก ได้แก่ ให้บริการด้านคลินิก ให้คำปรึกษา ตรวจวิเคราะห์ วินิจฉัย โดยใช้ อุปกรณ์และเครื่องมือจากห้องปฏิบัติการ เช่น คลินิกพืช คลินิกปศุสัตว์ คลินิกประมง คลินิกดินและปุ๋ย ฯลฯ
- กิจกรรมเสริม ได้แก่ การบริการความรู้และนิทรรศการต่างๆ ให้คำแนะนำ การแก้ไขปัญหา การพัฒนาแหล่งน้ำ กฎหมายเกษตร เครื่องจักรกลเกษตร ฯลฯ

๗. วิธีการดำเนินงาน

การดำเนินการ	เดือน											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ช่วยเหลือผู้ประสบภัย ธรรมชาติ												

๘. งบประมาณ

๘.๑ สำนักงานเกษตรจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน ๑๒,๐๐๐ บาท

๘.๒ ขอรับการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังนี้

- องค์การบริหารส่วนตำบลโนนนาจาน จำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๙.๑ เกษตรกร จำนวน ๙๐ ราย ได้แสดงความจงรักภักดีและเทิดพระเกียรติเนื่องในโอกาสอันเป็นมิ่งมหามงคลสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันพระบรมราชสมภพ ในปี ๒๕๖๓

๙.๒ เกษตรกร มีความรู้ ทักษะ ประสิทธิภาพ ตลอดจนเทคโนโลยีการเกษตรที่ดีและเหมาะสมในการประกอบอาชีพ

๙.๓ เกษตรกร ได้รับการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรอย่างรวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์พร้อมกันได้ ณ จุดเดียว

๙.๔ การบูรณาการระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน เครือข่ายเกษตรกร ในการแก้ไขปัญหา ร่วมกันได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน

โครงการที่ ๗ : ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๑. หลักการและเหตุผล

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้แนะทางดำรงชีวิต และปฏิบัติของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐทั้งในการพัฒนา และการบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง ซึ่งเปรียบเสมือนแสงเทียนที่ส่องสว่างให้เห็นทางที่ก้าวเดินต่อไป ที่เน้นการเจริญเติมโตที่ค่อย ๆ เกิดขึ้นตามศักยภาพที่มีอยู่อย่างมีเหตุผลเป็นขั้นเป็นตอนด้วยความมั่นคง และเตรียมพร้อมด้วยความไม่ประมาท ในการรับมือกับวิกฤตต่าง ๆ สำนักงานเกษตรอำเภอนาคู จึงได้นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ ทักษะ และดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
๒. เพื่อเป็นการลดรายจ่ายแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

๓. เป้าหมาย

กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักจำนวน ๕ กลุ่ม เกษตรกรจำนวน ๒๕๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ปี พ.ศ.๒๕๖๖ – ปี พ.ศ.๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่หมู่ ๑-๙ ตำบลโนนนาจาน

๖. กิจกรรม

ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ อบรมเกษตรกรจำนวน ๑ กลุ่ม เกษตรกรจำนวน ๕๐ ราย

ปี พ.ศ. ๒๕๖๗ อบรมเกษตรกรจำนวน ๑ กลุ่ม เกษตรกรจำนวน ๕๐ ราย

ปี พ.ศ. ๒๕๖๘ อบรมเกษตรกรจำนวน ๑ กลุ่ม เกษตรกรจำนวน ๕๐ ราย

ปี พ.ศ. ๒๕๖๙ อบรมเกษตรกรจำนวน ๑ กลุ่ม เกษตรกรจำนวน ๕๐ ราย

ปี พ.ศ. ๒๕๗๐ อบรมเกษตรกรจำนวน ๑ กลุ่ม เกษตรกรจำนวน ๕๐ ราย

๗. วิธีการดำเนินงาน

การดำเนินการ	เดือน											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ประกาศรับสมัคร/ คัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ			↔									
อบรมเกษตรกร					↔							
จัดทำแปลงสาธิต						↔	↔	↔	↔	↔		
สรุปผลการดำเนินงาน											↔	

๘. งบประมาณ (ต่อปี)

๑. กิจกรรมอบรมเกษตรกรจำนวน ๒ วัน

ค่าอาหารว่างพร้อมเครื่องดื่มจำนวน ๕๐ รายๆละ ๔ มื้อๆละ ๒๕ บาท เป็นเงิน ๕,๐๐๐ บาท

ค่าอาหารกลางวันจำนวน ๕๐ รายๆละ ๒ มื้อๆละ ๑๒๐ บาท เป็นเงิน ๑๒,๐๐๐ บาท

๒. กิจกรรมจัดทำแปลงสาธิตเศรษฐกิจพอเพียง

ชุดเมล็ดพันธุ์ผัก ๕ ชนิด จำนวน ๕๐ ชุดๆละ ๕๐๐ บาท

เป็นเงิน ๒๕,๐๐๐ บาท

ปุ๋ยคอกจำนวน ๖,๒๕๐ กิโลกรัมๆละ ๔ บาท

เป็นเงิน ๒๕,๐๐๐ บาท

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๖๗,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๑. เกษตรกรมีความรู้ ทักษะ และดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจำนวน ๒๕๐ ราย

๒. เกษตรกรลดรายจ่ายในครัวเรือนได้

โครงการที่ ๘ : ขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร

๑. หลักการและเหตุผล

เนื่องด้วยเกษตรกรตำบลโนนนางาน อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ยังมีปัญหาความต้องการของชุมชน ในเรื่องน้ำเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตประจำวัน น้ำถูกใช้ในกิจกรรมต่างๆ ทั้งการด้านอุปโภค บริโภค อุตสาหกรรมและเกษตรกรรม โดยทั่วไปมักจะใช้แหล่งน้ำผิวดินเป็นหลัก แต่ก็เกิดปัญหาการขาดแคลน น้ำ เนื่องจากพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับจะใช้ก่อสร้างแหล่งกักเก็บน้ำผิวดิน มีจำนวนจำกัด แหล่งกักเก็บน้ำบนผิวดินที่มีอยู่มีไม่เพียงพอ ปริมาณน้ำผิวดินจึงไม่พอใช้ ก่อให้เกิดการขาดแคลนนํ้าทุกปี จากการขาดแคลนแหล่งน้ำ น้ำใต้ดินหรือน้ำบาดาล จึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่สามารถพัฒนาขึ้นมาใช้ประโยชน์ได้ ทั้งเป็นแหล่งน้ำหลักในพื้นที่ที่ไม่มีน้ำผิวดิน และเป็นแหล่งน้ำเสริมหรือแหล่งน้ำสำรอง ในกรณีที่มีน้ำผิวดินไม่เพียงพอ ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต จึงได้จัดทำโครงการนี้ขึ้น

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรมีน้ำใช้ในการด้านการเกษตรกรรม

๒. เพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้น้ำได้ตลอดทั้งปี

๓. เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง ความมั่นคง ที่ดีขึ้น

๓. เป้าหมาย

เกษตรกร หมู่ที่ ๕,๖,๘ ตำบลโนนนางาน อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

๔. พื้นที่ดำเนินการ

หมู่ที่ ๕ ตำบลโนนนางาน อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

๕. ระยะเวลาดำเนินการ

เดือน มกราคม ๒๕๖๖ - เมษายน ๒๕๖๗

๖. แผนการดำเนินงาน

ขุดเจาะน้ำบาดาล ในเขตหมู่ที่ ๕,๖,๘ ตำบลโนนนางาน อำเภอนาคู

๗. วิธีดำเนินงาน

เจาะบ่อน้ำบาดาลของหมู่ที่ ๕,๖,๘ ตำบลโนนนางาน

๑. ท่อฟ้า ๖" จำนวน ๔๕ เส้นๆ ละ ๒,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๙๐,๐๐๐ บาท

๒. ท่อเจาะร่อง ๖" จำนวน ๖ เส้นๆ ละ ๒,๑๐๐ บาท	รวมเป็นเงิน	๑๒,๖๐๐ บาท
๓. กรวด จำนวน ๓๐๐ กระสอบๆ ละ ๕๐ บาท	รวมเป็นเงิน	๑๕,๐๐๐ บาท
๔. กาวท่อน้ำไทย จำนวน ๓๐ กระป๋องๆ ละ ๒๕๐ บาท	รวมเป็นเงิน	๗,๕๐๐ บาท
๕. งานพัฒนาบ่อบาดาล	รวมเป็นเงิน	๖๐,๐๐๐ บาท
๖. ค่าแรงงานและดำเนินการ	รวมเป็นเงิน	๑๗๗,๐๐๐ บาท
	รวมเป็นเงิน	๓๖๒,๑๐๐ บาท

๘.งบประมาณ ค่าขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล ๓๖๒,๑๐๐ บาท
จาก อปท. ตำบลโนนนาจาน และหน่วยงานรัฐอื่นๆ

๙. ผลตอบแทนของโครงการ

๑. เกษตรกรมีน้ำใช้ในการทำเกษตรกรรม
๒. เกษตรกรสามารถใช้น้ำได้ตลอดทั้งปี
๓. เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง ความมั่นคง ที่ดีขึ้น

๓.๓ แนวทางการพัฒนาตำบลนาคู

๓.๓.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)

๓.๓.๑.๑ แต่งร้าน

เป้าหมาย : เพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิตแต่งร้าน

กลยุทธ์ : การเพิ่มปริมาณผลผลิตแต่งร้าน

โครงการที่ ๙ กลุ่มอาชีพปลูกแต่งร้าน

๓.๓.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

๓.๓.๒.๑ ปรับปรุงบำรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ

เป้าหมาย : เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้เรื่องการปรับปรุงบำรุงดิน

กลยุทธ์ : สร้างการเรียนรู้ให้กับเกษตรกร

โครงการที่ ๑๐ การให้ความรู้เรื่องการปรับปรุงบำรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ

๓.๓.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

๓.๓.๓.๑ แหล่งน้ำ

เป้าหมาย : เพื่อสร้างแหล่งเก็บน้ำในชุมชน ให้เพียงพอต่อการทำการเกษตร

กลยุทธ์ : สร้างแหล่งเก็บน้ำในชุมชน

โครงการที่ ๑๑ การขุดบ่อประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐเพื่อขุดบ่อบาดาล

โครงการที่ ๙ : ส่งเสริมการปลูกพืชฤดูแล้ง (แต่งร้าน)

๑. วัตถุประสงค์

- ๑.๑ เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่สมาชิกในกลุ่ม
- ๑.๒ เพื่อให้มีงานทำมีรายได้เสริมรายได้หลักไม่ต้องไปขายแรงงานในต่างถิ่น
- ๑.๓ เพื่อให้มีผลผลิตเพื่อบริโภคอย่างเพียงพอ
- ๑.๔ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการใช้ทรัพยากรดิน, น้ำ

๒. ประโยชน์ที่ได้รับ

- ๒.๑ เกษตรกร หมู่ ๓, ๕, ๖, ๗ มีงานทำตลอดปี
- ๒.๒ เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น
- ๒.๓ ราษฎรไม่ต้องเดินทางไปขายแรงงานต่างถิ่น
- ๒.๔ เป็นแหล่งเรียนรู้แก่เกษตรกรในหมู่บ้านข้างเคียง

๓. ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

- ๑.๑ ดำเนินการตลอดมาแต่ยังขาดการพัฒนาส่งเสริม
- ๑.๒ ความรู้ต้องรับการอบรมจากศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนาคู
- ๑.๓ งบประมาณ
 - เงินอุดหนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลนาคู
 - ขอรับงบประมาณจากกรมส่งเสริมการเกษตร

๔. ความเสี่ยงในการดำเนินการไม่มี (ทั้งด้านเศรษฐกิจ/สังคม, สิ่งแวดล้อม)

๕. ความสามารถในการพึ่งพาตนเอง เกษตรกรพึ่งพาตนเองได้ในด้านแรงงาน

๖. วิธีดำเนินการและปริมาณงาน

- ๖.๑ จัดตั้งกลุ่มผู้ปลูกพืชฤดูแล้ง
- ๖.๒ ปลูกพืชตั้งแต่ ๒ ชนิดขึ้นไปเพื่อลดความเสี่ยงในการผลิต
- ๖.๓ ฝึกอบรมและศึกษาดูงาน
- ๖.๔ ขอรับการสนับสนุนความรู้-ปัจจัยการผลิต จากกรมส่งเสริมการเกษตรและองค์การบริหารส่วนตำบลนาคูงบประมาณในรูปกองทุน

๗. สถานที่ดำเนินการ ในหมู่ที่ ๓, ๕, ๖, ๗ ตำบลนาคู

๘. ช่วงเวลาดำเนินการ ปี ๒๕๖๖-๒๕๗๐ (รวม ๕ ปี)

โครงการที่ ๑๐ : ปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ

๑. ผู้รับผิดชอบ

เกษตรกร หมู่ที่ ๑-๑๔ ตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

๒. หลักการและเหตุผล

ได้มีการปลูกพืชในพื้นที่ติดต่อกันมาหลายปี ไม่มีการบำรุงรักษาดิน ประกอบกับมีการใช้สารเคมีมาก ทำให้สิ่งมีชีวิตที่อาศัยในดินตาย ไม่มีตัวย่อยสลายทำให้เกิดเป็นปุ๋ยได้ จึงทำให้ดินขาดประสิทธิภาพ จึงได้จัดทำโครงการเพื่อปรับปรุงดินให้อยู่ในสภาพที่พร้อมจะผลิตได้

๓. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเป็นการให้ความรู้แก่เกษตรกรเรื่องการปรับปรุงดิน ๓๐๐ ราย
๒. เพื่อให้เกษตรกรได้หันมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์มากขึ้น
๓. เพื่อให้เกษตรกรลดต้นทุนการผลิต

๔. เป้าหมาย

เกษตรกร หมู่ที่ ๑ - ๑๔ ตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

๕. พื้นที่ดำเนินการ

หมู่ที่ ๑ - ๑๔ ตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

๖. ระยะเวลา

ปี ๒๕๖๗	หมู่ที่ ๑, ๒, ๑๑, ๑๒, ๗	จำนวนเกษตรกร	๑๐๐	คน
ปี ๒๕๖๘	หมู่ที่ ๖, ๓, ๙, ๑๐	จำนวนเกษตรกร	๑๐๐	คน
ปี ๒๕๖๙	หมู่ที่ ๔, ๕, ๘, ๑๔, ๑๓	จำนวนเกษตรกร	๑๐๐	คน

๗. แผนการดำเนินงาน

- จัดอบรมการปรับปรุงดินด้วยการทำปุ๋ยพืชสด เดือน เมษายน - กรกฎาคม
- ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยชีวภาพ ๓๐๐ ราย
- ศึกษาดูงานจุดที่ประสบผลสำเร็จ เดือนมิถุนายน - สิงหาคม ของทุกปี
- รณรงค์ไม่ให้เผาตอซังข้าว โดยทำเอกสารประชาสัมพันธ์ทุกหมู่บ้าน

๘. วิธีการดำเนินงาน

๑. รายละเอียดของโครงการ

๑.๑ ค่าอาหาร ๓๐๐ คน ๆ ละ ๕๐ บาท	เป็นเงิน ๒๒,๕๐๐ บาท
๑.๒ ค่าอาหารว่าง/เครื่องดื่ม ๓๐๐ คน ๆ ละ ๒๕ บาท	เป็นเงิน ๑๑,๒๕๐ บาท
๑.๓ ค่าเครื่องเขียน แบบพิมพ์ ๓๐๐ คน ๆ ละ ๕๐ บาท	เป็นเงิน ๒๒,๕๐๐ บาท
๑.๔ ค่าวิทยากร ชั่วโมงละ ๒๐๐ บาทรวม ๒๔ ชั่วโมง	เป็นเงิน ๔,๘๐๐ บาท
๑.๕ ขอสันับสนุนเมล็ดพันธุ์ปอเทือง จากสถานีพัฒนาที่ดิน	

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๔๒,๓๐๐ บาท

๒. การบริหารโครงการ

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนาคู

๙. งบประมาณ ๔๒,๓๐๐ บาท

จาก องค์การบริหารส่วนตำบลนาคูและกรมส่งเสริมการเกษตร

๑๐. ผลตอบแทนของโครงการ

๑. เกษตรกร รู้วิธีการปรับปรุงดิน ๓๐๐ ราย
๒. ทำให้ผลผลิตพืชเพิ่มขึ้น
๓. เป็นการรักษาระบบนิเวศในการผลิตพืช
๔. ลดต้นทุนการผลิตพืช

โครงการที่ ๑๑ : ขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร

๑. หลักการและเหตุผล

เนื่องด้วยเกษตรกรตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ยังมีปัญหาความต้องการของชุมชนในเรื่องน้ำเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตประจำวัน น้ำถูกใช้ในกิจกรรมต่างๆ ทั้งการด้านอุปโภคบริโภค อุตสาหกรรมและเกษตรกรรม โดยทั่วไปมักจะใช้แหล่งน้ำผิวดินเป็นหลัก แต่ก็เกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำเนื่องจากพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับจะใช้ก่อสร้างแหล่งกักเก็บน้ำผิวดิน มีจำนวนจำกัด แหล่งกักเก็บน้ำบนผิวดินที่มีอยู่มีไม่เพียงพอ ปริมาณน้ำผิวดินจึงไม่พอใช้ ก่อให้เกิดการขาดแคลนน้ำทุกปี จากการขาดแคลนแหล่งน้ำน้ำใต้ดินหรือน้ำบาดาล จึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่สามารถพัฒนาขึ้นมาใช้ประโยชน์ได้ ทั้งเป็นแหล่งน้ำหลักในพื้นที่ที่ไม่มีน้ำผิวดิน และเป็นแหล่งน้ำเสริมหรือแหล่งน้ำสำรอง ในกรณีที่น้ำผิวดินไม่เพียงพอ ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต จึงได้จัดทำโครงการนี้ขึ้น

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรมีน้ำใช้ในการเกษตรกรรม
๒. เพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้น้ำได้ตลอดทั้งปี
๓. เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง ความมั่นคง ที่ดีขึ้น

๓. เป้าหมาย

เกษตรกร หมู่ที่ ๕ ตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

๔. พื้นที่ดำเนินการ

หมู่ที่ ๕ ตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

๕. ระยะเวลาดำเนินการ

เดือน มกราคม - เมษายน ๒๕๖๗

๖. แผนการดำเนินงาน

ขุดเจาะน้ำบาดาล ในเขตหมู่ที่ ๕ ตำบลนาคู อำเภอนาคู

๗. วิธีดำเนินงาน

เจาะบ่อน้ำบาดาลของหมู่ที่ ๕ ตำบลนาคู			
๑. ท่อฟ้า ๖" จำนวน ๑๕ เส้นๆ ละ ๒,๐๐๐ บาท	รวมเป็นเงิน	๓๐,๐๐๐	บาท
๒. ท่อเจาะรื่อง ๖" จำนวน ๒ เส้นๆ ละ ๒,๑๐๐ บาท	รวมเป็นเงิน	๔,๒๐๐	บาท
๓. กรวด จำนวน ๑๐๐ กระสอบๆ ละ ๕๐ บาท	รวมเป็นเงิน	๕,๐๐๐	บาท
๔. กาวท่อน้ำไทย จำนวน ๕ กระป๋องๆ ละ ๒๕๐ บาท	รวมเป็นเงิน	๑,๐๐๐	บาท
๕. งานพัฒนาบ่อน้ำบาดาล	รวมเป็นเงิน	๒๐,๐๐๐	บาท
๖. ค่าแรงงานและดำเนินการ	รวมเป็นเงิน	๕๙,๘๐๐	บาท
	รวมเป็นเงิน	๑๒๐,๐๐๐	บาท

๘. งบประมาณ ค่าชุดเจาะบ่อน้ำบาดาล ๑๒๐,๐๐๐ บาท
จาก อบท. ตำบลนาคู และหน่วยงานรัฐอื่นๆ

๙. ผลตอบแทนของโครงการ

๑. เกษตรกรมีน้ำใช้ในการทำเกษตรกรรม
๒. เกษตรกรสามารถใช้น้ำได้ตลอดทั้งปี
๓. เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง ความมั่นคง ที่ดีขึ้น

๓.๔ แนวทางการพัฒนาตำบลบ่อแก้ว

๓.๔.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)

๓.๔.๑.๑ พืชฤดูแล้ง

เป้าหมาย : เพื่อเพิ่มอาชีพเพิ่มรายได้เกษตรกรหลังฤดูทำนา

กลยุทธ์ : การรวมกลุ่มสร้างเสริมการปลูกพืชฤดูแล้ง

โครงการที่ ๑๒ ส่งเสริมการปลูกพืชฤดูแล้ง

๓.๔.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

๓.๔.๒.๑ ปรับปรุงบำรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ

เป้าหมาย : เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้เรื่องการปรับปรุงบำรุงดิน

กลยุทธ์ : สร้างการเรียนรู้ให้กับเกษตรกร

โครงการที่ ๑๓ การปรับปรุงบำรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ

๓.๔.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

๓.๔.๓.๑ แหล่งน้ำ

เป้าหมาย : เพื่อสร้างระบบการกักเก็บน้ำในชุมชน ให้เพียงพอต่อการทำการเกษตร

กลยุทธ์ : สร้างแหล่งเก็บน้ำในชุมชน

โครงการที่ ๑๔ : การขุดขุดระบบประปาหมู่บ้านสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐเพื่อการบริหารจัดการน้ำระบบธนาคารน้ำใต้ดิน

๓.๔.๓.๒ คุณภาพดิน

เป้าหมาย : เพื่อปรับปรุงบำรุงดินให้มีโครงสร้างที่ดีขึ้น

กลยุทธ์ : ส่งเสริมการไถกลบตอซังการใช้ปุ๋ยหมักปุ๋ยพืชสดเพื่อบำรุงดินให้มีโครงสร้างที่ดีขึ้น

โครงการที่ ๑๕ ไถกลบตอซังสร้างทุ่งปอเทือง

โครงการที่ ๑๒ : ส่งเสริมการปลูกพืชฤดูแล้ง

๑. หลักการและเหตุผล

เกษตรกรชาวตำบลบ่อแก้วจะมีอาชีพหลักคือการทำนาปี หลังจากนั้นก็จะว่างงานทำให้เกษตรกรขาดรายได้อพยพไปขายแรงงานต่างถิ่น ตำบลบ่อแก้วมีพื้นที่ในเขตชลประทานอ่างเก็บน้ำห้วยจาน ซึ่งมีศักยภาพในการใช้ประโยชน์เพาะปลูกในช่วงฤดูแล้ง ครอบคลุม หมู่ ๑,๕,๖,๗,๑๒ จำนวน ๑๘๐ ครัวเรือน

๒. วัตถุประสงค์

๑.๑ เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่สมาชิกในกลุ่ม

๑.๒ เพื่อให้มีงานทำมีรายได้เสริมรายได้หลักไม่ต้องไปขายแรงงานในต่างถิ่น

๑.๓ เพื่อให้มีผลผลิตเพื่อบริโภคอย่างเพียงพอ

๑.๔ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการใช้ทรัพยากรดิน, น้ำ

๓. เป้าหมาย

- ๑.๑ เกษตรกร หมู่ ๑, ๕, ๖, ๗, ๑๒ จำนวน ๑๘๐ ครัวเรือน มีงานทำตลอดปี
- ๑.๒ เกษตรกรจำนวน ๘๐ ครัวเรือน มีรายได้เพิ่มขึ้น
- ๑.๓ ราษฎรไม่ต้องเดินทางไปขายแรงงานต่างถิ่น
- ๑.๔ เป็นแหล่งเรียนรู้แก่เกษตรกรในหมู่บ้านข้างเคียง

๔. วิธีดำเนินการ

- ๔.๑ จัดตั้งกลุ่มผู้ปลูกพืชฤดูแล้ง
- ๔.๒ ปลูกพืชตั้งแต่ ๒ ชนิดขึ้นไปเพื่อลดความเสี่ยงในการผลิต
- ๔.๓ ฝึกอบรมและศึกษาดูงาน
- ๔.๔ ขอรับการสนับสนุนความรู้-ปัจจัยการผลิต จากกรมส่งเสริมการเกษตรและองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อแก้วงบประมาณในรูปกองทุน ๘๐,๐๐๐ บาท

๕. พื้นที่เป้าหมาย หมู่ที่ ๑, ๕, ๖, ๗, ๑๒ ตำบลบ่อแก้ว

๖. ระยะเวลาดำเนินการ ปี ๒๕๖๗-๒๕๗๐

๗. งบประมาณ ในรูปของกองทุน ๘๐,๐๐๐ บาท

๘. ประโยชน์คาดว่าจะได้รับ

- ๘.๑ เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายมีงานมีรายได้เพิ่มขึ้นโดยไม่ต้องเดินทางไปทำงานต่างถิ่น

โครงการที่ ๑๓ : ปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ

๑. หลักการและเหตุผล

ได้มีการปลูกพืชในพื้นที่ติดต่อกันมาหลายปี ไม่มีการบำรุงรักษาดิน ประกอบกับมีการใช้สารเคมีมาก ทำให้สิ่งมีชีวิตที่อาศัยในดินตาย ไม่มีตัวย่อยสลายทำให้เกิดเป็นปุ๋ยได้ จึงทำให้ดินขาดประสิทธิภาพ จึงได้จัดทำโครงการเพื่อปรับปรุงดินให้อยู่ในสภาพที่พร้อมจะผลิตได้

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อเป็นการให้ความรู้แก่เกษตรกรเรื่องการปรับปรุงดิน ๓๐๐ ราย
- ๒.๒ เพื่อให้เกษตรกรได้หันมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์มากขึ้น
- ๒.๓ เพื่อให้เกษตรกรลดต้นทุนการผลิต

๓. เป้าหมาย

- ๓.๑ เกษตรกร หมู่ที่ ๑ - ๑๔ ตำบลบ่อแก้ว อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

๔. วิธีการดำเนินการ

- ๔.๑ คัดเลือกเกษตรกรจากทั้ง ๑๔ หมู่บ้านในตำบลบ่อแก้วจำนวน ๓๐๐ ราย
- ๔.๒ จัดอบรมการปรับปรุงดินด้วยการทำปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยคอก ปุ๋ยชีวภาพ เดือน เมษายน - กรกฎาคม ปี ๒๕๖๗-๒๕๗๐
- ๔.๓ ศึกษาดูงานจุดที่ประสบผลสำเร็จ เดือนมิถุนายน - สิงหาคม ของทุกปี
- ๔.๔ ธารรงค์ไม่ให้เผาตอซังข้าว โดยทำเอกสารประชาสัมพันธ์ทุกหมู่บ้าน

๕.พื้นที่เป้าหมาย

๕.๑ หมู่ที่ ๑ - ๑๔ ตำบลบ่อแก้ว อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

๖.ระยะเวลาการดำเนินโครงการ

ปี ๒๕๖๗	หมู่ที่ ๑, ๕, ๖, ๗, ๑๓	จำนวนเกษตรกร	๑๐๐ คน
ปี ๒๕๖๘	หมู่ที่ ๒, ๘, ๙, ๑๑, ๑๒	จำนวนเกษตรกร	๑๐๐ คน
ปี ๒๕๖๙	หมู่ที่ ๓, ๔, ๑๐, ๑๔	จำนวนเกษตรกร	๑๐๐ คน

๗.งบประมาณ

๗.๑	ค่าอาหาร ๓๐๐ คน ๆ ละ ๕๐ บาท	เป็นเงิน ๒๒,๕๐๐ บาท
๗.๒	ค่าอาหารว่าง/เครื่องดื่ม ๓๐๐ คน ๆ ละ ๒๕ บาท	เป็นเงิน ๑๑,๒๕๐ บาท
๗.๓	ค่าเครื่องเขียน แบบพิมพ์ ๓๐๐ คน ๆ ละ ๕๐ บาท	เป็นเงิน ๒๒,๕๐๐ บาท
๗.๔	ค่าวิทยากร ชั่วโมงละ ๒๐๐ บาทรวม ๒๔ ชั่วโมง	เป็นเงิน ๔,๘๐๐ บาท
๗.๕	ขอสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ปอเทือง จากสถานีพัฒนาที่ดิน	
รวมเป็นเงินทั้งสิ้น		๔๒,๓๐๐ บาท

๘.ประโยชน์ที่ได้รับ

- ๘.๑ เกษตรกร รู้วิธีการปรับปรุงดิน ๓๐๐ ราย
- ๘.๒ ทำให้ผลผลิตพืชเพิ่มขึ้น
- ๘.๓ เป็นการรักษาระบบนิเวศน์ในการผลิตพืช
- ๘.๔ ลดต้นทุนการผลิตพืช

๙.ตัวชี้วัด

- ๙.๑ ผลผลิตข้าวเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๐
- ๙.๒ ต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมีลดลงร้อยละ ๒๐

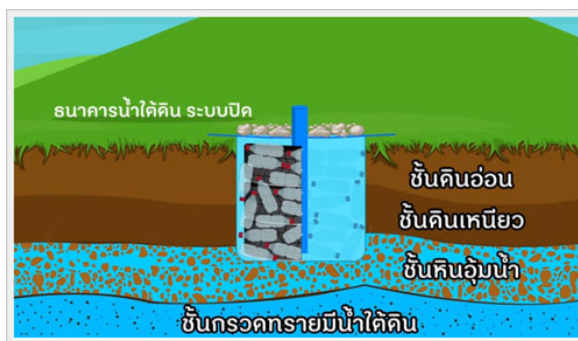
๑๐.หน่วยงานรับผิดชอบ

องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อแก้ว
สำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์
กรมส่งเสริมการเกษตร

โครงการที่ ๑๔ : การของบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐเพื่อการบริหารจัดการน้ำระบบธนาคารน้ำใต้ดิน

๑. หลักการและเหตุผล

การทำธนาคารน้ำใต้ดิน เป็นการกักเก็บน้ำ รักษาความชุ่มชื้นให้ชั้นผิวดิน จากดินที่แห้ง-แข็ง ก็จะนุ่มชุ่มชื้น ทำให้ต้นไม้บริเวณที่ทำธนาคารใต้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ไม่แห้งแล้ง พื้นที่แล้งในช่วงหน้าแล้งกลับมาชุ่มชื้น ฝนตกหนักมีแหล่งกักเก็บน้ำไว้ใต้ดิน จึงเรียกว่าเป็นการแก้ปัญหาในการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน ด้วยการเติมน้ำใส่ลงในใต้ดิน เพื่อกักเก็บไว้เหมือนเป็นการฝากน้ำไว้ก่อนแล้วค่อยสูบน้ำมาใช้ในช่วงที่ฝนไม่ตก จึงเรียกระบบน้ำนี้ว่า “ธนาคารน้ำใต้ดิน” โดยจะแบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ ธนาคารน้ำใต้ดิน ระบบปิด และระบบเปิด ถ้าทำธนาคารน้ำใต้ดินทั้ง ๒ ประเภท ควบคู่ไปด้วยกันจะมีประสิทธิภาพมากที่สุด จะช่วยแก้ปัญหาหน้าท่วมในหน้าฝน แก้ปัญหาพื้นที่แห้งแล้ง ช่วยเพิ่มระดับน้ำใต้ดิน น้ำบาดาลช่วยเพิ่มความชุ่มชื้นให้ผิวดินทำให้ต้นไม้และพืชเขียวทั้งปีลดปริมาณน้ำเสียในชุมชนลดความเสียหายด้านโครงสร้างพื้นฐาน (ถนน ขวางทางน้ำ การกัดเซาะถนนของน้ำหรือน้ำป่าไหลหลาก) ช่วยรักษาสังแวดล้อมและป้องกันไฟป่าช่วยลดการเกิดโรคระบาดจากแมลงต่างๆ เช่น ยุง แมลงวัน แก้ปัญหาน้ำเค็ม โดยการส่งน้ำจากผิวดินลงไปกักตุนน้ำเค็มที่มีความถ่วงจำเพาะมากกว่าไม่ให้ขึ้นมาปนเปื้อนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และการเกษตร การขุดบ่อธนาคารน้ำใต้ดินนั้นไม่ได้ขุดแค่บ่อเดียว แต่เป็นการวางตำแหน่งของบ่อให้เชื่อมโยงกับแหล่งน้ำธรรมชาติจัดสรรไว้ในพื้นที่นั้นๆ เมื่อขุดบ่อที่ถูกระบบของธนาคารน้ำใต้ดินที่สมบูรณ์ บ่อน้ำตื้น สระ บ่อบาดาล ฯลฯ จะถูกยกระดับขึ้นแล้วมีน้ำใต้ดินเชื่อมกันทุกตารางเมตร เปรียบเสมือนกับการมีอ่างเก็บน้ำใต้ดินอยู่ในพื้นที่ ด้านบนทำการเกษตรด้านล่างเป็นอ่างเก็บน้ำ ด้านบนเลี้ยงสัตว์ด้านล่างอ่างเก็บน้ำ ด้านบนปลูกป่าด้านล่างอ่างเก็บน้ำ



ภาพที่ ๙ ธนาคารน้ำใต้ดินแบบปิด (ซ้าย) แบบเปิด (ขวา)

๒. วัตถุประสงค์ของโครงการ

- ๒.๑. เพื่อแก้ปัญหาขาดแคลนน้ำในการทำการเกษตร
- ๒.๒. เพื่อเพิ่มความชุ่มชื้นให้ผิวดิน
- ๒.๓. เพื่อเพิ่มระดับน้ำใต้ดิน

๓. เป้าหมาย

- ๓.๑. เกษตรกรพื้นที่ตำบลบ่อแก้วทั้ง ๑๔ หมู่บ้าน

๔. วิธีการดำเนินงาน

- ๔.๑. แบ่งพื้นที่ตำบลบ่อแก้วเป็น ๓ โซน A B C

๔.๒. โซน A และ B ที่ติดกับแนวชายเขา ทำเป็นธนาคารน้ำใต้ดินระบบปิดเพื่อรับน้ำฝนที่ไหลจากภูเขาลงสู่ดินตลอดแนว จำนวน ๑๖ จุด

๔.๓. โซน C เป็นพื้นที่ด้านล่าง ทำเป็นธนาคารน้ำใต้ดินระบบเปิดเพื่อนำน้ำขึ้นมาใช้และโน้มนำเปิดทางไหลของน้ำใต้ดินให้ไปตามพื้นที่เส้นทางที่กำหนดโดยยึดหลักให้เกิดการเชื่อมโยงกับแหล่งน้ำธรรมชาติ จำนวน ๑๔ จุด หมู่บ้านละ ๑ จุด

๔.๔. ขุดลอกลำห้วยสาธารณะทั้ง ๕ สาย ขุดลอกขนาดพื้นที่ตามความกว้างของลำห้วยประมาณ กว้าง ๖ เมตร ยาว ๖ เมตร ลึก ๘ เมตรให้ถึงชั้นหินอุ้มน้ำแล้วทำธนาคารน้ำใต้ดินระบบปิดใส่ลงทำเป็นสะดือบ่อเพื่อดักเก็บน้ำตามลำห้วยไหลลงสู่ดิน ลำห้วยละ ๒ จุด

๔.๕. ทั้งนี้ข้อ ๑- ๔ ต้องอยู่ในการกำกับดูแลของเจ้าหน้าที่โยธาและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร องค์การบริหารตำบลส่วนท้องถิ่น ที่จะต้องเป็นผู้ชี้จุดในการขุดสระน้ำ และได้รับความยินยอมจากเจ้าของที่

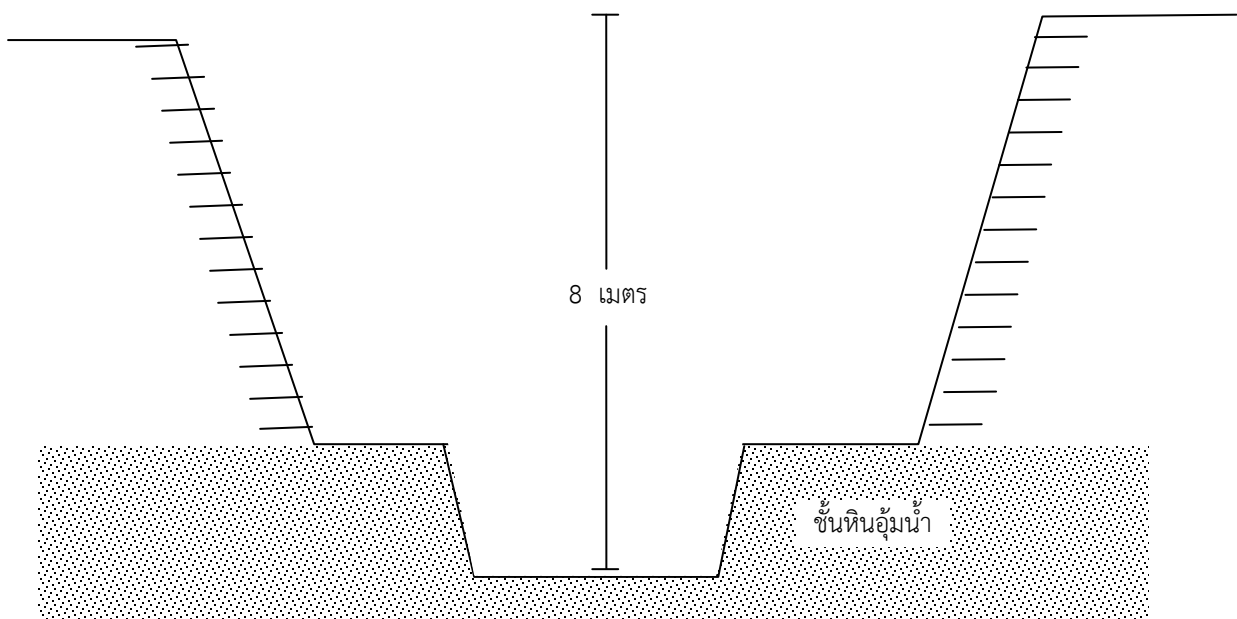
รูปแบบการธนาคารน้ำใต้ดินแบบปิดเพื่อเติมน้ำลงสู่ดิน

ขนาดหลุม ๒.๕x๒.๕x๒.๐ เมตร(กว้างxยาวxลึก)



รูปแบบการธนาคารน้ำใต้ดินแบบเปิดสามารถเติมน้ำลงดินและสูบน้ำขึ้นมาใช้

ขนาดบ่อ ๑๒x๑๒x๘ เมตร(กว้างxยาวxลึก)



๕. พื้นที่เป้าหมาย

- ๕.๑. พื้นที่ตำบลบ่อแก้วทั้ง ๑๔ หมู่บ้าน
- ๕.๒. พื้นที่แนวเขตชายเขาทางทิศเหนือของตำบลบ่อแก้วตลอดแนว
- ๕.๓. พื้นที่ลำห้วย ๕ สายที่ผ่านตำบลบ่อแก้ว (ห้วยบง ห้วยจาน ห้วยกุดตาใกล้ ห้วยแซ่ ห้วย

ยาง)

๖. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม ๒๕๖๗ - กันยายน ๒๕๖๘

๗.งบประมาณ ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท

๘.ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- ๘.๑.เกษตรกรตำบลบ่อแก้วมีน้ำเพียงพอในการทำการเกษตร
- ๘.๒.ดินมีความชุ่มชื้นแก้ปัญหาภัยแล้ง
- ๘.๓.ระดับน้ำใต้ดินสูงสุดที่ไหนก็เจอน้ำ

๙. ตัวชี้วัด

- ๙.๑. มีพื้นที่ทำการเกษตรปลูกพืชฤดูแล้งเพิ่มขึ้น ๘๐%

๑๐. หน่วยงานรับผิดชอบ

- องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อแก้ว
- สำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัด
- สำนักทรัพยากรน้ำ เขต ๔ ขอนแก่น
- ชลประทานจังหวัดกาฬสินธุ์
- สำนักงานเกษตรอำเภอนาคู

โครงการที่ ๑๕ โกลบตอซังสร้างทุ่งปอเทือง

๑. หลักการและเหตุผล

เกษตรกรชาวตำบลบ่อแก้วมีอาชีพหลักคือการปลูกข้าวนาปี ในกิจกรรมการทำนาของเกษตรกรเกือบจะทั้งหมดใช้ปุ๋ยเคมี ทุกๆปีทำให้ดินแข็ง แน่น ไม่มีความพรุนหรือช่องว่างของอากาศ บางรายมีการเผาตอซังข้าวก่อนการเพาะปลูก ทำให้ดินขาดความชุ่มชื้น ขาดแร่ธาตุ ขาดความอุดมสมบูรณ์ ทำให้ผลผลิตข้าวลดลงรวมทั้งคุณภาพต่ำลงเรื่อยๆ ต้องไปลงทุนด้านปุ๋ยเคมี สารเคมีกำจัดศัตรูพืชและแมลงศัตรูพืชเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเพิ่มต้นทุนการผลิตโดยไม่จำเป็น การโกลบตอซังข้าวควบคู่กับปลูกปอเทืองเพื่อเป็นปุ๋ยพืชสดสามารถช่วยฟื้นฟูโครงสร้างดินให้มีสภาพที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของต้นข้าว ส่งผลให้ดินโปร่ง รากซอนไฉ่ง่าย แดกกอดี และมีผลผลิตเพิ่มขึ้น ลดต้นทุนการผลิตจากการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีในการกำจัดโรคแมลงและวัชพืช

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่เกษตร
- ๒.๒ เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าวและต้นทุนการผลิตลดลง
- ๒.๓ ลดมลพิษอากาศจากการเผาตอซังข้าวในพื้นที่เกษตร
- ๒.๔ เพื่อรณรงค์งดเผาตอซังส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

๓.เป้าหมาย

๓.๑ เกษตรกรตำบลบ่อแก้วทั้ง ๑๔ หมู่บ้าน (หมู่บ้านละ ๓๐ ราย)

๔.วิธีการดำเนินการ

- ๔.๑ คัดเลือกเกษตรกรหมู่บ้านละ ๓๐ ราย รายละไม่เกิน ๑๐ ไร่ (๔๒๐ ราย)
- ๔.๒ จัดอบรมให้ความรู้เรื่องการปรับปรุงบำรุงดิน
- ๔.๓ หลังจากเก็บเกี่ยวข้าวนาปี ทำการไถกลบตอซังข้าว
- ๔.๔ หว่านเมล็ดพันธุ์ปอเทืองอัตราส่วน ๕ กิโลกรัมต่อไร่
- ๔.๕ ไถกลบปอเทืองตอนอายุ ๕๐ วัน

๕.พื้นที่เป้าหมาย

๕.๑ พื้นที่นาเกษตรกรทั้ง ๑๔ หมู่บ้าน

๖.ระยะเวลาการดำเนินโครงการ

ตุลาคม ๒๕๖๖ – มีนาคม ๒๕๖๗

ตุลาคม ๒๕๖๗ – มีนาคม ๒๕๖๘

๗.งบประมาณ

ค่าเมล็ดพันธุ์ปอเทือง ๕๒๕,๐๐๐ บาท

๘.ประโยชน์ที่ได้รับ

- ๘.๑ ดินในพื้นที่นาของเกษตรกรมีคุณภาพดีขึ้น
- ๘.๒ ผลผลิตข้าวสูงขึ้นและต้นทุนการผลิตลดลง
- ๘.๓ ลดมลพิษทางอากาศจากการเผาตอซัง
- ๘.๔ ได้ภาพลักษณ์ที่ดีในการประชาสัมพันธ์ข้าวคุณภาพดี

๙.ตัวชี้วัด

- ๙.๑ ผลผลิตข้าวเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๐
- ๙.๒ ต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมีลดลงร้อยละ ๒๐

๑๐. หน่วยงานรับผิดชอบ

- องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อแก้ว
- สำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์
- ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวกาฬสินธุ์
- สำนักงานเกษตรอำเภอนาคู
- สำนักงานเกษตรจังหวัดกาฬสินธุ์

๓.๕ แนวทางการพัฒนาตำบลภูแล่นช้าง

๓.๕.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า

๓.๕.๑.๑ ข้าว

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุนการผลิตข้าว
- สามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปผลผลิตข้าว เพื่อเพิ่มมูลค่า

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์เชิงรุก

โครงการที่ ๑๖ โครงการพัฒนาคุณภาพข้าวปลอดภัย

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์เชิงแก้ไข

โครงการที่ ๑๗ โครงการพัฒนาคุณภาพการแปรรูปและเพิ่มมูลค่าข้าวครบวงจร

๓.๕.๑.๒ ยางพารา

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- สามารถรวมกลุ่มแปลงใหญ่ยางพารา
- สร้างเครือข่ายกลุ่มยางพาราเพื่อขยายตลาดรับซื้อ

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์เชิงรุก

โครงการที่ ๑๘ โครงการการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตยางพารา

๓.๕.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

๓.๕.๒.๑ เกษตรกร

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- สร้างกลุ่มเกษตรกรในตำบลภูแล่นช้าง

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์เชิงรุก

โครงการที่ ๑๙ โครงการส่งเสริมการเกษตรยางพาราแบบแปลงใหญ่

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์เชิงแก้ไข

โครงการที่ ๒๐ โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ฯ ปี ๒๕๖๘

๓.๕.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

๓.๕.๓.๑ คุณภาพดิน

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- ปรับปรุงดินในพื้นที่ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ตำบลภูแล่นช้าง

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์แก้ไข

โครงการที่ ๒๑ โครงการส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินโดยปุ๋ยพืชสด

๓.๕.๓.๒ แหล่งน้ำ

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- จัดหาแหล่งน้ำในเขตพื้นที่ประสบปัญหาแล้ง และบรรเทาปัญหา

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์เชิงรับ

โครงการที่ ๒๒ โครงการขุดเจาะบาดาลเพื่อการเกษตร

โครงการที่ ๑๖ : โครงการพัฒนาคุณภาพข้าวปลอดภัย

๑. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันการปัญหาด้านสุขภาพของประชาชนส่วนหนึ่งเกิดจากการบริโภคอาหารที่มีสารเคมีปนเปื้อน เพื่อเป็นการบรรเทาปัญหาด้านสุขภาพ การผลิตข้าวอินทรีย์จึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของการบริโภคอาหารที่ปลอดภัย อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มมูลค่าผลผลิตข้าวให้แก่เกษตรกรอีกทางหนึ่ง

๒. วัตถุประสงค์

๑. มีพื้นที่ที่ปลูกข้าวปลอดภัยในอำเภอนาคูเพิ่มขึ้น

๒. เกษตรกรมีองค์ความรู้เรื่องการผลิตข้าวปลอดภัย

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรจำนวน ๕๐๐ ราย พื้นที่ ๒,๕๐๐ ไร่

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ปี พ.ศ.๒๕๖๖ – ปี พ.ศ.๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

เกษตรกร ในตำบลภูแล่นช้าง จำนวน ๕๐๐ ราย พื้นที่ ๒,๕๐๐ ไร่

๖. กิจกรรม

ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ อบรมเกษตรกรจำนวน ๑๐๐ ราย จัดทำแปลงผลิตฯพื้นที่ ๕๐๐ ไร่

ปี พ.ศ. ๒๕๖๗ อบรมเกษตรกรจำนวน ๑๐๐ ราย จัดทำแปลงผลิตฯพื้นที่ ๕๐๐ ไร่

ปี พ.ศ. ๒๕๖๘ อบรมเกษตรกรจำนวน ๑๐๐ ราย จัดทำแปลงผลิตฯพื้นที่ ๕๐๐ ไร่

ปี พ.ศ. ๒๕๖๙ อบรมเกษตรกรจำนวน ๑๐๐ ราย จัดทำแปลงผลิตฯพื้นที่ ๕๐๐ ไร่

ปี พ.ศ. ๒๕๗๐ อบรมเกษตรกรจำนวน ๑๐๐ ราย จัดทำแปลงผลิตฯพื้นที่ ๕๐๐ ไร่

๗. วิธีการดำเนินงาน

การดำเนินการ	เดือน											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ประกาศรับสมัคร/ คัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ			↔									
อบรมเกษตรกร					↔							
จัดทำแปลงผลิตข้าวอินทรีย์ปลอดภัย						↔						
รวบรวมผลผลิต/ทำการตลาด											↔	

๘. งบประมาณ (ต่อปี)

๑. กิจกรรมอบรมเกษตรกรจำนวน ๑ วัน

ค่าอาหารว่างพร้อมเครื่องดื่มจำนวน ๑๐๐ รายๆละ ๒ มื้อๆละ ๒๕ บาท เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท

ค่าอาหารกลางวันจำนวน ๑๐๐ รายๆละ ๑ มื้อๆละ ๑๒๐ บาท เป็นเงิน ๑๒,๐๐๐ บาท

๒. กิจกรรมจัดทำแปลงผลิตข้าวอินทรีย์

เมล็ดพันธุ์ข้าวหอมมะลิ จำนวน ๕,๐๐๐ กิโลกรัมๆละ ๒๕ บาท เป็นเงิน ๑๒๕,๐๐๐ บาท

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๑๔๗,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๑. มีพื้นที่ที่ปลูกข้าวอินทรีย์เพิ่มขึ้น จำนวน ๒,๕๐๐ ไร่

๒. เกษตรกรมีองค์ความรู้เรื่องการผลิตข้าวปลอดภัยและการผลิตข้าวอินทรีย์ จำนวน ๕๐๐ ราย

โครงการที่ ๑๗ : โครงการพัฒนาคุณภาพการแปรรูปและเพิ่มมูลค่าข้าวครบวงจร

๑. หลักการและเหตุผล

การปลูกข้าว เป็นอาชีพของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ แต่ละปีนำรายได้เข้าสู่ประเทศเป็นจำนวนมาก และส่วนใหญ่อาศัยธรรมชาติ ซึ่งสภาพดินฟ้าอากาศไม่แน่นอน อีกทั้งมีปัญหาโรค และแมลงเป็นอุปสรรคที่สำคัญ การผลิตยังเป็นการผลิตเพื่อบริโภคในครัวเรือนและส่งขายในท้องถิ่น และการแปรรูปให้เป็นสินค้าอื่นยังน้อย ทำให้รายได้ในการขายสินค้าไม่ต่อเนื่อง อีกทั้งการรวมกลุ่มเกษตรกรยังไม่ต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นแนวทางหนึ่งที่ช่วยให้กิจกรรมของชุมชนในการผลิตสินค้าและแปรรูปผลผลิต มีความมั่นคง ต่อเนื่อง โดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันประกอบกิจกรรม โดยใช้ทุนของชุมชน ได้แก่ ทรัพยากร ผลิตผล ความรู้ ภูมิปัญญา วัฒนธรรมและทุนทางสังคมเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการรวมกลุ่มและการแปรรูปเพิ่มมูลค่าข้าวให้มีประโยชน์สูงสุด

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจลักษณะสำคัญ ของการรวมกลุ่ม
๒. เพื่อส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนาความสามารถในการจัดการ ให้มีความเข้มแข็งพร้อม สำหรับการแข่งขันทางการค้า ในอนาคต
๓. เพื่อจัดอบรมการให้ความรู้แก่เกษตรกรด้านการจัดการ สามารถจัดการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดต้นทุนการผลิต ให้ผลตอบแทนสูง และสามารถบริหารจัดการในเชิงธุรกิจได้
๔. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ และเพิ่มมูลค่าสินค้าข้าว ให้มีความหลากหลาย

๓. เป้าหมาย

เกษตรกร ในตำบลภูแล่นช้าง จำนวน ๑๐ กลุ่ม จำนวน ๕๐๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ปี พ.ศ.๒๕๖๖ – ปี พ.ศ.๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

ดำเนินการอบรมเกษตรกรตำบลภูแล่นช้าง ดังนี้

๑. บ้านภูแล่นช้าง หมู่ที่ ๑ ตำบลภูแล่นช้าง	เกษตรกร	๑๐ ราย
๒. บ้านคุ้มหัวเมือง หมู่ที่ ๒ ตำบลภูแล่นช้าง	เกษตรกร	๑๐ ราย
๓. บ้านโนนศาลา หมู่ที่ ๓ ตำบลภูแล่นช้าง	เกษตรกร	๑๐ ราย
๔. บ้านน้ำปุ่น หมู่ที่ ๔ ตำบลภูแล่นช้าง	เกษตรกร	๑๐ ราย
๕. บ้านโนนนาคำ หมู่ที่ ๕ ตำบลภูแล่นช้าง	เกษตรกร	๑๐ ราย
๖. บ้านน้ำคำ หมู่ที่ ๖ ตำบลภูแล่นช้าง	เกษตรกร	๑๐ ราย
๗. บ้านโพธิ์แสง หมู่ที่ ๗ ตำบลภูแล่นช้าง	เกษตรกร	๑๐ ราย
๘. บ้านพรหมสว่าง หมู่ที่ ๘ ตำบลภูแล่นช้าง	เกษตรกร	๑๐ ราย
๙. บ้านเมืองภู หมู่ที่ ๙ ตำบลภูแล่นช้าง	เกษตรกร	๑๐ ราย
๑๐. บ้านน้ำปุ่น หมู่ที่ ๑๐ ตำบลภูแล่นช้าง	เกษตรกร	๑๐ ราย

๖. กิจกรรม

- ประชาสัมพันธ์โครงการ เดือน เมษายน - พฤษภาคม ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐
- ดำเนินการฝึกอบรม เดือน กรกฎาคม ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐
- สรุปการดำเนินงาน เดือน พฤศจิกายน - ธันวาคม ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

๗. วิธีการดำเนินงาน

การดำเนินการ	เดือน											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ประกาศรับสมัคร/ คัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วม โครงการ			←→									
อบรมเกษตรกร					←→							
จัดทำแปลงผลิตข้าวครบ วงจร						←→						
สรุปผลการดำเนินงาน											←→	

๘. งบประมาณ(ต่อปี)

๑. กิจกรรมอบรมเกษตรกรจำนวน ๒ วัน

ค่าอาหารว่างพร้อมเครื่องดื่มจำนวน ๑๐๐ รายๆละ ๔ มื้อๆละ ๒๕ บาท เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท

ค่าอาหารกลางวันจำนวน ๑๐๐ รายๆ ละ ๒ มื้อๆละ ๑๒๐ บาท เป็นเงิน ๒๔,๐๐๐ บาท

ค่าตอบแทนวิทยากรจำนวน ๒ ชั่วโมงๆ ละ ๖๐๐ บาท เป็นเงิน ๑๒,๐๐๐ บาท

๒. กิจกรรมจัดหาปัจจัยการผลิตตามความต้องการกลุ่ม เป็นเงิน ๖๐,๐๐๐ บาท

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๑๐๖,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๑. เกษตรกรมีองค์ความรู้การแปรรูปข้าวและนำไปปฏิบัติได้จำนวน ๕๐๐ ราย

๒. มีกลุ่มแปรรูปข้าวเพื่อการค้าเพิ่มขึ้นจำนวน ๑๐ กลุ่ม

โครงการที่ ๑๘ : โครงการพัฒนาคุณภาพและเพิ่มมูลค่าอย่างพารา

๑. หลักการและเหตุผล

อำเภอยางมีพื้นที่ปลูกยางพารา ๑,๖๕๒ ไร่ คิดเป็น ร้อยละ ๖.๑๓ เนื่องจากเกษตรกรยังขาดองค์ความรู้ในการผลิตยางพาราให้มีประสิทธิภาพ สำนักงานเกษตรอำเภอนาคูจึงจัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพและเพิ่มมูลค่าอย่างพารา เพื่อให้เกษตรกร เปลี่ยนจากพื้นที่ทำนามาเป็นพื้นที่ปลูกยางพารา เป็นการเพิ่มรายได้แก่เกษตรกร

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเพิ่มพื้นที่ปลูกยางพารา

๒. เพื่อเพิ่มรายได้แก่เกษตรกร

๓. เกษตรกรมีองค์ความรู้ด้านการผลิตมันสำปะหลังอย่างมีประสิทธิภาพ

๔. เกิดการนำเทคโนโลยีการผลิตมาใช้ประโยชน์

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรจำนวน ๒๕๐ ราย พื้นที่ ๕๐๐ ไร่

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ปี พ.ศ.๒๕๖๖ – ปี พ.ศ.๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ ตำบลภูแล่นช้าง หมู่ ๑ - ๑๐

๖. กิจกรรม

ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ อบรมเกษตรกรจำนวน ๕๐ ราย จัดทำแปลงผลิตฯพื้นที่ ๑๐๐ ไร่

ปี พ.ศ. ๒๕๖๗ อบรมเกษตรกรจำนวน ๕๐ ราย จัดทำแปลงผลิตฯพื้นที่ ๑๐๐ ไร่

ปี พ.ศ. ๒๕๖๘ อบรมเกษตรกรจำนวน ๕๐ ราย จัดทำแปลงผลิตฯพื้นที่ ๑๐๐ ไร่

ปี พ.ศ. ๒๕๖๙ อบรมเกษตรกรจำนวน ๕๐ ราย จัดทำแปลงผลิตฯพื้นที่ ๑๐๐ ไร่

ปี พ.ศ. ๒๕๗๐ อบรมเกษตรกรจำนวน ๕๐ ราย จัดทำแปลงผลิตฯพื้นที่ ๑๐๐ ไร่

๗. วิธีการดำเนินงาน

การดำเนินการ	เดือน											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ประกาศรับสมัคร/ คัดเลือกเกษตรกรเข้า ร่วมโครงการ	←→											
อบรมเกษตรกร			←→									
จัดทำแปลงผลิตมัน สำปะหลัง	←→											
จัดทำแปลงระบบน้ำหยด	←→											
สรุปผลการดำเนินงาน					←→							

๘. งบประมาณ (ต่อปี)

๑. กิจกรรมอบรมเกษตรกรตามโรงเรียนเกษตรกรจำนวน ๑ วัน

ค่าอาหารว่างพร้อมเครื่องดื่มจำนวน ๕๐ รายๆละ ๒ มื้อๆละ ๒๕ บาท เป็นเงิน ๒,๕๐๐ บาท

ค่าอาหารกลางวันจำนวน ๕๐ รายๆละ ๑ มื้อๆละ ๑๒๐ บาท เป็นเงิน ๖,๐๐๐ บาท

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๘,๕๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๑. เพื่อเพิ่มพื้นที่ปลูกยางพารา จำนวน ๕๐๐ ไร่

๒. เพิ่มรายได้แก่เกษตรกร

๓. เกษตรกรมีองค์ความรู้ด้านการผลิตยางพารา อย่างมีประสิทธิภาพจำนวน ๒๕๐ ราย

การดำเนินการ	เดือน											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
อบรมเกษตรกร												
สรุปผลการ ดำเนินการ												

๘. งบประมาณ (ต่อปี)

๑. กิจกรรมอบรมเกษตรกรจำนวน ๑ วัน

ค่าอาหารว่างพร้อมเครื่องดื่มจำนวน ๕๐รายๆละ ๒ มื้อๆละ ๒๕ บาท เป็นเงิน ๒,๕๐๐ บาท

ค่าอาหารกลางวันจำนวน ๕๐รายๆละ ๑ มื้อๆละ ๑๒๐ บาท เป็นเงิน ๖,๐๐๐ บาท

รวมเป็นเงิน ๘,๕๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๑. เกษตรกรมีการรวมกลุ่มและบริหารจัดการร่วมกัน เพื่อให้เกิดการรวมกันผลิตและ รวมกันจำหน่าย โดยมีตลาดรองรับที่แน่นอน

๒. เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตและมีผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น รวมทั้งผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐาน ภายใต้การบูรณาการของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

๓. สร้างเครือข่ายกลุ่มยางพาราแปลงใหญ่ในอำเภอ

โครงการที่ ๒๐ : โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ฯ ปี พ.ศ. ๒๕๖๔

๑. หลักการเหตุผลและแนวคิดของโครงการ

เนื่องในวโรกาสอันเป็นมิ่งมหามงคลที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร เมื่อครั้ง ทรงดำรงพระราชอิสริยยศเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงมีพระชนมายุครบ ๕๐ พรรษา ในพุทธศักราช ๒๕๔๕ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความปลื้มปิติและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้า ล้นกระหม่อมหาที่สุดมิได้ และด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ทุกครั้งที่เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนพสกนิกรในถิ่นทุรกันดาร โดยไม่เห็นแก่ความเหนื่อยยาก ด้วยทรงมีพระราชประสงค์ที่จะให้ความเป็นอยู่ของพสกนิกรเหล่านั้นดีขึ้น พระราชกรณียกิจดังกล่าวเป็นความประทับใจแก่ปวงชนชาวไทยมาโดยตลอด ในวโรกาสดังกล่าวกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เห็นควรจัดทำโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อสร้างความร่วมมือของงานวิจัย พัฒนา และงานบริการวิชาการเกษตร ให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ ในพื้นที่เป้าหมายที่มีศักยภาพการผลิตในรูปแบบบูรณาการ ซึ่งเป็นกลไกของชุมชนในการรณรงค์ฟื้นฟูเกษตรกรและ แก้ไขปัญหาร่วมกันในรูปกิจกรรมให้บริการเคลื่อนที่ และกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ และการฝึกอบรม เพื่อแสดงความจงรักภักดีและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงกราบบังคมทูลขอพระราชทานพระราชนุญาต จัดทำโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ถวาย และขอรับพระมหากรุณาธิคุณให้โครงการอยู่ในพระราชานุเคราะห์ ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร การจัดตั้งคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ เป็นวิธีการดำเนินงานอย่างหนึ่งที่สามารถทำให้การบริการทางวิชาการและการถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์บรรลุผลสำเร็จตามภารกิจที่รับผิดชอบ โดย เป็นการปฏิบัติงานในเชิงรุกที่ทำให้เกษตรกรในพื้นที่เป้าหมายที่มีปัญหา ให้ได้รับการบริการทางการเกษตรอย่างรวดเร็ว ทัวถึงและครบถ้วน เช่น การวิเคราะห์ดิน การวินิจฉัย โรคพืช โรคสัตว์ โรคสัตว์น้ำ และการให้วัคซีนป้องกันโรค รวมถึงการถ่ายทอดเทคโนโลยีและฝึกอบรมความรู้การเกษตรเสริมเพิ่มเติมควบคู่กันไปด้วย ซึ่งเป็นการดำเนินการในลักษณะบูรณาการการทำงานระหว่าง นักวิชาการเกษตรของหน่วยงานต่างๆ ในแต่ละสาขา ทั้งด้านพืช สัตว์ ประมง ดิน และน้ำ ฯลฯ พร้อมด้วยอุปกรณ์และเครื่องมือทางวิชาการด้านต่างๆ มาให้บริการในคลินิกเกษตร โดยสามารถ เคลื่อนที่เข้าไปได้ถึงในระดับตำบล เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้ารับบริการทางการเกษตรได้อย่างถูกต้องครบถ้วนทุก ด้านในคราวเดียวกัน

๒. วัตถุประสงค์

เพื่อให้เกษตรกรที่มีปัญหาด้านการเกษตรในพื้นที่ห่างไกล สามารถเข้าถึงการบริการทางวิชาการ และได้รับการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรอย่างครบวงจรในคราวเดียวกัน นอกจากนี้ยังเป็นการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานวิชาการ หน่วยงานส่งเสริม และศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ในการให้บริการและแก้ไขปัญหาทางการเกษตรร่วมกัน

๓. เป้าหมาย

บุคคลเป้าหมายเกษตรกร ตำบลภูแล่นช้าง ๑๐ หมู่บ้าน รวม ๑๐๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๘

๕. พื้นที่ดำเนินการ

ศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร หรือศูนย์เครือข่าย อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

๖. กิจกรรม

- กิจกรรมหลัก ได้แก่ ให้บริการด้านคลินิก ให้คำปรึกษา ตรวจวิเคราะห์ วินิจฉัย โดยใช้อุปกรณ์และเครื่องมือจากห้องปฏิบัติการ เช่น คลินิกพืช คลินิกปศุสัตว์ คลินิกประมง คลินิกดินและปุ๋ย ฯลฯ

- กิจกรรมเสริม ได้แก่ การบริการความรู้และนิทรรศการต่างๆ ให้คำแนะนำ การแก้ไขปัญหา การพัฒนาแหล่งน้ำ กฎหมายเกษตร เครื่องจักรกลเกษตร ฯลฯ

๗. วิธีการดำเนินงาน

การดำเนินการ	เดือน											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
จัดนิทรรศการส่งเสริม การเกษตร					←	→						

๘. งบประมาณ

๘.๑ สำนักงานเกษตรจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน ๑๒,๐๐๐ บาท

๘.๒ ขอบรับการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังนี้

- เทศบาลตำบลภูแล่นช้าง จำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๙.๑ เกษตรกร จำนวน ๑๐๐ ราย ได้แสดงความจงรักภักดีและเทิดพระเกียรติเนื่องในโอกาสอันเป็นมิ่งมหามงคลสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร เนื่องในวโรกาสวันคล้ายวันพระบรมราชสมภพ ในปี ๒๕๖๘

๙.๒ เกษตรกร มีความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ตลอดจนเทคโนโลยีการเกษตรที่ดีและเหมาะสมในการประกอบอาชีพ

๙.๓ เกษตรกร ได้รับการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรอย่างรวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์พร้อมกันได้ ณ จุดเดียว

๙.๔ การบูรณาการระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน เครือข่ายเกษตรกร ในการแก้ไขปัญหา ร่วมกันได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน

โครงการที่ ๒๑ : โครงการส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินโดยปุ๋ยพืชสด

๑. หลักการและเหตุผล

เนื่องจากสภาพพื้นที่ตำบลภูแล่นช้าง เป็นที่ราบสูง ดินเป็นดินร่วนปนทราย ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ อีกทั้งเกษตรกรนิยมปลูกพืชชนิดเดิมซ้ำ ขาดการปรับปรุงบำรุงดิน ทำให้ดินเสื่อมสภาพ การปลูกพืชปุ๋ยพืชสด เช่น ปอเทือง การไถกลบตอซัง จึงเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่จะสามารถปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การทำนา และการปลูกพืชอื่นๆ ได้เป็นอย่างดี

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ การปรับปรุงบำรุงดิน
๒. เพื่อเป็นการปรับปรุงบำรุงดิน

๓. เป้าหมาย

๑. เกษตรกรจำนวน ๙๐๐ ราย พื้นที่ ๔,๕๐๐ ไร่

๔. ระยะเวลาดำเนินการ

ปี พ.ศ.๒๕๖๖ – ปี พ.ศ.๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

เกษตรกรตำบลภูแล่นช้าง จำนวน ๙๐๐ ราย พื้นที่ ๔,๕๐๐ ไร่

ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ อบรมเกษตรกรจำนวน ๑๘๐ ราย จัดทำแปลงผลิตฯพื้นที่ ๙๐๐ ไร่

ปี พ.ศ. ๒๕๖๗ อบรมเกษตรกรจำนวน ๑๘๐ ราย จัดทำแปลงผลิตฯพื้นที่ ๙๐๐ ไร่

ปี พ.ศ. ๒๕๖๘ อบรมเกษตรกรจำนวน ๑๘๐ ราย จัดทำแปลงผลิตฯพื้นที่ ๙๐๐ ไร่

ปี พ.ศ. ๒๕๖๙ อบรมเกษตรกรจำนวน ๑๘๐ ราย จัดทำแปลงผลิตฯพื้นที่ ๙๐๐ ไร่

ปี พ.ศ. ๒๕๗๐ อบรมเกษตรกรจำนวน ๑๘๐ ราย จัดทำแปลงผลิตฯพื้นที่ ๙๐๐ ไร่

๖. วิธีดำเนินงาน

การดำเนินการ	เดือน											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ประกาศรับสมัคร/ คัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	←→											
อบรมเกษตรกร			←→									
จัดทำแปลงปรับปรุง บำรุงดิน				←→								
สรุปผลการดำเนินงาน											←→	

๘. งบประมาณ (ต่อปี)

๑. กิจกรรมอบรมเกษตรกรจำนวน ๑ วัน

ค่าอาหารว่างพร้อมเครื่องดื่มจำนวน ๑๘๐ รายๆละ ๒ มื้อๆละ ๒๕ บาท เป็นเงิน ๙,๐๐๐ บาท

ค่าอาหารกลางวันจำนวน ๑๘๐ รายๆละ ๑ มื้อๆละ ๑๒๐ บาท เป็นเงิน ๒๑,๖๐๐ บาท

๒. กิจกรรมจัดหาปัจจัยการผลิต

เมล็ดพันธุ์ปอเทือง จำนวน ๔,๕๐๐ กิโลกรัมๆละ ๓๓ บาท

เป็นเงิน ๑๓๕,๐๐๐ บาท

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๑๖๕,๖๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๑. เกษตรกรมีความรู้ การปรับปรุงบำรุงดินจำนวน ๙๐๐ ราย

๒. ปรับปรุงบำรุงโดยใช้ปุ๋ยพืชสด จำนวน ๔,๕๐๐ ไร่

โครงการที่ ๒๒ : โครงการขุดเจาะบาดาลเพื่อการเกษตร

๑. หลักการและเหตุผล

ตำบลภูแล่นช้างเป็นพื้นที่นอกเขตชลประทาน และเป็นพื้นที่ที่อาศัยน้ำฝนเพื่อทำการเกษตร ทำให้เกษตรกรประสบปัญหาจากภัยพิบัติ(ฝนทิ้งช่วง) เป็นจำนวนมาก โดยในเขตพื้นที่ภูแล่นช้างร้อยละ ๘๐ การขุดเจาะบาดาล จึงเป็นช่วยแก้ปัญหาแก่เกษตรกรให้สามารถทำการเกษตรได้ตลอดทั้งปี เป็นการสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรมีแหล่งน้ำเพื่อที่จะกักเก็บน้ำเพื่อการเกษตรได้ตลอดปี
๒. เพื่อให้เกษตรกรมีแหล่งอาหารตลอดทั้งปี

๓. เป้าหมาย

๑. บ่อบาดาล จำนวน ๑๕๐ บ่อ

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

- ประชาสัมพันธ์โครงการ เดือน กุมภาพันธ์ - มีนาคม ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐
- ดำเนินการฝึกอบรม เดือน เมษายน ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐
- สรุปการดำเนินงาน เดือน สิงหาคม - ธันวาคม ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ตำบลภูแล่นช้าง จำนวน ๑๕๐ บ่อ

๖. กิจกรรม

จัดทำโครงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลภูแล่นช้าง

- ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรรับทราบและรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ
- จัดเวทีชาวบ้านเพื่อคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ
- ดำเนินการขุดบ่อบาดาล

ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ขุดเจาะบาดาล จำนวน ๓๐ บ่อ

ปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ขุดเจาะบาดาล จำนวน ๓๐ บ่อ

ปี พ.ศ. ๒๕๖๘ ขุดเจาะบาดาล จำนวน ๓๐ บ่อ

ปี พ.ศ. ๒๕๖๙ ขุดเจาะบาดาล จำนวน ๓๐ บ่อ

ปี พ.ศ. ๒๕๗๐ ขุดเจาะบาดาล จำนวน ๓๐ บ่อ

- ติดตามและประเมินผลร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลโนนนาจาน/คณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลภูแล่นช้าง

สรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ

ตารางที่ ๒๐ สรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอนาคู ปี ๒๕๖๖ – ปี ๒๕๗๐

ประเภท/ ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ ดำเนินการ	วิธี ดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	
พัฒนาการ ผลิตสินค้า	การใส่ปุ๋ยให้ตรงตามค่าวิเคราะห์ดินและความต้องการของพืช	เพื่อเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น	๘ กลุ่ม/ ๗๒๐ ราย	๘ หมู่บ้าน	อบรม/ สนับสนุนปัจจัย	๘กลุ่ม/ ๗๒๐ ราย	๙๗,๕๐๐	๘ กลุ่ม/ ๗๒๐ ราย	๙๗,๕๐๐	๘ กลุ่ม/ ๗๒๐ ราย	๙๗,๕๐๐	๘ กลุ่ม/ ๗๒๐ ราย	๙๗,๕๐๐	๘ กลุ่ม/ ๗๒๐ ราย	๙๗,๕๐๐	เกษตร อำเภอ/ อปท.
	โครงการพัฒนาคุณภาพข้าวปลอดภัย	เพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจแก่เกษตรกรในการผลิตข้าวที่ปลอดภัย	๒๕๐ ราย	๙ หมู่บ้าน	อบรม/ สนับสนุนปัจจัย	๕๐ ราย	๑๐๒,๒๕๐	๕๐ ราย	๑๐๒,๒๕๐	๕๐ ราย	๑๐๒,๒๕๐	๕๐ ราย	๑๐๒,๒๕๐	๕๐ ราย	๑๐๒,๒๕๐	เกษตร อำเภอ/ อปท.
	โครงการพัฒนาคุณภาพข้าวปลอดภัย	เพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจแก่เกษตรกรในการผลิตข้าวที่ปลอดภัย	๕๐๐ราย	๑๐ หมู่บ้าน	อบรม/ สนับสนุนปัจจัย	๑๐๐ราย/ ๕๐๐ไร่	๑๔๗,๐๐๐	๑๐๐ ราย/ ๕๐๐ไร่	๑๔๗,๐๐๐	๑๐๐ ราย/ ๕๐๐ไร่	๑๔๗,๐๐๐	๑๐๐ ราย/ ๕๐๐ไร่	๑๔๗,๐๐๐	๑๐๐ ราย/ ๕๐๐ไร่	๑๔๗,๐๐๐	เกษตร อำเภอ/ อปท.
	ส่งเสริมการปลูกพืชฤดูแล้ง	เพื่อให้มีงานทำมีรายได้เสริมรายได้หลักไม่ต้องไปขายแรงงานในต่างถิ่น	๙๐ ครัวเรือน	หมู่ที่ ๑,๕,๖,๗,๑๒ ตำบลบ่อแก้ว	อบรม/ สนับสนุนปัจจัย	-	-	-	-	หมู่ที่ ๑,๕,๖,๗, ๑๒ ตำบลบ่อแก้ว	๘๐,๐๐๐	หมู่ที่ ๑,๕,๖,๗, ๑๒ ตำบลบ่อแก้ว	๘๐,๐๐๐	หมู่ที่ ๑,๕,๖,๗, ๑๒ ตำบลบ่อแก้ว	๘๐,๐๐๐	เกษตร อำเภอ/ อปท.
	โครงการส่งเสริมการปลูกพืชฤดูแล้ง (แตงร้าน)	เพื่อให้มีงานทำมีรายได้เสริมรายได้หลักไม่ต้องไปขายแรงงานในต่างถิ่น	๓๐๐ ราย	๔ หมู่บ้าน	อบรม/ สนับสนุนปัจจัย	-	-	๑๐๐ ราย	๔๒,๓๐๐	๑๐๐ ราย	๔๒๓,๐๐๐	๑๐๐ ราย	๔๒,๓๐๐	-	-	เกษตร อำเภอ/ อปท.
	แปรรูปผลผลิตข้าว	เพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจแก่เกษตรกรในการแปรรูปผลผลิตข้าว	๓ หมู่บ้าน/๙๐ ราย	๓ หมู่บ้าน	หมู่บ้าน	-	-	๓๐คน / ๑ หมู่บ้าน	๑๖๒,๗๕๐	๓๐คน / ๑ หมู่บ้าน	๑๖๒,๗๕๐	๓๐คน / ๑ หมู่บ้าน	๑๖๒,๗๕๐	-	-	เกษตร อำเภอ/ อปท.

สรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ

ตารางที่ ๒๐ สรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอนาคู ปี ๒๕๖๖ – ปี ๒๕๗๐

ประเภท/ ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ ดำเนินการ	วิธี ดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	
พัฒนาการ ผลิตสินค้า	โครงการพัฒนา คุณภาพการแปร รูปและเพิ่มมูลค่า ข้าวครบวงจร	เพื่อเพิ่มกลุ่มแปรรูป ข้าว เพื่อการค้า เพิ่มขึ้น	๕๐๐ ราย	๑๐ กลุ่ม	อบรม/ สนับสนุน ปัจจัย	๑๐๐ราย	๑๐๖,๐๐๐	๑๐๐ ราย	๑๐๖,๐๐๐	๑๐๐ ราย	๑๐๖,๐๐๐	๑๐๐ ราย	๑๐๖,๐๐๐	๑๐๐ ราย	๑๐๖,๐๐๐	เกษตรอำเภอ/ อปท.
	โครงการพัฒนา คุณภาพการแปร รูปและเพิ่มมูลค่า ข้าวครบวงจร	เพื่อเพิ่มกลุ่มแปรรูป ข้าว เพื่อการค้า เพิ่มขึ้น	๔๕๐ ราย	๙ กลุ่ม	อบรม/ สนับสนุน ปัจจัย	๔๕๐ ราย	๑๐๒,๖๐๐	๔๕๐ ราย	๑๐๒,๖๐๐	๔๕๐ ราย	๑๐๒,๖๐๐	๔๕๐ ราย	๑๐๒,๖๐๐	๔๕๐ ราย	๑๐๒,๖๐๐	เกษตรอำเภอ/ อปท.
	โครงการพัฒนา คุณภาพและเพิ่ม มูลค่ายางพารา	เพื่อให้เกษตรกรมี ความรู้ในการเพิ่ม คุณภาพและปริมาณ ยางพาราแลใช้ เทคโนโลยีให้เกิด ประโยชน์	๒๕๐ราย	๑๐ หมู่บ้าน	อบรม	๕๐ ราย	๘,๕๐๐	๕๐ ราย	๘,๕๐๐	๕๐ ราย	๘,๕๐๐	๕๐ ราย	๘,๕๐๐	๕๐ ราย	๘,๕๐๐	เกษตรอำเภอ/ อปท./หน่วย บงานที่ เกี่ยวข้อง
	โครงการส่งเสริม การเกษตรแบบ ยางพาราแปลง ใหญ่	เพื่อสนับสนุนให้ เกษตรกรมีการ รวมกลุ่มและบริหาร จัดการร่วมกัน	๒๐๐ราย	๑๐ หมู่บ้าน	อบรม	-	-	๕๐ ราย	๘,๕๐๐	๕๐ ราย	๘,๕๐๐	๕๐ ราย	๘,๕๐๐	๕๐ ราย	๘,๕๐๐	เกษตรอำเภอ/ อปท./หน่วย บงานที่ เกี่ยวข้อง

สรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ

ตารางที่ ๒๐ สรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอนาคู ปี ปี ๒๕๖๖ – ปี ๒๕๗๐

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี 2566		ปี 2567		ปี 2568		ปี 2569		ปี 2570		
						งาน	งบประมาณ	งาน	งบประมาณ	งาน	งบประมาณ	งาน	งบประมาณ	งาน	งบประมาณ	
พัฒนาพื้นที่ทรัพยากรการเกษตร	ชุดสระน้ำในตำบลสายนาวัง	เพื่อเก็บน้ำในชุมชน	300 คน	8 หมู่บ้าน	สนับสนุนงบประมาณ	-	-	100คน	162,750	100คน	162,750	100คน	162,750			เกษตรอำเภอ/อปท.
	โครงการปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ	เพื่อให้เกษตรกรลดต้นทุนการผลิต	14 หมู่บ้าน	14 หมู่บ้าน	อบรม/สนับสนุนปัจจัย	-	-	100 ราย	42,300	100 ราย	42,300	100 ราย	42,300	-	-	เกษตรอำเภอ/อปท.
	โครงการชุดเจาะบาดาลเพื่อการเกษตร	เพื่อให้เกษตรกรมีน้ำใช้ ในด้านการเกษตรกรรม	1 กลุ่ม	หมู่ที่ 5 ตำบลนาคู	สนับสนุนปัจจัย	-	-	-	-	หมู่ที่ 5 ตำบลนาคู	120,000	-	-	-	-	เกษตรอำเภอ/อปท.
	การของบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐเพื่อการบริหารจัดการน้ำระบบธนาคารน้ำใต้ดิน	เพื่อแก้ปัญหาขาดแคลนน้ำในการทำเกษตร	14 หมู่บ้าน	1ตำบล	สนับสนุนปัจจัย	-	-	-	-	-	-	14 หมู่บ้าน	1,500,000	-	-	เกษตรอำเภอ/อปท./หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง
	ฝึกอบรมช่างสร้างฟุ้งพื่อเอง	เพื่อปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่เกษตร	420 ราย	14 หมู่บ้าน	อบรม/สนับสนุนปัจจัย	-	-	1-14 หมู่บ้าน	525,000	1-14 หมู่บ้าน	525,000	1-14 หมู่บ้าน	525,000	-	-	เกษตรอำเภอ/อปท./หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง
	ปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ	เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้การปรับปรุงบำรุงดิน	300 ราย	14 หมู่บ้าน	อบรม/สนับสนุนปัจจัย	-	-	5 หมู่บ้าน/100 ราย	42,300	5 หมู่บ้าน/100 ราย	42,300	5หมู่บ้าน/100 ราย	42,300	-	-	เกษตรอำเภอ/อปท.

สรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ

ตารางที่ ๒๐ สรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอนาคู ปี ปี ๒๕๖๖ – ปี ๒๕๗๐

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ ดำเนินการ	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	
พัฒนาพื้นที่ ทรัพยากร การเกษตร	โครงการขุดเจาะ บาดาลเพื่อ การเกษตร	เพื่อให้เกษตรกรมีน้ำ ใช้ในการ เกษตรกรรม	๑๕๐ บ่อ	๑๐ หมู่บ้าน	สนับสนุน ปัจจัย	๓๐ บ่อ	๒,๔๐๐,๐๐๐	๓๐ บ่อ	๒,๔๐๐,๐๐๐	๓๐ บ่อ	๒,๔๐๐,๐๐๐	๓๐ บ่อ	๒,๔๐๐,๐๐๐	๓๐ บ่อ	๒,๔๐๐,๐๐๐	เกษตร อำเภอ/ อปท.
	โครงการขุดเจาะ บาดาลเพื่อ การเกษตร	เพื่อให้เกษตรกรมีน้ำ ใช้ในการ เกษตรกรรม	๓ บ่อ	๓ หมู่บ้าน	สนับสนุน ปัจจัย	๓ บ่อ	๓๖๒,๑๐๐	๓ บ่อ	๓๖๒,๑๐๐	๓ บ่อ	๓๖๒,๑๐๐	๓ บ่อ	๓๖๒,๑๐๐	๓ บ่อ	๓๖๒,๑๐๐	เกษตร อำเภอ/ อปท.
	โครงการปรับปรุง ดินโดยปุ๋ยพืชสด	เพื่อให้เกษตรกรมี ความรู้และปรับปรุง บำรุงดิน	๙๐๐ราย/ ๔,๕๐๐ไร่	๑๐ หมู่บ้าน	อบรม/ สนับสนุน ปัจจัย	๑๘๐ ราย/ ๙๐๐ ไร่	๑๖๕,๖๐๐	๑๘๐ ราย/ ๙๐๐ ไร่	๑๖๕,๖๐๐	๑๘๐ ราย/ ๙๐๐ ไร่	๑๖๕,๖๐๐	๑๘๐ ราย/ ๙๐๐ ไร่	๑๖๕,๖๐๐	๑๘๐ ราย/ ๙๐๐ ไร่	๑๖๕,๖๐๐	เกษตร อำเภอ/ อปท.

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง.๒๕๕๓. สำนักบริหารทะเบียน กรมการปกครอง.จำนวนประชากรในอำเภอนาคู
กระทรวงมหาดไทย.
- กรมการพัฒนาชุมชน.๒๕๖๑. เว็บไซต์ศูนย์ข้อมูลเพื่อการพัฒนาชนบท.ข้อมูล จปฐ. ปี ๒๕๖๑.กระทรวงมหาดไทย.
กระทรวงคมนาคม. **ชั้นข้อมูลเส้นทางถนน** (ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์)
กรมพัฒนาที่ดิน. **ชั้นข้อมูลชุดดิน** (ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์)
กรมพัฒนาที่ดิน. **การใช้ประโยชน์ที่ดิน** (ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์)
กรมพัฒนาที่ดิน. **ระดับความเหมาะสมของพื้นที่** (ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์)
กรมปศุสัตว์.๒๕๕๖.สำนักงานปศุสัตว์อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์.**ข้อมูลปศุสัตว์ในอำเภอนาคู** . กระทรวงเกษตรและ
สหกรณ์.
- กรมส่งเสริมการเกษตร.๒๕๖๑.ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลสายนาวัง สำนักงานเกษตร
อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์. **แผนพัฒนาการเกษตรประจำตำบลสายนาวัง(พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๔).**
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กรมส่งเสริมการเกษตร.๒๕๕๔.ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลโนนนารายณ์ สำนักงาน
เกษตรอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ **แผนพัฒนาการเกษตรประจำตำบลนาบุญ(พ.ศ. ๒๕๕๔ – ๒๕๕๗).**
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กรมส่งเสริมการเกษตร.๒๕๕๔.ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลโนนนารายณ์ สำนักงาน
เกษตรอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ **แผนพัฒนาการเกษตรประจำตำบลโนนนารายณ์(พ.ศ. ๒๕๕๔ – ๒๕๕๗).** กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กรมส่งเสริมการเกษตร.๒๕๕๔.ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลภูแล่นช้าง สำนักงาน
เกษตรอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์. **แผนพัฒนาการเกษตรประจำตำบลภูแล่นช้างพ.ศ. ๒๕๕๔ – ๒๕๕๗).**
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. ๒๕๖๒. รายงานผลการวาดแปลง แหล่งที่มา :
<http://ssmap.doae.go.th/geofarmer/>
- กรมส่งเสริมการเกษตร. ๒๕๖๑. ระบบสารสนเทศการผลิตทางการเกษตร
แหล่งที่มา : <https://production.doae.go.th/>
- เว็บไซต์ไทยตำบลดอทคอม. ข้อมูล อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ แหล่งที่มา :
<http://www.thaitambon.com/tambon/๔๖๑๖๐๒>
- ข้อมูลชุมชนตำบลสายนาวัง. สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร
องค์การบริหารส่วนตำบลสายนาวัง อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์. **แผนพัฒนาสี่ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔)**
- กรมควบคุมมลพิษ. ๒๕๖๒ รายงานสถานการณ์และคุณภาพอากาศประเทศไทย แหล่งที่มา :

<http://air4thai.pcd.go.th/webV๒/station.php?station=๔๖t>

สำนักงานที่ดินจังหวัดจังหวัดกาฬสินธุ์ ๒๕๕๓. พื้นที่ถือครองของประชากรอำเภอนาคู
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. ๒๕๕๗. ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด จำแนกตาม

สาขาการผลิต จังหวัดกาฬสินธุ์

แหล่งที่มา : <http://service.nso.go.th/nso/web/statseries/statseries๑๕.html>